BEHİÇ AK

Çatıdaki Gezegen

günışığı kitaplığı

5. BASKI

ÇATIDAKİ GEZEGEN

Behiç Ak

Çocuk Roman 87

ÇATIDAKİ GEZEGEN
Yazan ve resimleyen: Behiç Ak

Editör: Müren Beykan
Editör asistanı: İpek Baysan
Yayın koordinatörü: Özlem Akcan
Son okuma: Ömer Açık

© Günışığı Kitaplığı, 2016
Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

1. baskı: Ekim 2016
5. baskı: Temmuz 2017
Her baskı 5000'er adet yapılmıştır.

ISBN 978-605-9952-96-5

gunisigikitapligi.com

Grafik tasarım: Huban Korman
Baskı öncesi hazırlık ve kapak uygulama: Yeşim Paktin
Baskı: Yazın Basın Yayın Matbaacılık Tur. Tic. Ltd. Şti.
[Çevre Sanayi Sitesi 8. Blok No 38-40-42-44 İkitelli Başakşehir 34306
İstanbul (0212) 565 02 55 Sertifika: 12028]

Günışığı Kitaplığı
bir Mia Organizasyon
Restorasyon Yayıncılık Ltd. Şti. kuruluşudur.
Sertifika: 12439
Profilo Plaza, Cemal Sahir Sok. 26/28 B3
Mecidiyeköy 34387 İstanbul
Telefon: (0212) 212 99 73
Faks: (0212) 217 91 74
E-posta: info@gunisigikitapligi.com

Behiç Ak

Samsun'da doğan Behiç Ak, İstanbul'da mimarlık öğrenimi gördü. 1982'den bu yana Cumhuriyet gazetesinde çizdiği bant karikatürlerin yanı sıra tiyatro oyunu yazarlığıyla da tanındı. Karikatürleri yurtdışında sergilendi. *Ayrılık* ve *Bina*'nın yanı sıra Avrupa ülkelerinde sahnelenen *Fay Hattı* ve *Tek Kişilik Şehir* adlı oyunları geniş ilgi gördü. Belgesel film alanındaki çalışmasıyla ödül alan sanatçı, çocuk kitapları yazıp çizmeye yoğunlaştı. Toplumsal eleştiriye dayalı dizisi "Gülümseten Öyküler"le her yaştan okurun büyük ilgisini topladı. İlk yayımlandığı Japonya'da ödül kazanan renkli öykü kitabı *Yüksek Tansiyonlu Çınar Ağacı,* Günışığı Kitaplığı tarafından özgün bir tasarımla yenilendi ve Çince'ye çevrildi (2014). *Bilyeler* gibi, ilgi gören resimli çocuk kitabı *Gökdelene Giren Bulut* da, Günışığı Kitaplığı tarafından yenilendi (2017). *Benim Bir Karışım, Ben Ne Zaman Doğdum?* gibi, küçükler için felsefeye giriş niteliğindeki "Tombiş Kitaplar" dizisini sürdüren Behiç Ak, otuz yıllık karikatür birikiminden bir seçkiyi *Karikatür Kitabı* adı altında topladı. *Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği!* adlı çocuk romanı, Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği'nin (ÇGYD) 2013 Yılın Çocuk Romanı Ödülü'nü ve Ankara Üniversitesi Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin (ÇOGEM) 2014 Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Roman Ödülü'nü kazanan sanatçının son çocuk romanı, *Çatıdaki Gezegen* (2016).

Günışığı Kitaplığı'nda
Behiç Ak kitapları:

İLK KİTAPLAR

Yüksek Tansiyonlu Çınar Ağacı (12. baskı: 2017)
Bilyeler (4. baskı: 2017)
Gökdelene Giren Bulut (2. baskı: 2017)

Tombiş Kitaplar Dizisi

Benim Bir Karışım (16. baskı: 2017)
Bizim Tombiş Taştan Hiç Anlamıyor (11. baskı: 2017)
Bizim Tombiş Fiyonk Makarnayı Çok Seviyor (8. baskı: 2017)
Ben Ne Zaman Doğdum? (6. baskı: 2016)

Gülümseten Öyküler Dizisi

Güneşi Bile Tamir Eden Adam (46. baskı: 2017)
Alaaddin'in Geveze Su Boruları (23. baskı: 2017)
Kedilerin Kaybolma Mevsimi (28. baskı: 2017)
Vapurları Seven Çocuk (31. baskı: 2017)
Havva ile Kaplumbağa (18. baskı: 2017)
Pat Karikatür Okulu (26. baskı: 2017)
Galata'nın Tembel Martısı (30. baskı: 2017)
Akvaryumdaki Tiyatro (24. baskı: 2017)
Buzdolabındaki Köpek (24. baskı: 2017)
Geçmişe Tırmanan Merdiven (15. baskı: 2016)

ÇOCUK ROMANLARI

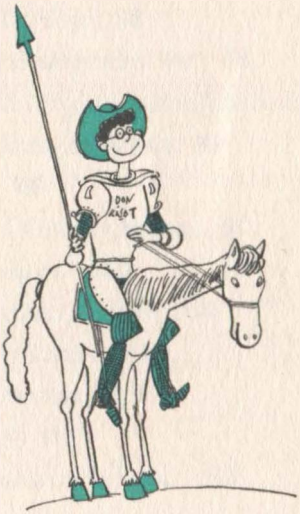
Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği! (15. baskı: 2017)
Postayla Gelen Deniz Kabuğu (11. baskı: 2017)
Eve Giden Küçük Tren (7. baskı: 2017)
Bebek Annem (3. baskı: 2017)
Çatıdaki Gezegen (4. baskı: 2017)

HER YAŞ İÇİN

Karikatür Kitabı (8. baskı: 2017)

Çatıdaki Gezegen

BEHİÇ AK

günışığı
kitaplığı

BÖLÜMLER

Pazar Temizliği 9
Davetsiz Misafir 14
Sokağa Çıkma Yasağı 21
Barut Fıçısı 28
Çatı Katına Yolculuk 32
Çatı Katında İlk Defa 36
Cerenimo 42
Kaptanın Seyir Defteri 51
Küçük Lastik Top 58
Benim Bir Gezegenim Var 68
Kendimi En Özgür Hissettiğim Anlar 72
Ben Artık Don Kişot'um 82
Psikolog! 86
Büyük Çatı Katı Toplantısı 91
Çatıdan Sokağa 100
Sokağa Çıkmalı mıyım? 110
Kaybolanlar Listesi 120
Sayıların Dünyası 128
Sayı Perhizi 137
Öğretmenimizin Şapkası 148
Şans 151
Cerenimo Sokağa Çıkmak İstemiyor 161
Herkes Çatıya Çıkabilir mi? 165
Bir Gezegende Yaşamak 170

Pazar Temizliği

Pazar günlerini hiç sevmem. Çünkü haftanın bittiğini ilan eder bu günler... Ayrıca, annemle babam evin her köşesini pırıl pırıl yapmak iddiasındadır.

Kısacası, pazar günleri evin hiçbir yeri güvenli değildir. Kendimi eşya gibi hissederim. Ev hayatına sonradan katılmış, gereksiz bir eşya... Nerede dursam durayım, fazlalık olduğum hatırlatılır bana. Elektrikli süpürge peşimdedir. Ben kaçarım, o kovalar. Çat burada, çat kapı arkasında! Asla rahat bırakmaz beni.

Benimle kurulan ilişkiler en fazla tek cümleliktir. Hafta arasının pinpon topu gibi karşılıklı gidip gelen konuşmalarının yerini, o tek cümle alır:

"Ayakaltında dolaşma!"

Küçülüp küçülüp, nokta haline dönüşmek iste-

rim. Ama başaramam. Nereye kaçsam, kendimi suçlu hissederim. Çünkü suçlanırım.

Mutfak taburesinin üstüne tünesem bile, o cümleyi suratıma tokat gibi yemekten kurtulamam.

"Ayakaltında dolaşma demedim mi!"

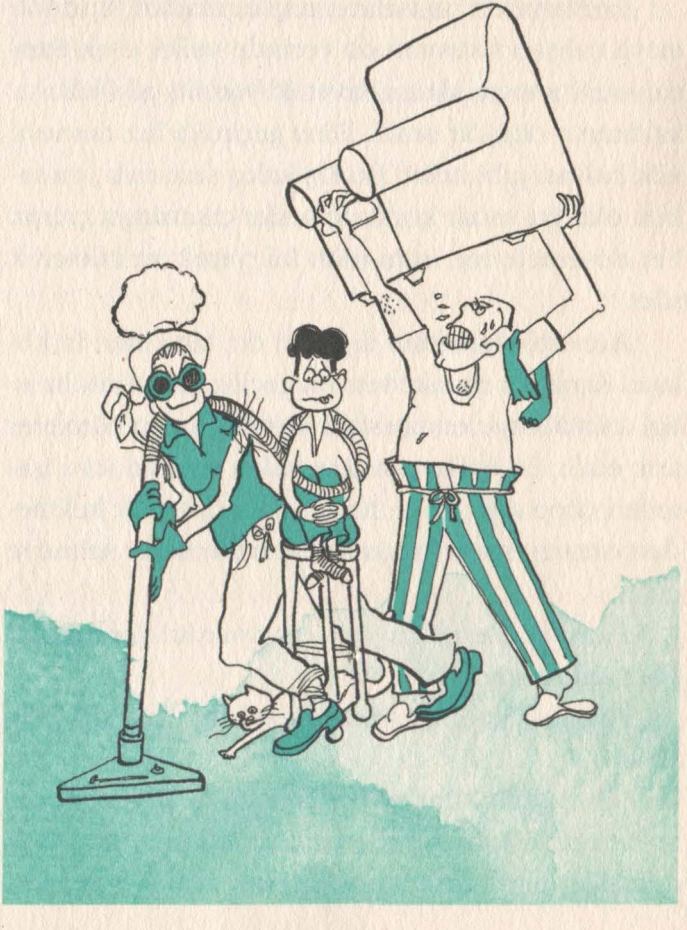
Deterjan ve sabun kokulu bir yalnızlık çöker üstüme.

Çaresizlikten elim ayağıma dolanır, ne yapacağımı şaşırırım. Kıpırdamadan durmaya çalışırım. Kendini eşya gibi hissetmekten kurtulmanın tek yolu, eşya taklidi yapmaktır. Sonuç getirmeyen bir çabadır bu. Tek ayaklı salon lambası taklidi yapmak, on dakikalik rahatlama sağlayabilir. Palto askısı ya da duvara dayanmış merdivense, en fazla on beş dakika... Ama çözüm değildir. Elektrikli süpürgeyle dürtülmem an meselesidir. Belli ki, iki ayağımı aynı anda havaya kaldırmam istenmektedir.

'Yerçekimi olmasaydı ne iyi olurdu,' diye düşünürüm. İşte o zaman, kendimi tavana boylu boyunca yapıştırıp, aşağıdaki curcunadan kurtulabilirdim.

Pazar günlerine özgü bu kabalıklar yok mu, nasıl ruhumu yaralar bilseniz! Annemle babam sadece bana değil, evdeki tüm eşyaya karşı kibarlıklarını kaybeder.

Evdeki bütün eşyanın da, kapı ve pencerelerin de benimle aynı fikirde olduğuna kalıbımı basarım!

Hafta arası, "Aman, kapıyı yavaşça kapa yavrum," diyen annem gider, yerine başkası gelir. Kapıları sertçe açıp, çarparak kapar; pencereleri temizlik sabunuyla haşur huşur ovalar.

Sandalyeleri, masaları çıt çıkarmadan kıpırdatmaya çalışan babamın da yerinde yeller eser. Sandalyeleri, annemi dansa davet ediyormuş gibi kibarca kaldıran o değildir sanki. Eline geçirdiği her nesneyi, yük balyası gibi iteler. Bu itiş kakış sırasında, mümkün olduğu kadar korkunç sesler çıkarmaya çalışır. Yer döşemelerini, inim inim inleyerek ve inleterek siler.

Annemle babamın ilişkileri de, tamamen farklılaşır. Karşılıklı nezaketten vazgeçilir. Her türlü inceliği anlatabilme endişesiyle kurulan uzun cümleler terk edilir. Ev halkına seçme hakkı tanıyan soru işaretleri çöpe atılır. Kısa, hatta mümkünse tek kelimeden oluşan, sonu ünlemle biten cümleler sahneye çıkar.

Pazar günleri soru yok, emir vardır! Soru işareti yok, ünlem vardır!

"Git! Al! Sus! Tut! Şuraya koy!" diye bağırıp çağırırlar.

"Bu akşam film seyretmemizin sence sakıncası var mı? Yoksa, dışarda yemeğe çıkmayı mı tercih edersin?" gibi nazik cümleleri kuran onlar değildir

sanki. Hafta arası sağı solu espriye boğan o kibar insanlar buharlaşıp yok olur. Durmaksızın fıkra anlatan komik insanlar kayıplara karışır.

O çatık kaşlar babamın mıdır? Çizgileri yere doğru eğilmiş o yüz annemin midir? Gerçekten bilemem.

Sadece, Hidayet Bey'in ismi geçince gülerler.

Davetsiz Misafir

Hidayet Bey'den bahsedilince, annemle babamın suratında gülücükler açar.

Bir tıkırtı işitseler, "Ne o, yoksa Hidayet Bey mi geldi?" deyip, bakışarak kıkırdarlar.

Hidayet Bey, evimizin davetsiz misafiridir. En olmadık anlarda, kapıyı tıkırdatır. Sabahın altısı, gecenin onu, pazar ya da pazartesi hiç fark etmez, her an onu beklediğimiz kanısındadır. İstediği saatte evimize damlar. Annemle babam, korkulu rüyaları olan bu tıkırtıyı duyduklarında, endişeyle bakışırlar. Kapıyı açsan dert, açmasan başka dert. Sonunda Hidayet Bey'i içeri almak zorunda kalırlar.

Davetsiz misafirimiz, alışkanlıkla içeri girer. Aradan hiç zaman geçmemiş gibi, son geldiğinde yarım bıraktığı cümleden devam eder.

"Ve işte kardeşim, beklediğim oldu. Seyfettin Bey benimle selamı sabahı kesti..." gibi cümleler kurar. Sonunda da ekler: "Aman hiç zahmet etmeyin, çok kalmayacağım, çayınızı içip gideceğim." Sonra konudan konuya atlar.

Annem ve babam, fazla kalmasın diye, konuşmaya katılmakta isteksizlik gösterir. Ama Hidayet Bey cindir. Öyle hoşsohbettir ki, son derece sıradan olayları bambaşka açılardan anlatmayı çok iyi bilir. Ortak tanıdıkların sırlarını açığa çıkarıyormuş havası yaratarak merak uyandırır.

Laf lafı açar, sohbet koyulaştıkça koyulaşır. Hepimizi güldürür, düşündürür, endişelendirir; iyi çekilmiş dizi film gibidir. İnsan onu izlerken hiç sıkılmaz. Hatta, başta ona direnerek ne büyük haksızlık ettiği duygusuna kapılır.

Hidayet Bey, sohbetin en koyu yerinde aniden izin isteyip kalkar. Şaşkın bakışları umursamayarak kapıya yönelir ve gider.

Annemle babam kendilerini her defasında neşelendiren bu vakitsiz misafiri çok sever ama nedense hep de yaka silkerler. "Aman yine mi o? Gelmez inşallah!" gibi laflar edip dururlar.

Arkadaş toplantılarının baş konusu da Hidayet Bey'dir. Nedense kimsenin aklına onu toplantıya davet etmek gelmez. Belli ki, evlere vakitsiz damlama-

sından bıkılmıştır. Davetsiz misafirden kurtulmak için ne yapılması gerektiğiyle ilgili uzun uzun konuşulur. Hidayet Bey'in yalnızlığından dem vurulur. Tek başına yaşadığı için insanlara ihtiyaç duymaktadır. Her defasında, "Evli olsaydı, baş belası olmazdı!" sonucuna varılır.

Hidayet Bey, çok uzun zamandır ortalıkta yoktur. Belli ki, mahalleyi terk etmiştir. Buna rağmen, hâlâ pazar günlerinin korkulu rüyasıdır. "Ya kapı tıkırdar ve davetsiz misafir gelirse?" endişesi, bizimkilerin ruhuna sinmiştir.

Beklenmedik yerlerden, beklenmedik bir anda çıkacak gibidir. Ama yoktur işte. Bu durum bizimkileri mutlu edip rahatlatmaz. "Yine gelmedi," diye hayıflanıp durulur. Tek kelimelik cümleler arasında Hidayet Bey'in isminin geçmesi, ortalığı neşeye boğar. Kısa sürer, ama olsun. En azından, pazar gününün gergin ve meşgul havasını dağıtır.

Annemle babamın pazar günü giydiklerindense, hiç söz açmayayım en iyisi. Tek kelimeyle korkunçtur!

Oysa ben, sokakta karşılaştığım zaman annemi seyretmeye doyamam. Dünyadaki bütün kadınlar-

dan daha zariftir o. İnce topuklu ayakkabıları, rüzgârda tel tel ayrılan saçları, narin bedenini saran ipeksi giysileriyle kibarlık sembolüdür. Dans eder gibi yürür, şarkı söyler gibi konuşur. Bakışları, değdiği her kişinin kendisini özel hissetmesine neden olur.

Pazar günleriyse annem ürkünç birine dönüşür. Toz bezini andıran kirli bir bandanayla saçlarını yukarı toplar. Kafasında yeni patlamış yanardağ var zannedersiniz. Üstündeki eşofman yağ lekeleriyle doludur, yırtık pırtıktır ve bir paçası diğerinden uzundur. Ya bluzuna ne demeli? Eski bir gömlek, kolları kesilerek değil, adeta kopartılarak, kolsuz bluza dönüştürülmüştür. Omuzlardan kollara akan, pırasa sapı gibi lime lime iplikler, savaşkan bir görüntü verir. Gözlerini tozdan korumak için taktığı, dedemin kaynakçı gözlüğüyle savaş pilotuna benzer zaten.

Böyle giyinmiş olanlardan her şey beklenir. Sanki amacı, kirleri temizleyerek yok etmek değil de, korkutarak kaçırmaktır. Kirler onun karşısında varlığını koruyamaz. Camlardaki pislikler, annemi görür görmez, orada uzun süre kalamayacaklarını anlar. Halının üstündeki tozlar, saltanatlarının sonunun geldiğini hissedip, tir tir titrer. Odanın köşelerine saklanmış küçük kâğıt parçaları son dualarını etmeye hazırlanır.

Ben de onlarla eşitlendiğimi düşünürüm. Kaçacak delik ararım, bulamam.

Annemden kaçsam, babama yakalanırım. Babam, üstüne ütülü ceket almadan dışarı çıkmayan babam... Her zaman nazik ve karşısındakine hak vererek konuşan babam... Başkalarının göstermek istemediği yanlarını görse bile söylemeyen, hiçbir sırrı paylaşmayan babam... Pazar günleri, kirli fanilası ve bollaşmış, yamalı pantolonuyla, külyutmaz kabadayılara benzer. En pis işleri yapmaya hazırdır. Elinden ne fındıkfareleri kurtulabilir, ne karasinekler, ne kırkayaklar, ne de örümcekler... O, başkalarını kendinden çok gözeten, nezaket ustası değil, gerçek bir cellattır artık. Fare kapanları kurar; tahtakurularını, yuvalarına tentürdiyotlu pamuklar tıkıştırarak imha eder.

Pazar günleri, evimizin o koruyucu halinden eser kalmaz. Annem ve babamdan kaçılabilse bile, rüzgârdan kaçılmaz.

Karşılıklı kapı ve pencereler ardına kadar açılarak, soğuk rüzgâr evin içine davet edilir. Bütün hafta boyunca dostça içeride tutulan hava, kapı dışarı edilir. Kokumuzu sindirerek kendimizin kıldığımız boşluk kirlenmiştir. Beş para etmez. Çöptür artık. Odalarımızı tertemiz yeni havayla doldurmanın zamanı gelmiştir. Kafamızı kurcalayan düşüncelerden,

endişeden, yorgunluk hallerinden, suskunluk ya da gevezeliklerden de böylece kurtuluruz. Kapı ve pencerelerden, eski havayla birlikte onlar da çıkıp gider sanki.

Bu durum bende tedirginlik yaratır. Yalnızca, üşümenin, cereyanda kalmanın yarattığı bir his değildir bu. Alışkanlıklarımın uçup gitmesinin yol açtığı korkudur. Sanki ben de pencereden uçup gidecekmişim gibi hissederim.

İşte tam o sırada, annemin o sihirli cümlesi imdada yetişir. Kurtarıcı gibidir.

"Hadi, çık da sokakta dolaş biraz!"

Sokağa Çıkma Yasağı

Annemin böyle dediğine bakmayın... Sorgulanmamış bir alışkanlıkla söyler bunu. "Sokakta dolaş!" derken, asla gerçek sokağı kastetmemektedir. "Bilgisayarın başına geç ve internette dolaş," demek istemiştir. İnternette milyonlarca sokak vardır ne de olsa...

Bizim evde sokağa çıkma yasağı hüküm sürer. Bu yüzden, doğduğumdan beri kendi başıma sokağa çıkmadım ben. Elimi kolumu sallayarak kapıyı açıp, "Şöyle bir tur atıp geliyorum," diyemem.

Annem iri gözlerini açarak, endişeyle, "Sokağa mı! Deli misin!?" der. "Ancak bizimle dışarıya çıkabilirsin."

Sürekli evde yaşayan tek çocuk olmanın getirdiği yaratıcılıklarım fazlasıyla gelişmiştir. Çoğu za-

man, annem ve babam benimle konuşma isteğiyle yanıp tutuşmazlar. Karşılıklı laflayacak birilerine hep ihtiyaç duyarım.

Bazen evde iki ayrı kişiliği aynı anda canlandırdığım olmuştur. Beni hiç tanımayan, hayal ürünü yeni arkadaşım sorularla beni keşfetmeye çalışır. İşte, o soruları hazırlayan da benimdir, soran da. Tabii ki, cevap veren de ben olurum. Arkadaşım da benimdir, ben de benimdir. Öyle gizli, öyle yavaş ele veririm ki kendimi, arkadaşımın beni keşfetmesi saatler alır. Şifre çözmek gibidir beni tanımak. Her aşamada, hiç bilinmeyen yönlerimin ortaya çıkmasını sağlarım. Her sergilediğim yanım, yeni merak konuları doğurur. Kendi kendimi merak ettiğim gibi, kendimi merak da ettiririm.

Hep esrarengiz biriyimdir. Gözlerim pek çok savaşa tanık olmuştur. Küçük yaşıma rağmen, yaşıtlarımı imrendirecek tecrübelere sahibimdir, ama ilk bakışta kendimi ele vermem. Ana amacım, karşımdakinin, 'Vay canına, meğerse neymiş!' diye düşünmesini sağlamaktır. Bu etkiyi güçlendirmeme, saftirik görünüşüm yardımcı olur.

Hayali arkadaşımı hep şaşırtırım. 'Oysa saf ve deneyimsiz görünüyor,' diye düşünür. 'Suratında hiç anlamlı çizgi yok.'

Siz hiç tek başınıza futbol maçı yaptınız mı? Hem

de, dokuz metrekarelik odada! Üstelik topsuz. Benim hayal dünyam böyle bir maçı yapabilecek kadar gelişmiştir. Odama binlerce seyirciyi, yirmi iki futbolcuyu ve hakemleri hiç zorlanmadan sığdırabilirim. Aynı anda, hem beş yüz seyirci, hem nefis goller atan futbolcu, hem de maçı heyecanla anlatan spiker olabilirim. Spiker olarak, "Goool! Goool!" diye bağırırken, yüzlerce seyirci olarak, "Yaşaaa!" diye haykırabilirim. Tabii, futbolcu olarak da golü atar, havalara fırlar, arkadaşlarımla kucaklaşırım.

Dahası var...

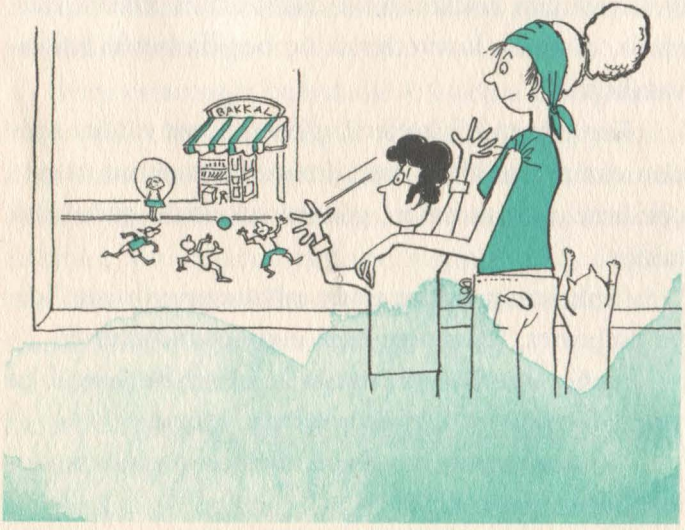
Dokuz metrakarelik odamda, bin kişilik orduya karşı at koşturabilirim. Yatak örtüm uçsuz bucaksız ova, yastığım kocaman bir dağ olabilir. Plastik kılıcımla, düşman kuvvetlerini üç beş darbeyle haklayabilirim.

Kurduğum hikâyelerin elbette sonu vardır. Aniden canım sıkılabilir, kendimle oynamaktan vazgeçebilirim. İşte o zaman, gözüm sokaktaki çocuklara takılır.

"Sokakta çocuklar gayet rahat oynuyor işte!" diye bağırırım. "Ben niye hâlâ evde oturuyorum?"

Annem ve babam, sanki amansız bir hastalığa yakalanmışım gibi, korkuyla bana bakar.

"Yavrum, onlar dar gelirli ailelerin çocukları. Onları kimse kaçırmaz ki!"

BAKKAL

Bunu pek anlayamam. Kapıcı, işportacı ya da pazarcıların çocukları, sokağa gayet rahat çıkabilir. Ama memur, öğretmen ve yöneticilerin çocuklarına sokak yasaktır.

"Adaletsizlik bu!" diye bağırırım. "Biz de o kadar zengin değiliz ki! Evi temizletmek için birini tutacak kadar bile paramız yok! İki arabamız var, ama ikisi de hurdacıdan çıkma! Beni dışarı salmamakla zengin olunmuyor."

Annem bana hayretle bakar ve, "Ama orası sokak!" der.

Bizimkilerin kafasındaki sokak, çok kötü bir şeydir. Anneme, "Bütün evrende en kötü yer neresi?" diye sorarsanız, alacağınız cevap bellidir.

Çok soğuk olduğu için Ay, çok sıcak olduğu için Güneş, çok kırmızı olduğu için Mars ya da çok uzak olduğu için Sirius Yıldızı falan değildir. En berbat yer, tek kelimeyle "sokak"tır. Sokak çocukları, sokak kedileri, sokak ayakkabıları, sokak lafları, sokak simitçisi, sokak elbisesi... Başına "sokak" kelimesi eklenen her şey pespayedir anneme göre.

Yine de bizimkilerin hakkını yemeyeyim; beni mutlu etmek için ellerinden geleni yaparlar. Yeter ki, aya-

ğım sokağa değmesin. Sabahları babam arabasıyla beni okula bırakır. Ders bitimi annem alır; çarşamba günleri gitar kursuna, perşembeleri ise yüzme kursuna ulaştırır.

Cuma günleri beni Zerrin Hala'm almaya gelir ve İngilizce kursuna götürür. Bu kurs bana halamın ikramıdır. Hep öğrenmek isteyip de öğrenememiş olduğu İngilizce'yi sular seller gibi konuşmamı arzular. Parasını verdiği gibi, beni kursa götürüp eve bırakma işini de üstlenir. Tabii ki, bütün bu taşımalar, hep arabayla yapılır. Özel arabalı, şoförlü, ama sokaksız bir çocuğum ben. Kendimi, oradan oraya taşınan paket gibi hissettiğim çok olmuştur.

"Çocukluğunda kazandığın en büyük tecrübe nedir?" diye sorarlarsa, vereceğim cevap tektir:

"İyi bir 'paket' nasıl olunur, onu öğrendim. Rahat taşınan, mızırdanmayan, alınması gereken yerde ve saatte hazır bulunan, hafif bir paket."

Gittiğim okul, bizim evden oldukça uzakta, başka semttedir. Otomobille yarım saatte ulaşılır. Bizimkiler, mahalledeki okulda okumamı istememişlerdir nedense. Annemin ve babamın farklı saatlerde beni taşıması, ikisinin de araba almasına neden olmuştur. Sizin anlayacağınız, külüstür de olsa, farklı arabalarla taşınan prens gibiyim. Yine de kendimi kapana kısılmış gibi hissediyorum.

İnternette arkadaşlarımla sürekli iletişim kurmaktan da sıkıldığımı itiraf etmeliyim. Hatta internette fazla vakit geçirmenin beni sinir ettiğini bile söyleyebilirim. Bir süre sonra konuşulacak konular bittiği için, tuhaf tuhaf espriler yapmak zorunda hissediyorum kendimi. Durmadan komiklik yapmaya çalışmak da uykumu getiriyor. Hemen yatağa uzanmak istiyorum.

Barut Fıçısı

Yazışmaktan hoşlandığım sadece bir arkadaşım var. Adı, "Barut Fıçısı". Çok sinirli olduğu için arkadaşları takmış ona bu ismi. Elbette, onunla gerçek hayatta tanışmıyoruz. Facebook arkadaşım. Sayfasındaki fotoğrafı ilginç. Şişman ve çatık kaşlı.

Barut Fıçısı, tam bir "sinir küpü"! Her şeyi sinirlenerek anlatmayı marifet sayar. Evrende olup biten her şey mutlaka onun canını sıkar.

Sonbahar gelip yapraklar dökülmeye başlasa... "Aman ne olacak, aptal rüzgâr esip esip duruyor, yaprakların kimisi utancından kıpkırmızı oldu; kimisi de sarılık oldu, kendini yere attı. Yolda dolaşırken saygısız yapraklar insanlara çelme takıp duruyor. İnsanlar da kafayı üşütmüş; işi gücü bırakmış, yaprak topluyor! Ama babamın işyerindeki çınar ağacı öyle

cimri ki, yapraklarını bırakamıyor. Deli mi ne! Böyle davranmaya devam ederse, ilkbahar geldiğinde, yeni yapraklar dallarda kendilerine yer bulamayacak. Bence uzunca bir süpürge sapıyla dövülmeyi hak ediyor..." gibi şeyler yazıp durur.

Nedense, onun tarzının hayranıyımdır. Zaman zaman ben de onun gibi konuşmak isterim ama başaramam. Hiçbir şeye Barut Fıçısı kadar sinirlenemiyorum.

İnsan sinirlenince daha iyi düşünüyor galiba. Haksızlığa uğradığımda anladım bunu. O zaman sözcükler ardı arkasına ağzımdan nasıl dökülüyor, bilseniz. Ama iyi konuşmaktansa, haksızlığa uğramamayı tercih ederim.

Barut Fıçısı, Amerika'nın New York kentinde yaşıyor. Babası tasarımcı. Büro koltuğundan mutfak tezgâhına, çeşitli tasarımlar yapıyor. Beşinci Cadde' deki bir gökdelenin on yedinci katında yaşıyor. Gökdelenin kapısından çıkar çıkmaz, caddede akıp giden insan seline kapılıyormuş.

Barut Fıçısı'nı seviyorum. Onunla yazışmaktan keyif alıyorum. O da benim gibi, insanlarla tanışmak yerine onlarla yazışmak zorunda kalmaktan fena halde sıkılıyor. Hatta, bu duruma çok sinirleniyor. Eminim ki, yazışmayıp konuştuklarına da çok sinir oluyordur. Sinirlenince de, döktürdükçe döktürüyor:

New York
1

"İnsanların ilişki kurmak yerine *iletişim* kurmaları çağımızın vebası... Kendilerini atasözlerini aktarma memuru yapmışlar. Bu görev herkes tarafından öyle benimsenmiş ki, ne deseniz önemli sanılıyor. Yeter ki, altında meşhur bir insanın ismi olsun. Geçen gün Facebook sayfama, *"Sarı sarıdır, kırmızı da kırmızı!"* yazdım. Altına da Picasso'nun imzasını yapıştırdım. İki gün içinde bin beş yüz beğeni aldı. Ah, Salakbook arkadaşlarım benim!"

Eh, en azından ortak noktalarımız olduğundan, konu konuyu açıyor. Ama mesajlaşmakta bazen zorlanıyoruz, çünkü saatlerimiz uymuyor. New York'la aramızda yedi saat fark var. İstanbul'da saat öğlenin on ikisiyken, New York'ta daha güneş doğmamış oluyor, yani saat sabahın beşini gösteriyor.

Barut Fıçısı buna çok sinirleniyor. Güneşi suçlayıp duruyor. "Güneş, aynı güneş. Milyonlarca yıldır doğup batıyor. Hâlâ, her yerde aynı saatte doğup batmayı öğrenememiş!"

Çatı Katına Yolculuk

Bir pazar günü yine sıkıntıdan patladığım için, Barut Fıçısı'yla mesajlaşmaya koyulmuştum. Ama, yazışmak da bir süre sonra kabak tadı verdi. Nasıl vakit geçireyim diye, kara kara düşünmeye başladım. Neyse ki, her şey değişim içinde. Dünyanın kapısı size ne kadar kapatılsa da, aralayan birileri mutlaka çıkıyor.

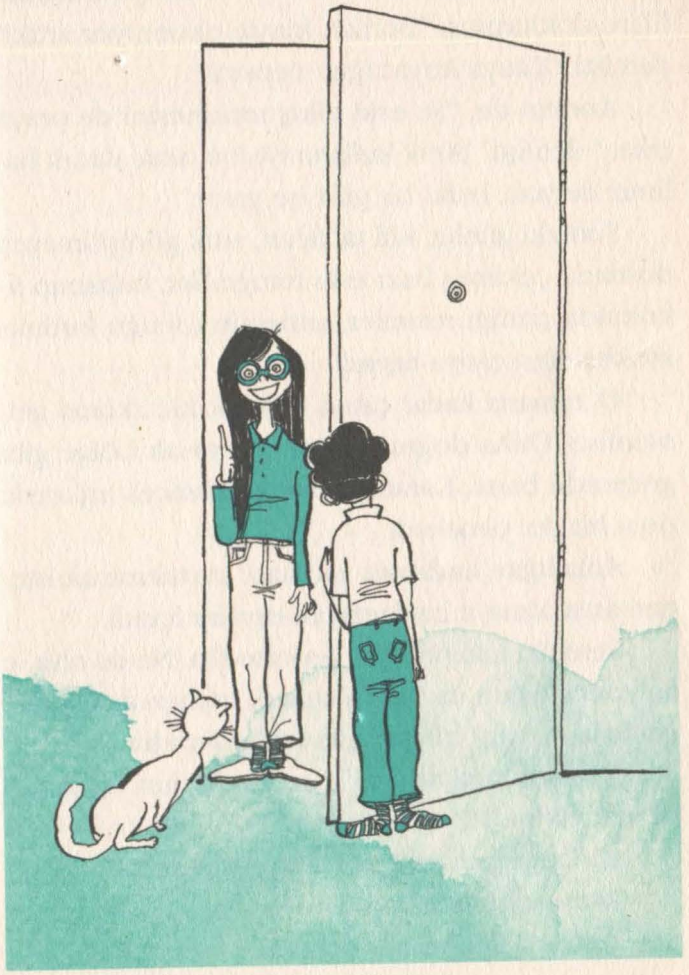
Alt kat komşumuzun kızı Ceren'le göz göze gelmemden bahsediyorum.

Annemin, çöpü çıkarmak için sokak kapısını açması neden oldu buna.

Ceren kapının aralığından, "Evde ne yapıyorsun?" diye gülerek sordu. "Yukarı gelsene," dedi sonra.

"Yukarı mı?"

"Evet. Çatıya!"

Bizim apartmanda bir çatı katı olduğunu biliyordum.

Sene başında babam evdeki ansiklopedileri kolilere doldurmuş; "Bunları kimse okumuyor artık!" demişti. "Çatıya koyacağım hepsini."

Annem de, "Şu eski dikiş makinesini de oraya çıkar," demişti. "Artık kullanmıyoruz, ama atacak halimiz de yok, belki bir gün işe yarar."

Sonraki günler, kül tablaları, artık görüşülmeyen dostlarla çekilmiş bazı eski fotoğraflar, babamın ilkokulda çizdiği resimler, annemin topuğu kırılmış ayakkabıları çatıya taşındı.

O zamana kadar çatıya çıkmak hiç aklıma gelmemişti. Daha doğrusu, orası da yasak bölge gibi geliyordu bana. Karanlık, tozlu, örümcek ağlarıyla dolu bir yer olmalıydı.

Anladığım kadarıyla çatı katı, kurtulunmak istenen ama atmaya kıyılamayan eşyalar içindi.

Ceren'in teklifini geri çevirmedim. Ne de olsa, o an kendimi tam da "kurtulunmak istenen ama atmaya kıyılamayan" bir şey gibi hissediyordum.

"Hemen geliyorum!" diye bağırdım. Kapıdan uçarak çıktım.

Annemle babam peşimden seslendiler:

"Nereye gidiyorsun?! Dur!"

"Çatıya!" dedim.

Nedense sustular. Demek ki, oraya çıkmam yasak değildi. Anlaşılan, sokaktan daha güvenli bir yerdi.

Çatı Katında İlk Defa

"İlk defa çıkıyorum," dediğimde, Ceren şaşırdı.

"Şimdiye kadar yukarı çıkmadığına inanmıyorum!" dedi hayretle. "Çok şey kaçırmışsın."

Ceren, Hayri Amca'yla Zühre Hanım'ın kızıydı. Benden bir yaş büyük olmalıydı. Uzun boylu, siyah düz saçlıydı. Beyaz kalın çerçeveli gözlüğü, iri mavi gözlerine olan ilgiyi azaltıyordu.

O da, doğduğundan beri kendi başına sokağa çıkmamıştı. Apartmanlarda o kadar doğaldı ki bu. Ceren de "paket çocuklar"dandı, ama kabına kolay sığacak gibi durmuyordu. Çareyi, arada çatıya çıkmakta bulmuştu herhalde.

Basamakları ikişer ikişer tırmanmasından, yola alışkın olduğu belliydi. En üst kata ulaştığımızda apartmanın ana merdivenleri son buldu. Ama sahan-

lığın dibinde, demirleri paslanmış döner merdiven tavandaki kapağa kadar uzanıyordu.

Ceren, pek de sağlam görünmeyen basamaklara dikkatle basarak, tavandaki kapağı kaldırıp içeri daldı. Ben de kapağın aniden kapanacağı korkusuna kapıldığımdan, hızla onu izledim. Ceren'in hemen arkasından tavanarasına atlayıverdim.

İçerisi kapkaranlıktı.

Deneyimli edayla, "Birazdan gözün karanlığa alışır," dedi Ceren.

Sahiden de, iki dakika sonra, etrafımda ne var ne yok görüyordum.

"Gözlerim alıştı. Her şeyi seçebiliyorum," dedim sevinçle.

"Saçmalama!" dedi Ceren. "Işığı yaktım da ondan."

İşe bak! Tavandaki sarı ampulün cılız ışığını fark etmemiştim.

İlk gördüğüm şeyler, soba ve kuzinelerdi. Apartman doğalgazlı kalorifere geçince, eski sobalar çatıya çıkarılmıştı demek.

Kasetli teyp zamanından kalma yüzlerce kaset, kolilere doldurulmuştu. Tabii ki, hemen yanında, kasetli teypler ve plak koleksiyonlarından oluşan bir yığın vardı. İlerideyse, bozuk ve eski bilgisayarlar sıra sıra dizilmişti. Kimisi naylon torbalara sarılmış

onlarca eski şapka da, duvar dibine yığılmıştı. Apartman müzesi gibiydi burası.

Romanlar, hikâye kitapları, ansiklopediler sağa sola atılmıştı adeta. Sağ köşedeki kütüphane tıklım tıkış kitap doluydu.

'Kimse kitap okumuyor artık,' diye düşündüm. 'Demek ki, onlar da ilgisizlikten sıkılıp kendilerini çatı katına atmış.' Eski püskü bir koltuğun üstüne fırlatılmış kitaplara yaklaştım. Çoğunun şiir kitabı olduğunu fark ettim.

"Şiir de, soba, kuzine ve plak dönemine ait galiba. Kullanışsız eşyalar grubundan," dedim. "Evlerdeki bütün şiir kitapları çöpe atılmış."

Ceren gülerek bana baktı. "Çöpe mi dedin?"

"Yani çatıya," diye düzelttim. "Anlaşılan, kimse şiir okumuyor artık."

"Olur mu öyle şey!" dedi. "Çatılar şiir kitaplarıyla doludur. Biz çatıdakiler, en çok onları okuruz. Şair bile bulunur buralarda."

Anlamamıştım. Çatıda başka birileri daha mı yaşıyordu yani?

Ceren içerlere doğru ilerledi. Ön duvardaki eski kapıyı açtı. İçeriye gün ışığı doldu. Gözlerim kamaşmıştı.

"Buradaki çatı katlarının genellikle küçük terasları var," dedi.

Gerçekten de çatı arası, bir balkona açılıyordu. Balkondaki iki şezlongu görünce, burada keyifli bir dünya kurulduğunu anladım. Dışarı çıkıp baktığımdaysa gözlerime inanamadım.

Bütün şehir, halı gibi ayaklarımızın altında uzanıyordu.

Binlerce evi ve çatıyı tepeden görebiliyordum.

Ceren parmağını, ordu komutanı edasıyla gururla ileri uzatıp, "Bak, görüyor musun?" dedi ve uzaktaki bir evi işaret etti.

Dikkatle baktım. Bir adam terasa çıkmış, havaya bakarak elindeki kâğıttan bir şeyler okuyordu.

"Şair Nâzım Sevgi!" dedi Ceren. "Her gün mutlaka kuşlara ve bulutlara şiirlerini okur."

Hoşuma gitmişti. "Ne kadar güzel!" diye hayranlıkla mırıldandım.

Tam o sırada, vapur düdüğünün sesiyle kendime geldim. Sevinçten elim ayağıma dolaştı. Birden, denizi fark ettim.

Yüzlerce çatının hemen arkasında masmavi Marmara Denizi uzanıyordu. Denizin sağ tarafına doğru bakıldığında, İstanbul'un adaları, sol tarafına bakıldığındaysa, boylu boyunca İstanbul Boğazı ve Köprü görülüyordu.

"Çok mutluyum!" diye sevinçle bağırıp, Ceren'in boynuna sarıldım. "Apartmandan ilk defa denizi gö-

rüyorum. Üstelik, evimizin kıyıya bu kadar yakın olduğunu da yeni fark ediyorum."

Ceren, İstanbul Boğazı'nı defalarca görmüş olmanın verdiği serinkanlılıkla gülümsedi. "Bizim evin pencerelerinden de deniz gözükmüyor. Ben de ilk defa çatıya çıktığımda çok şaşırmıştım."

Cerenimo

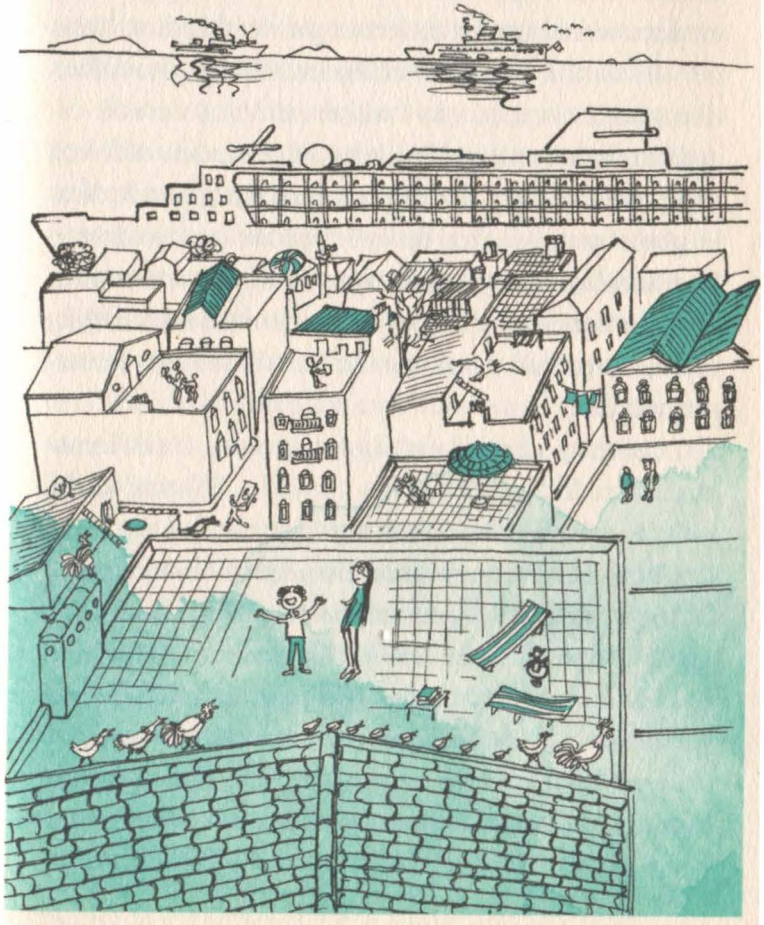
"Demek, kıyı bu kadar yakınmış! İnanamıyorum!" diye şakıdım. Vapur düdüklerinin sesini hep duyuyordum ama denizden uzaklığı bir türlü kestiremiyordum. Neredeyse kolumu uzatıp onları tutacağım. "Çok mutluyum!.. Herkese Ceren sayesinde denizi gördüğümü söyleyeceğim."

"Cerenimo," diye düzeltti. "Burada bu ismi kullanıyorum. Çatıda bulduğum Amerikan çizgi romanlarının birinde geçen yerli ismi."

"Sadece çatıda mı bu ismi kullanıyorsun?" diye merakla sordum.

"Evet sadece burada... Evde ve okulda Ceren'im."

Endişeye kapıldım. Acaba ben de ismimi değiştirmeli miydim? İsmim Serdar olduğuna göre, Serdariko falan mı olmalıydım?

Cerenimo, gülerek konuyu değiştirdi.

"Köyden gelip, şehrin ücra köşelerine yerleşenler arasında da denizi görmeyenler varmış," dedi.

"Ama kıyıya bu kadar yakın olan bizlerin aynı durumda olması çok tuhaf... Aslında, bazı günler deniz kıyısındaki çay bahçelerine gideriz," dedim. "Ama her defasında babamın arabasına tıkışıp otoyollardan gittiğimiz için, çay bahçesinin tam nerede olduğunu kestiremem. Okulum da denizden oldukça uzak. Babam beni her gün otobandan giderek okula götürüyor. Annem de aynı yoldan geri getiriyor. Otomobil ve kamyonların arasından, kocaman gökdelenlerden başka bir şey görmek mümkün değil... Oysa, deniz bizim sokağın az ilerisindeymiş! İnanamıyorum!"

Cerenimo artık beni dinlemiyordu. Uzak teraslarda, tanıdıklarını aramaya koyuldu. Ellerini, kollarını sallayarak onlara selam gönderdi.

Ben de şezlonga oturdum. Işıltılı mavi suların üstünde gezinen teknelere baktım. Hepsi farklıydı. Tıpatıp aynı olan iki tekne bile yoktu. Eski püskü apartmanlar kıyıya yakın yerlere kadar devam ediyordu. Kıyıda ise modern apartmanlar vardı. Öyle uzun ve büyüktüler ki, bazısı neredeyse kıyının üçte birini kaplıyordu. 'Bu apartmanlarda kimler yaşıyor acaba?' diye düşünürken, koca bloklardan biri

yavaş yavaş hareket etmeye başlamaz mı! Az kalsın, korkudan küçükdilimi yutacaktım.

"Apartman hareket ediyor!" diye, korkuyla Cerenimo'ya seslendim.

Cerenimo, "O, çok katlı dev bir gemi," dedi. "Yanaşınca, nerdeyse tüm kıyıyı kaplıyor; binalara benzediği için, apartman gibi duruyor."

Karadan denize doğru açılınca, apartman sandığım kütlenin, dev bir gemi olduğunu anladım. Gerçekten çok katlı, upuzun, yüzen apartman gibiydi. Kısa sürede uzaklaşarak, heybetli bedenini şehirle yarıştırırcasına bizlere gösterdi. Düdük çalarak yeri göğü inletti. Güneye doğru yola koyuldu. Yanından geçen vapurlar sandal gibi minicik kalmıştı.

"Annemle arada vapura biniyoruz," dedi Cerenimo. "Karşıya, teyzemlere gitmek için. Bu gemileri çok görüyoruz."

Annemlerle vapura hiç binmediğimizi düşündüm. Genellikle her yere arabayla ulaşıyorduk. Asya yakasına geçmek içinse Köprü'yü kullanıyorduk. O yüzden aşağı, limana hiç inmemiştik. Cerenimo, şaşkın bakışımdan, ne düşündüğümü anladı.

"Vapur iskelesi biraz aşağıda," dedi. "Yürüyerek on beş dakika."

O yolu yürümeye ne zaman hak kazanacaktım acaba?

Sanki fark etmeden koca şehirde kaybolmuş gibiydim. Babamın akıllı telefonunda yerimizi tespit edebilirdim. Nedense, bunu yapmak hiç aklıma gelmemişti. Çatıya çıkınca gerçeği anlamıştım.

Gözucuyla içeriye, çatı katına baktım. İlk bakıştaki kadar dağınık gözükmedi gözüme. Koltuğun üstündeki şiir kitapları aslında telaşlı bir savrukluk içindeydi, o kadar. Belli ki, Ceren sağı solu toparlayıp, kendine uygun ortamı yaratmıştı.

İçeriyi incelediğimi anladı. Bilgiç bilgiç güldü.

"İnternet öncesi döneme ait şeylerle dolu bu çatı katı," dedi. "O zamanki hayatı hep merak etmişimdir. Taş Devri gibi sanırdım. Buraya çıkınca anladım. Şahaneymiş... İnsanların zamanı bolmuş. Oynamaya; şiir, hikâye ve roman okumaya; gazetelerin bulmacalarını çözmeye vakit ayırabiliyorlarmış."

Kafam karışmıştı. Aşağı baktım. Binlerce ev ve çatıda, ancak dikkat edilince görülebilen, tonlarca ayrıntı olduğunu fark ettim. Pencerelerden, evlerin içi rahatlıkla gözüküyordu. Çoğunda, bizimkindeki gibi hummalı bir temizlik vardı. Yerler siliniyor, balkonlardan halı silkeleniyordu. Diğer evlerdeyse, insanlar televizyonun karşısına geçmiş, film izliyordu. Aniden içimi bir sıkıntı kapladı. Herkesin aynı şeyleri yaşadığını buradan net olarak görüyordum. Her şey bu kadar sıradandı, hı?

Horoz sesiyle irkildim, ama sesin kaynağını anlayamadım. Kesinlikle çok yakından gelmişti.

Cerenimo oralı bile olmadı. Horoz tekrar tekrar ötünce; "İsmet," dedi. "Hep vakitsiz ötüyor. Saatleri ileri ya dâ geri alıyorlar ya, bence o yüzden. Ne yapacağını şaşırdı zavallım."

"Horozun burada ne işi var?" diye sordum merakla.

"Sen hiç sokakta horoz gördün mü?"

"Hayır," dedim.

"Aşağıda görmediğin ne varsa bil ki, çoğu çatılardadır. Plaklar, süslü şapkalar, kasetli teypler, şiir ve hikâye kitapları... "

Önümdeki evin çatısına baktım. Horoz ve tavuklarla doluydu. Çatının mahyasında bir horoz, peşinde iki üç tavuk, onların da peşinde beş altı civciv, asker gibi sıralanmış yürüyordu. Çatının sonuna gelince horoz, kanatlarını çırparak yandaki evin çatısına atladı. Peşinden tavuk ve civcivler de aynı hareketi yaptı.

"Her yer onların," dedi Cerenimo. "Çatıdan çatıya atlayıp, bütün mahalleyi dolaşabiliyorlar."

"Kimin bu tavuklar?"

Katıla katıla güldü Cerenimo.

"Gökteki kuşlar ve bulutlar kiminse, horoz ve tavuklar da onun. Yıllar önce, karşı apartmandaki

Nezih Bey, bakkaldaki yumurtalardan memnun kalmayınca, apartmanın terasına bir kümes yapmış. Tavuk ve horozların çatıda özgürce dolaşmasına izin vermiş. Gerçekten de tavuklar, çok mutlu olmuş ve nefis yumurtalar vermiş. Nezih Bey de, 'Özgür dolaşan tavuk yumurtası yiyorum,' diye böbürlenip durmuş. Ama tavuklar, yandaki evlerin çatılarına uçmayı öğrenince, işler değişmiş. Şimdi onları kimse tutamıyor. 'Özgür uçan tavuk' oldular."

"Gıd-gıd-gıdaaaak!" diye bağırarak başımın üzerinden karşı çatıya uçan tavuk, konuyu daha iyi anlamamı sağladı.

İki üç gün önce, arabasına binerken annemin başına gökten bir yumurta düştüğünü söyledim.

Gerçekten de saçı başına yapışan annem, "Aman, kafamıza çürük yumurta atıyorlar!" diye feryat etmişti. Ama yumurtanın sıcacık ve taptaze olduğunu hissedince, dilini şapırdatarak, "Bu tazeymiş ayol!" diye haykırmıştı. Biz de bunun üzerine, "Yukarıda yumurtlayan kuşlar mı var?" diye başımızı göğe çevirmiştik. Ama sadece serçeleri görünce şaşırmıştık. Onların böyle büyük yumurtalar yapamayacağını düşünmüştük. Yumurtanın, çocuklar tarafından atılmış olması ihtimali bize daha mantıklı gelmişti.

"Demek, tavuklar çatılardan çatılara uçarken de yumurtlayabiliyorlar!" dedim.

Cerenimo güldü. "Aşağıdakilerin kafasına yukarıdan her şey düşebilir," dedi. "Şiir, küçük bir hikâye ya da heyecanlı bir polisiye roman... Üstelik, iki ciltlik eserin sadece tek cildi düşerse, vay haline! İlk cildi okumaya doyamazsın. En heyecanlı yerinde roman şıp diye kesilir ve yıllarca, gökyüzünden ikinci cildin düşmesini beklersin."

Sonra cebinden kâğıt çıkarıp, bir şeyler karaladı ve aşağı attı. Kâğıt, havada daireler çizerek önce yükseldi, sonra da yavaş yavaş inişe geçti.

"Küçük şiirler ve hikâyeler yazıp aşağı atıyoruz," dedi Ceren. "Bu, bizim için sorumluluk projesi."

"Sorumluluk projesi mi?" diye gözlerimi fal taşı gibi açtım. Bize de öyle bir ders koyduklarını duymuştum. Ne yapmam gerektiğini kara kara düşünüp duruyordum. Demek, bu kadar basitti!

Ceren güldü. "Projemin tam ismi *Çatıdan Şiir Atma Projesi*. 'Çatıdan aşağı şiir atma bölümünde çalışıyorum,' dediğimde, herkes çok şaşırıyor. 'Böyle bir bölüm mü var? Nereye bağlı?' diye hayretle soruyorlar. Ben de onlara ciddi ciddi, 'Sürekli biçim ve fikir değiştiren bulutlar cumhuriyetine,' diyorum. Sonra da, çatılardaki hayatın sokaklardakinden ne kadar farklı olduğunu anlatmaya koyuluyorum. 'Yukarıda, aşağıdakinin tersi bir hayat vardır,' diyorum. 'Aşağıdaki insanların hayatları hikâyesizleşince, bilin

ki bu, hikâye kitapları çatılara taşındığı içindir. Şiir yok olduğunda, şairler çatılara kaçmıştır,' gibi şeyler söylüyorum. Bu yüzden, çatılardan şiirler ve hikâyeler atarak, sokaktaki insanların hayatını zenginleştiriyoruz. Onların eksikliklerini gideriyoruz."

Cerenimo'yu dinlememeye başlamıştım. Henüz o kadar az şey görmüştüm ki... Tavan arasına tekrar girdim. Köşedeki küçük mutfağı görünce şaşırdım.

"İstersen sana çay yapabilirim," dedi Cerenimo. "Ya da buzdolabından soğuk gazoz alabilirsin."

Buzdolabını o sırada fark ettim. Mutfak tezgâhının üstündeki raflara ise beyaz tabaklar yerleştirilmişti. Ayrıca dolaplar, kap kaçak, tencere ve tavalarla doluydu.

"Burada yaşayanlar mı var?" diye merakla sordum.

"Hep olmuş," dedi Cerenimo. Elime kalın karton kapaklı bir defter tutuşturdu. "Çatı katının tarihini öğrenmek istiyorsan, bu deftere göz atabilirsin."

Kaptanın Seyir Defteri

Koltuğa oturdum. Kalın kapağın üstünde, "Kaptanın Seyir Defteri" yazılıydı. Defter'in sayfalarını merakla karıştırdım.

İlk sayfada şöyle yazıyordu:

Ben, Zeki Dalgalıdeniz, emekli uzun yol kaptanıyım. Arkadaşlarım bana, Kaptan Ahab derler. Hani Melville'in ünlü romanı "Moby Dick"teki Kaptan Ahab... Bu çatı katına ilk geldiğim gün, çok etkilendim. Buraya sık sık geleceğimi düşünerek, bir seyir defteri tutmaya karar verdim.

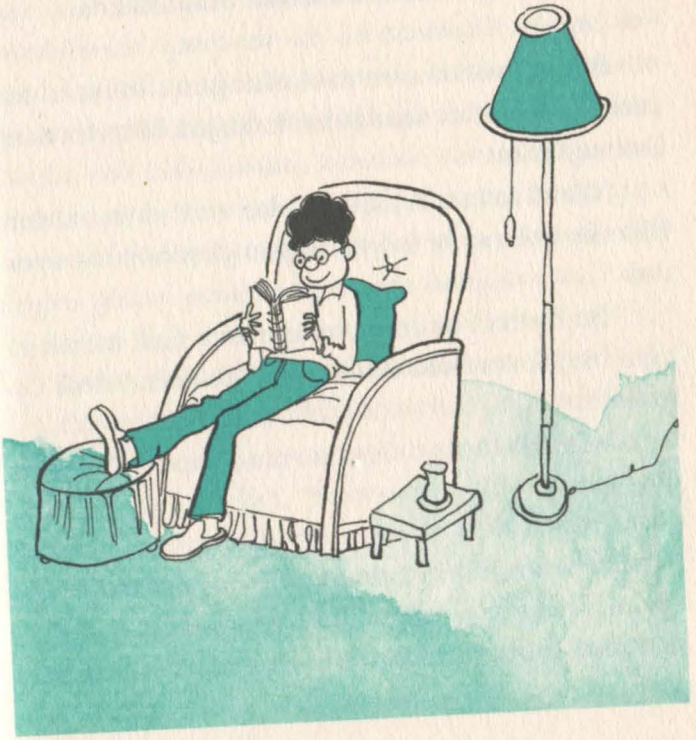
"Harika fikir bu!" diye bağırdım.

Cerenimo kayıtsız gözlerle bana baktı ve, "Mutfağı yıllar önce Zeki Bey yaptırmış," diye ekledi.

Çatı katının bir seyir defteri olmasından çok etkilenmiştim. Burayı yelkenli gemi gibi hayal etmeye koyuldum. Hatta, kuzeydoğudan gelen güçlü poyrazla yelkenlerini şişirip apartmandan koparak havalanacağını bile düşündüm. Zeki Dalgalıdeniz'in, hayallerime eşlik etmek gibi bir niyeti yoktu. Yazı, son derece sade bir dille devam ediyordu:

Aslında, apartmanın 9 numaralı dairesinde kalıyorum. Uzun süre apartmanın bir çatı dairesi olduğundan habersiz yaşadım. Ta ki, artık çalışmayan elektrikli ızgaramı çatı arasına koymaya karar verene dek. Izgara bozulmasaydı, çatı arasının neredeyse bir daire kadar geniş olduğunu bilemeyecektim. Daha da önemlisi, apartmanın İstanbul Boğazı'nı gören bir terası olduğundan habersiz yaşayacaktım.

Çatı katına çıktığımda, eski yağ kandilleri ve gaz lambalarıyla karşılaştım. Nedense, hepsi buraya atılmıştı. Çok şaşırdım. Daha sonra araştırdığımda, bu apartmanın 1870 yılında yapıldığını öğrendim. O zamanlar İstanbul'da elektrik yokmuş. Evler, yağ kandilleri veya gaz lambalarıyla aydınlatılıyormuş. Tavanlardan sarkan kancaların ne olduğunu hep merak eder dururdum. Meğerse, lambalar ve kandiller o kancala-

ra asılıyormuş. Elektrik gelince, apartman sakinleri, yıllardır kullandıkları yağ kandillerini atmaya kıyamamış, belki bir gün kullanılır düşüncesiyle çatı katına koymuşlar. Tıpkı benim, 1963 yılının mart ayında, bozuk elektrikli ızgaramı buraya koymam gibi. Acaba buradaki kandillerin yağı Melville'in "Moby Dick"te bahsettiği ispermeçet balinalarından mı elde ediliyordu? Bu sorunun cevabını bulmam olanaksızdı.

Bizim apartmanın eski olduğunu biliyordum, ama elektriksiz zamanlardan kaldığını bilmiyordum. Çok şaşırdım.

"Bizim tavanda da kancalar var!" diye atıldım. "Biz de, onların ne işe yaradığını düşünüp duruyorduk."

"Bu Defter'i okursan, apartmanla ilgili merak ettiğin birçok sorunun cevabını bulabilirsin," dedi Cerenimo.

Defter'i okumaya devam ettim. Kaptan Zeki şöyle diyordu:

Zamanla, burayı çok sevdiğimi söyleyebilirim. Sonraları çatı arasının çamaşırlık olarak kullanıldığını, içerde çamaşır yıkanıp, terasta da kurutulduğunu öğrendim. Sağda solda, çalışmayan

çamaşır muslukları ve küçük bir mermer tezgâh vardı. O an aklıma bir fikir geldi. Ertesi gün marangoz çağırdım. Burada çamaşır yıkamayacağımıza göre, mermer tezgâhı mutfağa dönüştürebilirdik. Bunu yapmak iyi bir usta için çocuk oyuncağıydı. Üç günlük çalışmayla harika bir mutfağımız; içinde tencere, tava ve bardaklarımızı depolayacağımız dolaplarımız oldu. Artık her gün buraya çıkıyorum. Sıkıldığımda, sıkılmadığımda, çalışmak ya da tembellik etmek, kitap okumak ya da okumamak, kafamı dağıtmak ya da toparlamak istediğimde, karnım acıktığında, tok olduğumda, kendimi terasa atıyorum. Martı, güvercin, kumru, serçe, hatta kırlangıçlarla sohbet ediyorum. Boğaz'dan Karadeniz'e doğru giden gemilere özlemle bakıyorum...

Defter beni çok heyecanlandırmıştı.

Cerenimo güldü. "Hoşuna gitti, değil mi?" diye sordu.

"Elbette," dedim. "Burayı ben de yeni keşfettiğimden, çatı katını benden elli üç yıl önce keşfetmiş bir kaptanın ilk izlenimleri tabii ki hoşuma gider."

"Ben de bu Defter'i bulduğumda çok heyecanlandım," dedi Cerenimo. "Babamın bozuk yazıcısından kurtulmak için ilk defa çatıya çıkmıştım. Kaptan

Ahab'ın anılarını o gün buldum ve ilk sayfaları okuyunca şaşkınlıktan donakaldım. Şu sayfaya göz gezdirirsen, ne demek istediğimi daha iyi anlarsın. Kaptan bize sesleniyor."

Heyecanla, Cerenimo'nun parmağını bastırdığı paragrafı okumaya çalıştım.

1990'larda, hatta 2000 yılında bu apartmanda yaşayan birileri çatıya çıkarsa, bu defteri okumalı, diye düşünüyorum.

Ve ona diyorum ki: Ey okur! Biliyorum ki, şu anda elinde, kurtulmak istediğin ama atmaya kıyamadığın bir eşya var. O yüzden buradasın. Sık sık, hiç nedeni olmadan çatıya çıkıp duruyorsan, terastan Boğaz manzarasını seyretmeye doyamıyorsan, bil ki, sen de artık kullanılmayan ama atmaya kıyılamayan bir insan haline dönüşmüşsün. Tıpkı benim gibi... Bunun tadını çıkar...

Sokaklarda yürürken itiş kakıştan, kabalıklardan şikâyet edip duruyorsan, evde kendini fazlalık gibi hissediyorsan, çatı seni davet etmiştir. Bu davetin değerini bil. "Aynı gökyüzünün altında benden başka kimler yaşıyor?" sorusunun cevabını bulacağın tek yer burasıdır.

Heyecanlanmıştım. Defter'i Cerenimo'nun elin-

den kaptım. Her satırı özümseyerek, Kaptan'la diyalog kurarak, yavaş yavaş okumak istiyordum. Öte yandan da içim içime sığmıyor, yazılanları bir çırpıda okuyup bitirmek istiyordum.

Defter'in sayfalarını karıştırdıkça, Kaptan'ın günlüğü macera romanına dönüşüyordu. Kaçaklar, gençler, yaşlılar, eski eşyalar, takla atan güvercinler, hırsızlar, korsanlar, ay ışığı bağımlıları sayfalara girip çıkıyordu. Korkuya kapıldım. Defter'i hemencecik okuyup bitireceğim korkusuydu bu. Tadını çıkararak, en sevdiğim yerinde bırakarak, en sevdiğim yerinden başlayarak, yavaş yavaş okumalıydım. Ama yine de sayfalarını karıştırıp, hızla göz atma isteğimi engelleyemedim.

Küçük Lastik Top

"Küçük Lastik Top" başlıklı sayfaya gelince durdum. Yalayıp yutarcasına okudum. Şöyle diyordu Kaptan:

Çatıdaki ahşap kutuda küçük topu bulduğumda çok sevindim. Etrafını kir tabakası kaplamıştı. Bu kirli topun neden kutu içinde saklandığını anlayamadım. Minik küreyi elimde evirip çevirdiğimde, üstüne 1918-1923 tarihlerinin kazınmış olduğunu fark ettim. 'Bu tarihler ne ola ki?' diye düşünürken, İstanbul'un bu tarihler arasında işgal altında olduğunu hatırladım. Kutudaki kâğıt gözüme ilişti. Heyecanla, üstünde yazılanları okudum. O tarihlerde sokağa çıkamayan bazı insanların, bu topu haberleşmek için kullandığı yazılıydı. Kargacık burgacık yazı, "Bu

top çok kıymetlidir. Lütfen onu koru," uyarısıyla sonlanıyordu. Bu topla nasıl haberleşilir ki, diye düşündüm.

Kaptan'ın yazdıklarını okurken, ben de aynı şeyi merak etmiş olduğumdan, irkildim. Sanki Kaptan bendim. Onun merak ettiklerini, ben de merak ediyordum.

Kaptan devam ediyordu:

Kutunun içinden bir de küçük harita çıktı. Üstünde bazı yerler, kırmızı kalemle çarpı konmak suretiyle işaretlenmişti.

Gerçekten ben de, kutunun içindeki o haritayı buldum. Kırmızı çarpı işaretlerine dikkat kesildim.

Tam o sırada Cerenimo elimden topu aldı ve yere vurarak tavana kadar sıçrattı.

Nedense içimi korku kapladı. Top fırlayıp, ardına kadar açık olan kapıdan dışarı uçabilirdi.

Cerenimo, korktuğumu hissetmiş de inadına yapıyormuş gibi, topu havada yakaladı ve dışarıya çıktı. Bu defa da onu, terasın zeminine sertçe vurarak defalarca sıçrattı.

"Aman dikkat! Aşağı düşmesin!" diye bağırdım. "Tarihi bir top o!"

Söylediklerim umurunda bile değildi.

Dikkatsizce aynı hareketi yapmaya devam etti.

"Top aşağı düşerse, kaybolabilir," diyerek tekrar uyarmaya çalıştım. Ne de olsa, yüzyıl öncesinden bugüne kadar gelmeyi başarabilmişti. Korunması görevdi artık.

Cerenimo güldü ve onu bütün gücüyle sert zemine vurdu. Minik küre hızla gökyüzüne sıçradı. Neredeyse uçan bir martının kanadına değecekti. Geri dönüp el hizasına kadar gelince de, Cerenimo topa sert bir tokat attı. Korktuğum şey olmuştu. Küçük lastik top terastan dışarı fırlamıştı.

"Ne yaptın!?" diye bağırarak, topun gittiği yöne doğru iki üç adım attım. Karşıdaki evlerden birinin terasına doğru uçtuğunu ve hızla zeminine vurduğunu gördüm. Her şey o kadar ani olmuştu ki, top oradan başka bir evin terasına sıçrayıp, oradan da başka bir apartmana doğru yol almıştı bile.

İşte o anda, uzaktaki terasta, uzun boylu, gözlüklü, sarışın çocuğun dikildiğini fark ettim. Çocuk iri kollarını açarak topu rahatlıkla yakalamayı becerdi. Sanki uzun zamandan beri "lastik topları havada yakalama işi"nde çalışıyordu. Sonra da usta gülle atıcıları gibi, bedenini arkaya doğru verip, sol bacağını belli açıda kıvırarak havaya kaldırdı ve topu fırlattı.

Lastik yuvarlak, uzak bir çatıdaki başka bir ço-

cuğun avuçlarının içine düşüverdi. O da, kaşla göz arasında, başka terasa doğru gönderdi. Top gözden kaybolmuştu.

Cerenimo, endişelendiğimi anlamıştı; "Merak etme," dedi gülerek, "geri dönecek..."

Gerçekten de top, iki üç dakika sonra, tamamen başka yönden gelip terasımıza düştü.

Cerenimo, topun içindeki minicik deliğe topluiğneyle sıkıştırılmış kâğıdı yerinden çıkardı. Kâğıdın üstüne, küçücük harflerle bir yazı yazılmıştı.

"Toplantı tarihimiz, ayın 24'ünde saat 15:00'te."

Minik lastik kürenin iletişim aracı olarak nasıl kullanıldığını anlamıştım.

"Bu kadar zahmete ne gerek var?" dedim. "Telefonla haberleşebilirsiniz. Ya da internet grubu kurup, o gruba mesajlarınızı gönderebilirsiniz."

Cerenimo, "Öyle haberleşmeyi içimize sindirebilseydik, çatıya çıkmamıza gerek kalmazdı," diyerek lafı ağzıma yapıştırıverdi. Ne demek istediğini anlamıştım. 'Salonun koltuğunda pinekleyerek mesajlaşmak istemiyoruz,' demişti.

Cerenimo, "Çatıda olmamızı gereksiz hale getirecek davranışlardan kaçınıyoruz," diye devam etti. "Burada olmak hoşumuza gidiyor."

Sustum.

Kolaylıkların arkasından, kısıtlamalar ve yoksun-

luklar geldiğini biliyordum. En az hareketle, en çok şeyi yapmak hiç de iyi bir fikir değildi. Sonunda eşya haline getiriyordu insanı.

"Genellikle on beş günde bir çatılarda toplanıyoruz," dedi Cerenimo. "Bazı kararlar alıyoruz. Sen de katılabilirsin."

Kulübe kabul edilmiş olmalıydım. Sevinçle, "Tabii, çok isterim!" dedim.

Sonra, Kaptanın Seyir Defteri'ne döndüm. Yazılanların o an yaşadıklarımla paralel olduğunu biliyordum.

Kutunun gözünde bir harita buldum. Haritanın üstünde diğer apartmanlar işaretliydi ve çatı katına çıkanların isimleri tek tek yazılmıştı.

Tam bunları okurken, "Bizim de haritamız var," dedi Cerenimo. "Üstünde diğer apartmanlar işaretli. Çatı katı bağımlılarının isimleri de tek tek yazılı."

"Kaptan'ın yazdığının aynısı!" dedim gülerek.

"Ondan esinlendik zaten," diye cevap verdi Cerenimo.

Kaptan şöyle devam ediyordu:

Savaş sırasında yapılan bu işaretlemeler, barış zamanında da yapılabilir mi acaba? Deneme-

ye karar verdim. Bir amaç için değil, zevk olarak.

Ahşap kutudan çıkan başka bir haritayı Cerenimo'ya gösterdim. "Kaptan'ın haritası da burada."

"Bizimki daha farklı," dedi Cerenimo.

Kitaplık çekmecesini açtı ve rulo yapılmış büyükçe bir kâğıt çıkardı. Yanıma gelip oturdu. Ruloyu dizlerinin üstüne açtı. Kâğıttaki haritada bütün evler kuşbakışı gözüküyordu. Haritaya, apartmanlarda yaşayanlarla ve terasa çıkanlarla ilgili küçük küçük notlar da eklenmişti.

"Bunlar bizim kulübün üyeleri," dedi Cerenimo gülerek. "Tabii ki, tesbit edebildiklerimiz. Çatıya çıkanların hepsini tanıdığımızı söyleyemeyiz. Sen de arkadaşlarının olduğu evleri biliyorsan, haritaya ekleyebilirsin."

Utanıp kızardım. Arkadaşlarımın evinin nerede olduğunu bilmiyordum. Çünkü, gittiğim okula bütün öğrenciler servisle ya da özel araçla bırakılıyordu. Hiçbir arkadaşımın evine gitme fırsatı bulamamıştım. Onlar da bize gelmemişti. Boş gözlerle Cerenimo'ya baktım.

"Kendini kasma," dedi. "Öğrendiğinde yaparsın."

Çok uzaklardan gelen, belli belirsiz bir at kişnemesi duydum.

"At sesi miydi bu?"

"Evet," dedi Cerenimo ve heyecanla terasa çıktı. "Rosinante'nin sesi."

"Rosinante mi? Don Kişot'un atı mı yani?" diye sordum ve peşinden gittim.

"Elbette. Don Kişot çatıda yaşıyor uzun süredir."

Terasta sağa sola koşturarak, şaşkın şaşkın çatılara baktım. Don Kişot'u henüz görmememe rağmen, "İnanmıyorum!" diye çığlık attım.

Çığlığım, diğer çatılardaki çocuklar tarafından tekrarlandı. "İnanmıyorum!.. İnanmıyorum!.. İnanmıyorum!.." sesleri tüm çatılarda önce uzaklaşarak, sonra yakınlaşarak gezindi.

Cerenimo, elime bir dürbün tutuşturdu. "Şu ilerdeki pembe binanın çatısına bak," dedi.

Dürbünü sağa sola çevirerek, işaret ettiği binayı buldum. Depoya benzeyen bir binaydı. Gerçekten de Don Kişot, elinde mızrağıyla, bembeyaz atının üstünde heykel gibi duruyordu.

"Vay canına, düpedüz Don Kişot ve atı Rosinante!" diye mırıldandım. O at çatıya nasıl çıkmış olabilirdi ki? Çatıya kadar yükselen bir rampa olmalıydı. Rosinante'nin, zayıflıktan kemikleri sayılıyordu. Sanki binaların çatılarına atlamak istiyor gibiydi. Böyle anlarda, zavallı Don Kişot atının sırtında durabilmek için bayağı çaba sarf etmek zorunda kalıyordu.

Dürbünü kurcaladım, görüntüyü iyice yakınlaş-

tırıp Don Kişot'u izledim. Bu yüzü kesinlikle tanıyordum, ama kim olduğunu çıkaramıyordum.

Aniden hatırladım! Gördüğüm adam, düpedüz Hidayet Bey'di. Mahallemizin davetsiz misafiri!

"İnsanlardan sıkılıp, sonunda Don Kişot oldu, ha!" diye şaşkınlıkla mırıldandım.

Cerenimo güldü ve Hidayet Bey'e el sallayarak, "Don Kişooot, selamlıyorum siziiiii!" diye bağırdı. Ama sesi, at kişnemesi kadar güçlü olmadığından, pembe binanın çatısındaki şövalyeye ulaşması olanaksızdı.

Az önce olduğu gibi, yan çatıdan bir çocuk aynı cümleyi tekrar etti:

"Don Kişooot, selamlıyorum siziiii!"

Onun ilerisindeki çatıda duran bir başkası da öyle. Daha uzaktaki de aynısını yaptı.

Kulaktan kulağa oynuyor gibi, "Don Kişot, selamlıyorum sizi!" cümlesi, bizden uzaklaşarak, taa Hidayet Bey'e kadar ulaştı.

Don Kişot da, atını şaha kaldırarak, duyamadığımız şeyler söyledi. Onun söyledikleri de, çatıdan çatıya tekrar edilerek bize ulaştı.

"Don Kişot, sevgili kontesi selamlıyor. Gece boyunca nöbet tutarak şehri koruduğunu bildirmekten şeref duyuyor!"

Şaşırmıştım.

"Hidayet Bey!" diye bağırdım. Sesim, apartmanlarla dolu vadide yankılandı yine. "Hidayet Bey!.. Hidayet Bey!.. Hidayet Bey!.." nidaları, bizden uzaklaşarak ortalığı kapladı. Az sonra da, bize doğru yaklaşan başka bir sese bıraktı yerini; Don Kişot'un sesine.

"Hidayet Bey yok artık! O öldü! Ben, Mançalı Yaratıcı Asilzade Şövalye Don Kişot!"

Benim Bir Gezegenim Var

Hidayet Bey'e bakarken, hipnotize olmuştum adeta. Cerenimo koluma girip beni uyandırdı. Aşağı bakmamı söyledi.

Sokaklar arabalarla dolmuştu. Korna sesleri yukarı kadar ulaşıyordu.

"Orada şiir yok," dedi Cerenimo. "Olamaz zaten. Horoz da olamaz. Don Kişot da."

Şaşırmıştım. Kırk yıl düşünsem, şiir, horoz ve Don Kişot arasında benzerlik bulamazdım herhalde.

"Hidayet Bey'in Rosinante'si, eski bir yarış atı," dedi Cerenimo. "Çok yaşlanınca, yarışlardan çekilmiş. Öldürmeye kıyamamışlar. Beslemeye de para harcamamışlar. Ortada kalmış. O da, Hidayet Bey sayesinde kendini çatıda bulmuş. Aşağıda yaşananların tersi olur burada. Sokakta köpekler artarsa,

çatıdaki kediler çoğalır. Aşağıda kediler çoğalırsa, çatıdaki güvercin ve serçeler artar. Sokaklara konmaktan vazgeçip, çatılara konarlar. Burada ayrı bir gezegen vardır: Çatıdaki gezegen!"

Eve döndüğümde nefes nefeseydim. İçimdeki büyük boşluğu nasıl doldurmam gerektiğini bulmuş gibiydim.

Her şeyden önce yepyeni bir gezegen keşfetmiştim. Tamamen bana ait bir Mars, Venüs ya da Jüpiter'im vardı artık. Onu kıskançlıkla korumalıydım. Evdekilere, çatı katından olabildiğince az bahsetmeye karar verdim. Bu yüzden, babam karşıma dikilip, "Nasıldı çatı katı?" diye sorduğunda, uzun süre suskun kaldım.

"Eh işte!" diye cevap verdim.

"Epeydir çıkmıyorum, nedense!" dedi o da.

Babama baktım. Kaptan Ahab, Don Kişot, Robinson Crusoe ya da Moby Dick gibi gözükmüyordu. En azından, bu aralar roman kahramanı olmaya pek niyeti yoktu. Üstündeki pazar temizliği kıyafetleriyle daha çok, aşağıdaki dünyaya ait gibi duruyordu.

Tam o sırada, çatıdaki horozun ötüşüyle irkildik.

"Ü-üüüürü-üüüü!" sesi açık penceremizden içeri girip, evimizin bütün odalarını dolduruvermişti.

Bizimkiler şaşkınlıkla bakıştılar. Nedense, sırrım açığa çıkacakmış gibi, korkudan ödüm patladı.

Babam, "Ne kadar yaratıcı, değil mi?" dedi.

Yaratıcı olan neydi acaba?

"Horoz gibi öten araba kornaları," diye devam etti babam. "O kadar başarılı yapıyorlar ki, gerçek horoz sesinden ayırt etmek olanaksız."

Bunu duyunca rahatladım. Babam kendini şehir hayatına öylesine kaptırmıştı ki, burada duyduğu horoz sesinin bile gerçek bir horoza ait olabileceğini düşünemiyordu.

Sanki annem farklı mıydı? Başına gökten yumurta düşse, bunun kasten atıldığını sanıyordu. Ama annemin böyle olması çok normaldi. Ona, "C vitamini nelerde bulunur?" diye sorarsanız, "Limon veya portakalda bulunur," diye cevap vermez; "Eczanede bulunur," diye yapıştırır.

Babam sabahları penceremizin önünden geçen kırlangıçları görmemeyi başarır. Muhabbetkuşlarının sesini kapı gıcırtısı sanır.

İlk defa bizimkilerin bu huylarından şikâyet etmem için neden olmadığını düşündüm. Hatta, kendimi güvende hissediyordum. Onların bu ilgisizliği, sırlarıma ortak olmamalarını sağlıyordu.

İçime su serpildi. Benim gezegenime ait olan seslerin öyle kolaylıkla tanınmalarını pek istemiyordum. Doğduğumdan beri ilk defa bir gezegene sahip oluyordum ne de olsa. O sesleri kendimin kılmak için, yattığım yerden tek tek ayırt etmeye çalışmalıydım. Güvercinlerin kanat çırpışlarını; kargaların, martıların bağrışlarını; kırlangıç, kumru ve güvercinlerin seslerini anlamalıydım.

Birkaç gün sonra gerçekten de bu konuda daha dikkatli olmayı başardım. Sesleri tanımaya başlamıştım.

Evde yemek yerken, martıların kanat seslerini, kargaların gaklamalarını, kumruların sevgi dolu guruldanmalarını duyabiliyordum. Hatta, Cerenimo'nun merdiven basamaklarını ikişer ikişer tırmanırken, çatının kapağını gıcırdatarak açarken, lastik topu terasta zıplatırken çıkardığı sesleri bile... Tanıdıkça, bunların daha önce de duyduğum ama alıştığım için, tanımlamaya gerek duymadığım sesler olduğunun ayırdına varıyordum. Sesler içimi kıpır kıpır kıpırdatıyordu, yerimde duramıyordum. Yukarıda olup bitene daha fazla dahil olma isteğiyle yanıp tutuşuyordum. Hayat oradaydı. Beni bekliyordu.

Kendimi En Özgür Hissettiğim Anlar

Nedense, kendimi en özgür hissettiğim anlar, anne ve babamın evde olmadığı zamanlardır. Gerçi genellikle bu his işe yaramaz, çünkü yapabileceğim şeyler sınırlıdır. En fazla, annemin çikolataları sakladığı yerleri keşif gezisine çıkabilirim.

Bir süredir, annemle babamın evde olmadığı günlerin diğerlerinden çok farklı olduğunu söyleyebilirdim... Kendimi gerçekten özgür hissediyordum. Artık yapabileceğim bir şey vardı: Çatıya çıkmak! Ne heyecan verici, değil mi?

Yine öyle bir günde, göz açıp kapayana kadar kendimi çatıda buldum. İçerisi kapkaranlıktı. Şu işe bakın! Elektrik düğmesinin yerini bilmediğim için ışığı açamadım. Neyse ki, az sonra gözlerim karanlığa alıştı ve kapının yanına konduğu besbelli olan

düğmeyi bulup, aydınlığa kavuştum.

'Cerenimo'ya da haber verse miydim acaba?' diye aklımdan geçirmedim değil. Aslında, onun da burada olmasını çok arzulardım ama nedense, bu defa çatıda yalnız kalmak istiyordum.

Ortak mekânda yalnız kalabilmek insanların temel ihtiyaçlarından galiba.

Geçen sene, sınıfta yalnız kaldığımda hissetmiştim bunu. Ayağım burkulmuştu. Beden eğitimi dersine katılamadığım için sınıfta oturmuş, bahçedeki dersin bitmesini beklemiştim. Çok tuhaf bir kırk beş dakikaydı. Sınıf bomboştu. Kocaman, boş ve ne işe yaradığı belli olmayan bir odaydı, o kadar. Sanki yerin yedi kat dibindeki gizemli bir mekânı keşfetmiş gibiydim. Ne yaptığımı söylesem, şaşarsınız: Herkesin sırasına tek tek oturup, bulunduğum yerden tahtanın, kendi oturduğum sıranın ya da öğretmen kürsüsünün nasıl göründüğünü algılamaya çalıştım. Sonra, öğretmenin kürsüsüne çıkıp, uzun uzun sınıfa baktım. Oradan, hangi sıranın nasıl göründüğünü inceleyip, hafızama kazıdım.

Bir keresinde de, babamın arabasında yalnız kaldığımı hatırlıyorum. Hiç merak etmediğim halde, torpido gözünü açmıştım. Sanki gizli hazine bulacakmışım gibi, içinde ne var ne yok elden geçirmiştim. Babamın gelmesi uzayınca, her zaman dağınık du-

ran CD'lerini alfabetik sıraya göre dizmiştim. Arabanın güzel kokması için aynaya asılmış plastik çam ağacını koparıp, pencereden kaldırımdaki çöp tenekesine atmıştım. Bu kokuyu sevmiyordum. Üstelik, kimyasal kokuların zararlarıyla ilgili uzun bir yazı okumuştum.

O gün çatıya ulaşır ulaşmaz, koşarak kapıyı açıp, terasa çıkmayı planlamıştım. Hatta, o küçük lastik topu bulup, korka korka da olsa, zıplatmak istiyordum. Amacım, terastan terasa top gönderebilme yeteneğimi sınamak değildi tabii. Bunu yapmaya asla cesaret edemezdim. Sadece, topun sıçrayabilme yeteneğini ölçmek istiyordum. Aslında lastik topla "daha fazla tanışmak istiyordum" da diyebilirim.

Ama düşündüğüm gibi davranamadım. İçerisi aydınlanır aydınlanmaz, yüzlerce kitapla karşılaşmam planımı değiştirdi. Geçen geldiğimde kitaplığı dikkatli incelemediğimi fark ettim. Yan yana yapıştırılmış, ahşaptan iki kitaplık, ciltli kitaplarla tıka basa doldurulmuştu. Kitaplar raflara düzgünce sıralanmış, daha önce koltuğun üstünde ve yerde gördüklerim de kitaplığa konmuştu. Sanki sihirli bir el, ortalığı toparlamıştı. Kütüphanenin hemen dibindeki rahat

DON KISOT
MOBY DICK
GULLIVER

koltuk ve yerdeki kırmızı kilim, saatlerce kitap okuma isteği uyandırıyordu.

Kitapları inceledim. Gözüme ilk çarpan, Herman Melville'in *Moby Dick* adlı eseriydi. Kaptan Zeki'nin bahsettiği romanı, kısa sürede okuduğumu hatırladım. Ben de, Kaptan Ahab karakterinin günlerce etkisi altında kalmıştım. Elime aldığımda, bir çırpıda okuduğum kitap olmadığını fark ettim. Aşağı yukarı altı yüz sayfalık bir romandı bu. Benim hatırladığım kitap, en fazla kırk sayfalıktı. Canım sıkılmıştı.

Hemen yakınında Cervantes adlı yazarın *Don Kişot* romanını görünce, okul arkadaşımı görmüş gibi sevindim. Babam doğum günümde bu romanı hediye etmişti. Ama nedense buradaki *Don Kişot*'un da benim okuduğumla pek ilgisi yoktu. Sekiz yüz küsur sayfadan oluşan, ciltli, kalın bir kitaptı. Benim bildiğim *Don Kişot*'sa, yirmi sayfalıktı.

Gulliver'in Maceraları'nı, *Robinson Crusoe*'yu küçük hikâyeler olarak okuduğumu hatırlıyorum. Oysa aynı kitaplar burada, koca koca romanlar olarak karşımda duruyordu. *Dede Korkut Hikâyeleri*'niyse tek tük okumuştuk. Nedense konuları kısa sürede zihnimden uçup gitmişti. Daha çok, bazı tekerlemeler kalmıştı aklımda. Buradaki kitap, çok kalındı ve bazı sayfalarında özenle çizilmiş renkli resimler vardı.

Kitapların sayfalarını karıştırınca, gerçeği tahmin etmeye çalıştım. Galiba biz her şeyin kısaltılmışını okuyorduk. Çocuk olduğumuzdan, sadece basitleştirilmiş kitaplar okuyabileceğimiz düşünülüyordu belki de... Ama sekiz yüz sayfalık kitabı okumaya büyüklerin de vakit bulacağını pek sanmıyorum. Babam, beğendiği kitaplardan, "Harika kitap, hemen okunuveriyor," diye bahsediyordu. *Don Kişot*'u bana hediye ederken de öyle sunmuştu zaten: Hemencecik biten, insanı hiç yormayan, olağanüstü güzel bir hikâye!

Çünkü vaktimiz yoktu. Nedense hep bir yerlere yetişmek ister gibiydik. Bazı metinleri en kısa yoldan okuyup bitirmek zorundaydık. Bir romanın kısa özetini alelacele okuyup, diğerine geçiyorduk. Aslında, vakit konusunu da pek anlayamadığımı söyleyebilirim. Vaktimizin olmadığı, pek doğru değildi. Çünkü bir yandan da, boş vakitlerimizi dolduramadığımız için sıkıntıdan patlıyorduk. Dünyanın en zor sorusu şuydu:

"Boş zamanlarınızda ne yapıyorsunuz?"

Benim cevabım netti:

"Sıkılıyorum ve yapacak şey bulamıyorum."

Babamsa, kırk yılda bir yaptıklarını söylerdi genellikle. Örneğin, "Yemek yaparım," gibi. Oysa, babamın sadece bir kere yemek yaptığını hatırlıyorum.

Sanırım, balık çorbasıydı ve gerçekten de çok lezzetliydi.

Bana gelince, "Ailecek ne yapıyorsunuz?" sorusuna, "Genellikle akşamları televizyonun karşısında pinekliyoruz," diye cevap verebilirdim rahatlıkla.

Sanırım, televizyonun icadı insanları yapacak şeyler aramaktan kurtarmıştı.

Cerenimo, aşağıda olmayanların çatı katında olduğunu söylemişti ya, o günden beri hiç aklımdan çıkmadı bu. Yalnız kalınca, aşağıda artık bulunmayan ama çatı katında olan en önemli şeyi keşfetmiştim.

Vakit!

Evet, burada vakit vardı. Kalın kalın romanlar okunabilir, her konuda uzun uzun düşünülebilirdi. Hatta, aşağıda en az yaptığımız şey yapılabilirdi: Yazı yazılabilirdi.

Şimdi okuduğunuz romanı da, hepinizin tahmin ettiği gibi, ben çatı katında yazmaya başladım.

Bu yüzden, kalın *Don Kişot* romanı beni hiç korkutmadı. Oysa, bizim evde bu romanla karşılaşsaydım, korkudan ne yapacağımı şaşırırdım herhalde. 'Bu kadar kalın romanı nasıl okuyacağım ben?' diye kara kara düşünürdüm.

Romanı elime alıp koltuğa gömüldüm.

Don Kişot, okuduğu şövalye romanlarının etkisi altında kalarak, kendini gezgin şövalye ilan etmiş,

hayalperest bir maceracıydı. Yardımcısı Sançe Panza ise, okuma yazma işlerinden pek anlamayan köylünün tekiydi. Şövalyenin düşlerinin peşine takılarak yükseleceğini uman bir fırsatçıydı. Don Kişot, kötü yürekli devler zannettiği yeldeğirmenlerine saldırıyor, heykel taşıyarak ayin yapan insanları çocuk hırsızı sanıp, düşman ilan ediyordu. Alay konusu olan bir zırdeliydi.

Babamın hediye ettiği kısaltılmış kitaptan aklımda kalanlar bunlardı. Oysa şimdi çatıda bulup da okuduğum *Don Kişot,* incelikleri olan bir romandı. Haftalarca okunsa bile bitmeyecek, gerçek edebiyat eseriydi. Komik mi, yoksa acıklı mı olduğuna hemen karar verilemeyen bir metindi. Hikâye içindeki hikâyeler şiirlerle bezenmişti. Konudan konuya atlıyor, olaylara o zamana kadar düşünmediğimiz açılardan bakmamızı sağlıyordu.

Doğrusu, babamın bana kısaltılmışını vermesinin nedenini anlamıştım, ama çok da bozulmuştum.

Daha sonraki günler, Cerenimo'yla her çatıya çıkışımızda romanı okumaya devam ettim. Eve getirmeyi pek düşünmedim, çünkü bu roman, ancak vaktin bol olduğu yerlerde okunabilirdi.

Don Kişot'u okudukça sevdim. Sevdim ne kelime, tutkuyla bağlandım desem yeridir. Don Kişot'un kendini aldatabilme yeteneğinin, şiirle inceltilmiş

sivri dilinin bağımlısı oldum. Nedense hep onun gibi konuşmak istiyordum.

Anladım ki, onu tanıma isteğimi, ancak bizzat "o" olarak gerçekleştirebilirdim.

Ağzımdan kendiliğinden dökülen kelimelere ben bile şaşırıp kalıyordum. Meğer ne büyük taklit yeteneğim varmış benim!

Annem kahvaltıya çağırdığında, kendim gibi konuşamıyordum artık. Adeta küçük bir Don Kişot olmuştum.

"Mançalı Yaratıcı Asilzade Şövalye Don Kişot, masanın üstündeki düşmanlara saldırma teklifinizi kabul ediyor hanımefendi. Ömür boyu köleniz olarak şunu söyleyebilirim ki, peynir kılığına girmiş alçak düşmanın ve tereyağına dönüşmüş sefil büyücünün iki hamlelik işi var. Kılıcım karabüyücüler tarafından kahvaltı bıçağına dönüştürülmüş olsa da, bu yoldan geri adım atmam mümkün değil. Tehlikeyi göze alıyor, ekmek dilimi biçimine girmiş kadırgaları ellerimle kavrayıp, o sefil peyniri ve alçak tereyağını ekmeğimin üstüne sürüyorum."

Annem odamı toplamamı istediğinde de, aynı üslubu sürdürüyordum.

"Hiç merak etmeyin hanfendi, sizin istekleriniz Mançalı Yaratıcı Asilzade Don Kişot'un gözünde birer emirdir. Sonsuza kadar hizmetinizde olmaya ye-

min etmiş bir gezgin şövalye olarak isteklerinizi karşılamak görevimdir. Evleri yakıp yıkarak dağıtan düşmanlar, insanları esir aldılar, büyücüleri devreye soktular. Bu yerleri bize, dağınık bir çocuk odası gibi göstermeyi başardılar. Ağlamayınız, güzel ve soylu hanfendi! Hiç şüpheniz olmasın ki, her şey eskisi gibi olacak, esirler tıkıldıkları hapishanelerden dışarı çıkarılacak, evleri de yerli yerine konacaktır."

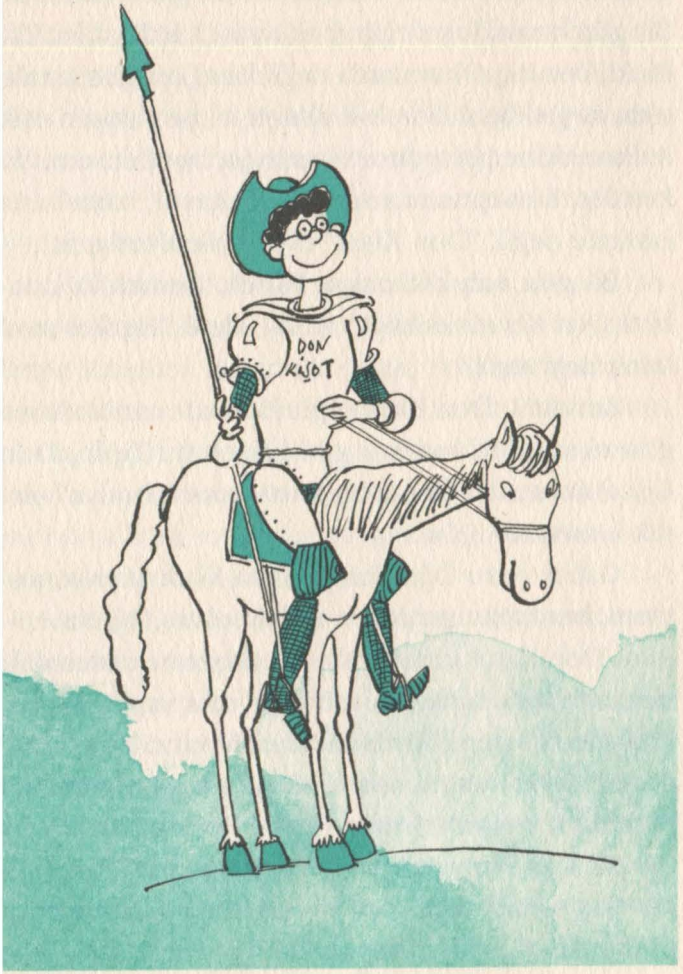
Ben Artık Don Kişot'um

Annemle babam, önceleri komiklik yaptığımı sandı. Babam, kısaltılmış hikâyelere duyduğum nefretle uzun cümleler kurmuş olabileceğimden şüphelendi. Ama ağzını açıp da, bu konuda tek laf etmedi.

Don Kişot romanını öyle sevmiştim ki, elimden bırakamıyordum. Konuşmalarını tekrar tekrar okuyor, okudukça seviyor, sevdikçe bağımlısı oluyordum. Nedense, her duruma Don Kişot gözüyle bakmaktan kendimi alamıyordum.

İşin tuhafı, sadece Don Kişot gibi konuşmakla yetinmiyor, aynı zamanda onun gibi düşünmeye de çalışıyordum. Sabahları giyinirken, içimden uşağım Sanço Panza'ya sesleniyor, atım Rosinante'ye övgüler düzüyordum. Sevgilim Dulsinea'ya da, emirlerine amade olduğumu belirtiyordum, tabii.

Don Kişot kimliğimi, okuldaki arkadaş ilişkile-

DON
KISOT

rimde de sürdürüyordum. Arkadaşlarım, kurduğum güzel cümleleri kıskanarak dinliyordu, ama aynı tarz cümleleri aşırı tekrar etmemden de yorulmuşlardı. Bir gün normalleşeceğim beklentisi içindeydiler. Tabii ki, ben hiç o havalarda değildim. Çizdiğim karakterin neşesi beni öyle esir almıştı ki, ne yapsam eski halime dönemiyordum. Sonunda, benden umudu kestiler. Konuşmamı artık yadırgamıyor, hatta bana ismimle değil, "Don Kişot" diye sesleniyorlardı.

Bir gün, sıra arkadaşım Fikret, "Demek ki, ortalıkta Don Kişot eksikliği varmış," dedi. "Herkes nasıl benimseyiverdi."

Kendimi, Don Kişot'u günümüzde canlandırma görevi verilmiş memur gibi hissettim. Tıpkı, Don Kişot'un kendini, insanlığı kurtaracak "şövalye" olarak hissetmesi gibi...

Galiba Arzu Öğretmen'le Don Kişot tarzı konuşmam, bardağı taşıran son damla oldu. Öğretmenimin, Don Kişot kimliğimle karşılaşması matematik dersinde oldu. Öyle çok şövalye rolü yapmıştım ki, artık herkes beni böyle kabul ediyordu. Neredeyse önceki halimi unutmuşlardı. Oysa Arzu Öğretmen'in benim bu bağımlılığımdan haberi yoktu.

Tahtaya bir matematik problemi yazıp, "Bunu çözecek var mı?" diye sormuş, sınıftan çıt çıkmamıştı. O da, "Hadi bekliyorum, kendini ateşe atacak Don

Kişot yok mu aranızda?" diye ısrar etmişti.

Bütün kafalar bana çevrilmişti. Bu son cümlenin benim için kışkırtıcı olduğunu itiraf etmeliyim. İçimdeki Don Kişot harekete geçti. Sonuçlarını fazla düşünmeden ayağa kalktım. "Mançalı Yaratıcı Asilzade Don Kişot, gezgin şövalyelik kuralları gereği bu teklifi istese bile geri çeviremez, saygıdeğer hanımefendi," dedim. "İsteğiniz, her ne pahasına olursa olsun yerine getirilecektir!"

Sınıftaki çocukların şaşkın bakışları altında, tahtaya kalkıp, tebeşiri aldım. Öğretmenin yazdığı problemin karşısını, aralarında çarpı, eksi, artı gibi işaretlerin olduğu, bol bol rakam ve harfle doldurdum. Hatta, küçük bir şiir bile yazdım. Yanına teyzemin telefon numarasını da eklemeyi ihmal etmedim. İşimi bitirdikten sonraysa, saygıyla öğretmenime dönüp, yarı belime kadar eğildim.

Arzu Öğretmen, "Ne yaptığını sanıyorsun sen! Çabuk otur yerine!" diye bağırdı.

Büyük pişkinlikle, "Don Kişot görevini eksiksiz yerine getirmiş olmanın mutluluğu ve sakinliğiyle hafiflemiş olarak, atı Rosinante'nin sırtına biniyor ve yerine çekiliyor efendim," dedim. At sırtında gidiyormuş gibi yaptım. "Dıgıdık dıgıdık" sesleri çıkararak, hoplaya zıplaya, kişneyerek yerime geldim ve oturdum.

Psikolog!

İki gün sonra babam, kapağında *Don Kişot* yazan bir kitapla karşıma dikildi. Kitabı hemen tanıdım. Bana hediye ettiği o ince kitaptı.

"Sen neler saçmalıyorsun?" dedi. "Sana verdiğim kitabı okumadın mı? Don Kişot kısa ve anlamsız cümleler kuran, kendini şövalye sanan delinin tekidir! Bir deliye mi özeniyorsun?"

"Ben, Mançalı Yaratıcı Asilzade Şövalye!" diyerek ayağa kalktım. "Soylu beyefendi! Sizin elinizdeki kitap silah olsaydı, çocukların birbirlerine attığı gazoz kapağından ileri gitmezdi. Ama Cervantes Usta'nın, gezgin şövalyenin hayatını anlattığı kitap, sahra topu kadar büyüktür. Yirmi sayfa değil, tam sekiz yüz seksen altı sayfadır."

Babam, konuşmanın çaresiz olduğuna inanmış-

tı. Bıkkınlık dolu gözlerle bana baktı. Bu bakışın altında, alınmış bazı kararlar olduğunu sezdim.

Nitekim, üç gün sonra annem, babam ve ben kendimizi psikoloğun karşısında bulduk. Öğretmenimizin, arkadaşlarımın anne ve babalarının, hatta uzak akrabalarımızın tavsiyesiyle, psikoloğa götürülmem uygun görülmüştü.

Psikolog; genç, uzun boylu, neşeli bir insandı. Nazikçe bizimkilere döndü ve, "Bizi Serdar'la yalnız bırakır mısınız?" diyerek, kapıyı işaret etti.

Onlar da, "Tabii ki," deyip dışarı çıktılar.

İşin ciddileştiğinin farkındaydım. Baltayı taşa vurmuştum. Çok zevk aldığım oyunu sürdürmek niyetinde değildim.

Psikolog, kendisinden hiç beklemediğim bir çabuklukla, "Söyle bakalım Serdar, bu Don Kişot meselesi de nereden çıktı?" diye sordu.

Psikoloğun ismini bilmiyordum. Buna rağmen, o benimkini biliyordu. Bu durum, üzerimde üstünlük kurmasına neden olmuştu. Size tavsiyem, psikoloğa götürülürseniz, yapacağınız hiçbir şey olmadığını bilin. Karşınızdaki insanın konuşmaya galip olarak başladığını kabul edin ve kendinizi bırakın. Ben aynen öyle yaptım.

Neyse ki, okuduğum romanın kaç sayfa olduğunu biliyordum.

PSIKOLOG

"*Don Kişot,* Cervantes'in romanıdır efendim," diye cevap verdim. "Tam sekiz yüz seksen altı sayfadır."

Psikolog cevabımı dinlemedi bile. Kimin kaç sayfalık roman yazdığı umurunda değildi. 'Evet, cevabını bekliyorum,' der gibi bakan gözlerini gözlerimden ayırmıyordu.

Cevap vermeyeceğimi anlayınca, "Bak, seninle anlaşma yapalım Serdar," dedi. "Ben, bahsettiğin romanın uzun versiyonunu okuyacağım. Çünkü benim de okuduğum yirmi sayfalık bir hikâyeydi. Ama sen de Don Kişot gibi konuşma saçmalığından vazgeçeceksin. Ayrıca şunu da söyleyeyim, sana bu uyarılarımın psikolog olmamla falan hiç ilgisi yok. Sadece gerçek hastaların zamanını çalman beni sinirlendiriyor."

Mançalı Gezgin Şövalye'nin hasta olarak bile kabul görmemesi de benim sinirlerimi bozmuştu.

Ayağa kalkıp, "Sayın psikolog, Mançalı Yaratıcı Asilzade Don Kişot'u şövalye olarak kabul etmemeniz, sizi düelloya çağırmaktan başka çare bırakmıyor bana," deyip, kılıcımı çekmek istedim. Ama tabii ki, yapmadım. Bu oyunu sonlandırmalıydım artık.

El sıkıştık.

Zaten romanı da bitirmiştim. *Moby Dick*'i okumak için sabırsızlanıyordum.

Psikoloğa, "Bu kadar uzun bir romanı okuyacak vaktiniz var mı?" diye sordum.

"Yok," dedi. "Nasıl bulabileceğimi de bilmiyorum."

"Bence, arada evinizin çatı katına çıkın. Orada istemediğiniz kadar vakit var," dedim.

Çıkarken, psikoloğun kapısının arkasında rengârenk şapkaların asılı olduğunu gördüm.

"Bunları takıyor musunuz?" diye sordum.

"Hayır, ama biriktiriyorum. Bu tür şapkaları artık kimse kullanmıyor."

Çatı katına onlarca şapka atılmış olduğunu hatırladım. Bazısı özenle naylon torbalara sarılmış, bazısı da öylesine bırakılmıştı. Bu konuyla ilgili iki üç cümle kurmak istedim. Ancak, psikoloğun beni dinleyecek vakti yoktu. Sırtımdan ittirmesiyle kendimi kapı dışında buluverdim.

Büyük Çatı Katı Toplantısı

Ayın 24'ü pazar gününe geliyordu. Evdeki büyük temizlik az sonra başlayacaktı. Annem, dedemin kaynakçı gözlüğünü tam takmak üzereydi ki, kapımız çalındı.

"Bu saatte kim olabilir?"

"Ceren," dedim. "Çatıya çıkacaktık."

Babam, "Hidayet Bey olmasın?" dedi, gülerek.

Gelen, Ceren'di. Koşarak çatıya çıktık.

"Bugün çok önemli bir gün," dedi Ceren. "Bazı kararlar alacağız."

"Kimler alacak?.. Ne tür kararlar bunlar?.. Ben de alacak mıyım?.." gibi sorularla Cerenimo'yu soru yağmuruna tuttum.

"Çatıları kullananlar tabii ki... Yani biz... Sen de varsın. Bu aralar ne tür hınzırlıklar yapacağımıza karar vereceğiz."

Pek hazırlıksızdım. Söyleyecek bir şeyim yoktu.

"Hazırlık yaptın mı?" diye sordum.

"Elbette," dedi Cerenimo. "Günlerdir tek düşündüğüm konu bu."

Suçlu suçlu, "Ben hiç düşünemedim," dedim.

Her zamanki gibi terasa çıktık. Hava oldukça soğuktu. Kuzey yönünden koyu gri yağmur bulutları hızla şehre yaklaşıyordu.

"Birazdan yağmur indirecek," dedim.

Cerenimo, "Kimsenin umurunda değil," dedi, "görmüyor musun?"

Diğer apartmanların çatılarına bakınca şaşırdım. Tek tük de olsa, çatılarda insanlar vardı. Toplantı için çıkmış olmalıydılar.

Cerenimo bize en yakın çatıdaki gözlüklü çocuğa seslendi:

"Toplantı ne zaman başlıyor?"

Çocuk, Cerenimo'nun sorusunu en yakınındaki diğer çatıya doğru bağırarak tekrarladı. "Toplantı ne zaman başlıyor?" sorusu, ağızdan ağıza dolaşarak, apartmanların bulunduğu vadide yankılandı. Ses önce yavaş yavaş bizden uzaklaşıp, sonra yavaş yavaş yakınlaştı. Tur atıp tekrar bize kadar geldi. Son olarak, yanımızdaki terastaki yaşlı kadın, "Toplantı ne zaman başlıyor?" diye bağırarak bize sordu. Demek ki, toplantıyı başlatacak kimse yoktu.

"Şimdi!" diye bağırdı Cerenimo. Ses yine bizden uzaklaştı ve tekrar bize ulaştı. Demek ki, toplantı başlamıştı.

Aniden aklıma bir fikir geldi. Cerenimo'nun endişeli bakışları altında bağırdım.

"Çatı katlarına atılmış eski şapkaları giyelim!"

Sesim vadide kulaktan kulağa yankılandı. O an kendimi nasıl güçlü hissettim, anlatamam! Sevinçten tüm vücudum titredi...

Cerenimo, "Hani hazırlıksızdın?" diyerek güldü. Belli ki, fikrimi çok tutmuştu.

Önerim, diğerleri tarafından da çok beğenilmişti. "Şapka" kelimesi, apartmanlarla dolu vadide defalarca dönmüş, hatta garip koroların oluşmasına neden olmuştu. "Şapka - şapka - şapka - şapka!" çığlıkları, göçmen kuşların toplanırken çıkardığı seslere benzemişti.

"Muhteşem!", "Nefis!", "Çok güzel!" sözleri neşeli kahkahalara karışmış, bina duvarlarına çarparak yankılanmıştı. Bu, önerimin kabul gördüğü anlamına geliyordu. Çatı katı sevdalıları, her zaman çok hazırlıklıydı. Ben daha, 'Şimdi ne olacak?' diye düşünürken, eski bir şapka bizim terasa doğru fırlatılmıştı bile.

Yapmam gereken şey belliydi: Şapkayı tutup, başkasına yollamak. Şapkayı havada yakalayıp, he-

yecanla, usta disk atıcıları gibi, yakın terastaki yaşlı kadına doğru gönderdim, ama beceremedim. Ne de olsa, çatıdan çatıya ilk kez bir şey fırlatıyordum. Belki de, başarısızlığımın nedeni, o sırada bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başlamasıydı. Rüzgârla yükseldikten sonra inişe geçen şapka, karşı terasa ulaşamadı. Hızla sokağa doğru düşüp, aşağıda sağanaktan korunmak için kaçışan insanlardan birinin başına oturuverdi.

Cerenimo, "Pes doğrusu! Tam isabet!" diye bağırdı.

Başına gökten şapka düşen kadın, iki elini havaya kaldırıp, sevinç çığlıkları attı. Gizli güçlerin onu yağmurdan koruduğuna hükmetmiş olmalıydı.

O gün, bağrış çağrış içinde başka kararlar da alınmaya çalışıldı, ama yağmur yüzünden toplantı yarım kaldı. Biz de ıslanmamak için çatı katına girmek zorunda kaldık.

Cerenimo gülerek, "Önerinin ne anlama geldiğini biliyorsun, değil mi?" diye sordu bana.

"Tabii," dedim. "Herkes çatıda bulduğu eski şapkalardan birini giyecek."

"Yani sen de," dedi Cerenimo.

Aslında bunu hiç düşünmemiştim. "Yarın okula, kafama bol geleceği çok belli olan bu eski şapkalardan birini takarak gidemem," dedim.

"Mızıkçılık ediyorsun," dedi Cerenimo. "Çatı katının kararları kesindir. Üstelik, senin önerin kabul edildi. Ben şapkamı seçtim bile."

Cerenimo'ya baktım. Saçları yüzünden başı benimkinden büyük gözüküyordu. Köşede yığılı duran şapkalardan istediğini gayet rahatlıkla takabilirdi.

Bana uygun şapka ise görünmüyordu.

"Bence bu olur sana," dedi Cerenimo. Elinde naylona sarılmış bir fötr şapka vardı. "Çok iyi korunmuş. Az büyük bulmakta haklı olabilirsin, ama burdakilerin hepsi öyle."

Sonra kendisi için düşündüğünü gösterdi. En yıpranmış olanını seçmişti. Her tarafı sararmış, beyaz ipek kumaştan yapılmış bir şapkaydı. Üstünde pembe ipekten güller vardı.

Cerenimo'nun bana önerdiği şapkayı aldım. Sağlam görünüyordu. Onu takmaya karar verdim.

Akşam, odamda şapkayı naylonun içinden çıkardım. Sanki dükkândan az önce alınmış gibiydi. Ama çok ağırdı. Üstelik, o kadar büyüktü ki, başıma geçirdiğimde, yüzümü çeneme kadar kapatacağı kesindi.

Ancak nedense öyle olmadı. Koca şapka başıma neredeyse tam oturmuştu. Nasıl olduğuna önce anlam veremedim. Çıkarıp içini incelediğimde, nedenini anladım. Şapkanın astarının tam alna gelen kıs-

mı, kalınlaştırılmıştı. Aynada kendime baktım. Tek kelimeyle berbat görünüyordum! Koca şapka başıma adeta kondurulmuştu. Gereğinden fazla büyük, yüksek ve komikti. Kaşımı gözümü eğip bükerek, şapkanın gülünçlüğüne eşlik etmek istedim.

Hayır hayır, okula böyle gidemezdim! Ama çatı katı kararlarına da karşı gelemezdim!

Ertesi gün şapkayı kafama takıp, babamın arabasına bindim. Babam küçümseyerek bana baktı.

"Sen kafayı mı üşüttün? Bu saçmalığı nerden buldun?"

"Kafamda taşıdığım şeyin ne olduğunu biliyorum," diye bağırdım. "Ama ben bunu giyiyorum işte, tamam mı?"

"İyi, benim için fark etmez," dedi babam. "Nasıl olsa, sokakta yan yana yürümüyoruz. Yürüseydik, elimde *Bu çocuk benim arkadaşım değil!* yazılı bir pankart taşırdım."

İri şapkamla okulda da alay konusu olduğumu söylememe gerek yok. Ancak, hiç istifimi bozmadım. Hatta alaycıları, "şapkasız" hissettirmek için elimden geleni yaptım. "Ölmek var, dönmek yok!" diyerek, kendime gaz verip durdum.

Rekorlar kitabına girebilirdim. Don Kişot taklidinden sonra ikinci tuhaflığımı yaşıyordum. "Parlak fikirler yüzünden düşülen zor durumlar" yarışmasının şampiyonuydum adeta.

Sonraki gün okula giderken, arabanın camından çevreyi inceledim. Sokaktaki şapkalı insanların sayısında belirgin bir artış varmış gibi geldi bana. Çoğunun "çatısever" olduğuna emindim. Ama arabayı durdurup onlarla konuşma olanağı bulamadım tabii. Sadece cama yapışarak, şapkalılara kendimi göstermekle yetindim.

Üç gün sonra da Cerenimo'yla yine çatı katında buluştuk. Başında o tuhaf şapka vardı. Hiç yakışmadığını bile bile, tutkuyla takmaya devam etmişti.

"Şapka konusundaki fikrin çok güzeldi," dedi. "Bu fikir sayesinde, çatıseverler ilk defa, yolda yürürken birbirlerini tanıyabildiler. Tabii biz sokağa çıkmadığımız için, bu durumu yaşayamadık. Sadece dışardan gözleyebildik."

"Meğer ne kadar çokmuşuz!" dedim.

"Evet. Doğrusu ben de şaşırdım."

Cerenimo derin derin nefes aldı. Sorumluluk yüklü ses tonuyla, "Yeni fikirlere ihtiyaç var," dedi.

"Sende var mı?" diye merakla sordum.

"Yok," dedi Cerenimo. "Keşke olsaydı. Ama bulamıyorum. Belki sen yeni öneriler getirebilirsin."

"Tabii ki," dedim, "ama düşünmem lazım."

Çatıdan Sokağa

Cerenimo'nun teklifi karşısında ne yapacağımı şaşırmıştım. Şapka fikri kendiliğinden oluşmuştu. Aniden aklıma gelmişti. Yine böyle bir ânı mı beklemeliydim? Yoksa, oturup düşünmeli miydim?

Denedim. Olmadı. Ne düşündüğümü bile unuttum. Aklıma hiç parlak fikir gelmedi.

Bir gün, yine annemden izin isteyip çatıya çıktım. Nedense, kitap okumak istemiyordu canım. Terasta buldum kendimi. Diğer apartmanların teraslarında kimsecikler yoktu. Çıt çıkmıyor sayılabilirdi. Sadece şehrin gürültüsü, uzaktan belli belirsiz duyuluyordu. Her yerde olduğundan, fark etmeden alıştığımız bir sesti bu. Artık onu parçamız olarak kabullenmiştik adeta. Tek notadan oluşmuştu sanki. Şehirdeki çatal kaşık bıçak tıkırtıları, araba kornala-

rı, dedikodu fısıltıları, kedi miyavlamaları ve köpek havlamaları birleşip, tek notalık bir ses oluşturmuştu. Onu doğal kabul ediyor, bu sesin dışındakileri gürültü olarak algılıyorduk.

"Bu fikri yazmalıyım," diye mırıldandım. "Kimin aklına gelirdi ki bu?"

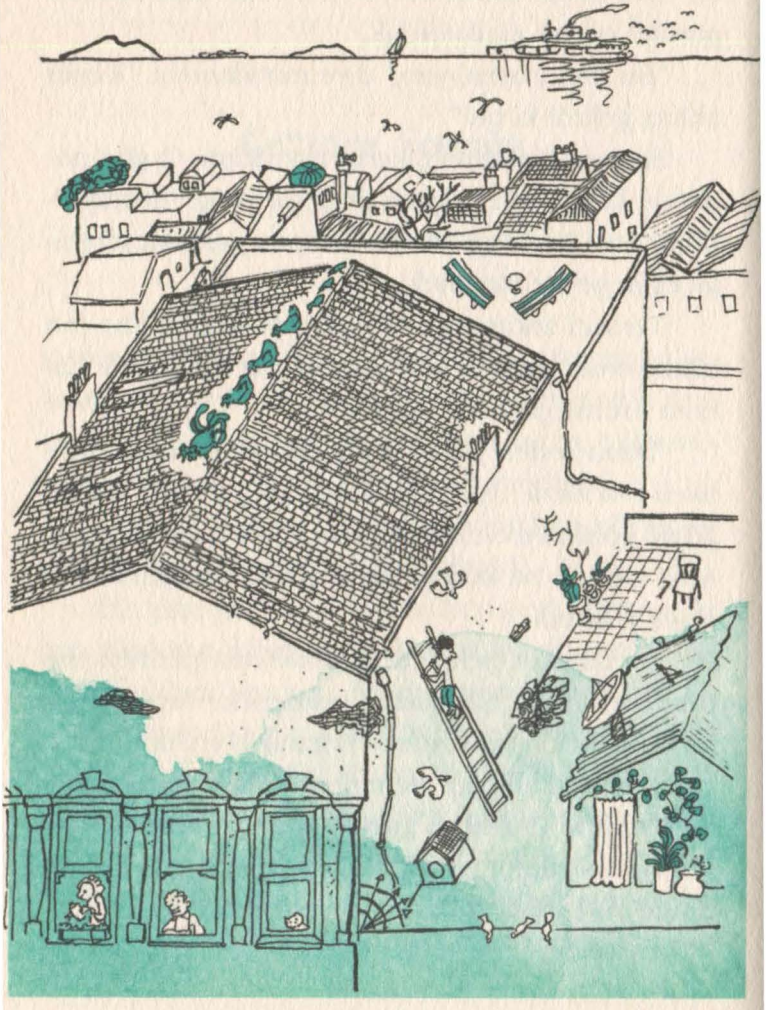
Hemen defterimi çıkarıp not aldım. O gün nedense, farklı şeyler yapma isteğiyle yanıp tutuşuyordum. Ama bu küçücük çatı katında gerçekleştirebileceğim şeyler sınırlıydı.

Terasın arkasında, kiremitlerle kaplanmış çatı uzanıyordu. Aniden aklıma çılgın bir fikir geldi. Çatının üstüne çıkabilir miydim?

'Bunu neden yapayım ki?' diye düşündüm. Tehlikeli olabilirdi. Ayağımın kaydığını ve aşağı düştüğümü gözümün önüne getirdim. İçimi korku kapladı. Ama yine de bu korku, çatıya çıkma isteğimi bastırmaya yetmedi.

En azından, şehri daha yüksekten görmek hoş olurdu doğrusu. Köşedeki koca teneke varili yuvarlayarak üstüne tırmandım. Yağmur borusunu duvara sabitleyen kelepçe demirlerine basarak, kendimi çatıya attım. Yüreğim ağzıma gelmişti. Burası pek güvenli gözükmüyordu. Üstelik, eğimli çatının üstünde dengeli durmak hiç de kolay değildi.

Geldiğim yere, terasa baktım. Geri dönebilece-

ğime emin olduktan sonra, çatının en yüksek yerine doğru tırmanmaya koyuldum. Kiremitleri kırmamaya özen gösteriyordum. Kırılan her kiremit, içeri su girmesine neden olabilirdi. Kütüphanedeki kitapların ıslanmasını istemezdim doğrusu. Tırmandıkça, şehrin terastan görünmeyen arka taraftaki semtlerini de görüyordum. Binlerce apartman vardı. Çoğunun çatı katı ve terası olduğunu görünce, içim ferahladı. Evrende yalnız değildim.

Çatının tepe mahyasına çıkınca, kendimi nasıl özgür hissettim, anlatamam. Bütün şehir benim olmuştu sanki. Orada oturup, yeni keşfettiğim teraslara tek tek inceledim. Sonra da, kiremitlerin üstünden neşeyle kaydım, çatının en alçak yerine ulaştım.

Çatı yan tahtalarına tutunarak aşağı baktım. Başım dönmüştü. Buradan düşersem, paramparça olabilirdim. Neyse ki, biraz altımızda yan apartmanın terası vardı. Oraya inebileceğimi düşündüm. Uzaklık fazla değildi. Atlayabilirdim bile belki. Ama yine de kolumu bacağımı kırabilirdim. Hem sonra, geri çıkmam çok zor olabilirdi. O an, çatının altındaki duvara yaslanmış merdiveni fark ettim. Vay vay vay! Demek birileri, komşu terastan bizim çatıya çıkmanın yolunu çok önceden bulmuştu bile.

Merdivene dikkatle tutunarak, yavaş yavaş aşağı terasa indim. Görüntü buradan tamamen farklıydı.

Bazı evlerin çatısı yukarıda kalmıştı.

O an bir ses duydum.

"ŞŞŞTTTT!"

Yüreğim ağzıma geldi! Ne hava yapan musluk, ne yılan, ne de kedi sesiydi. Düpedüz insan sesiydi bu. Sesin geldiği yöne dönünce, yaşlı bir adamla karşılaştım.

Saçı sakalı bembeyazdı. İncecikti. Uzun zamandır güneş yüzü görmemiş gibiydi. Derisi şeffaftı. Ellerinin mavi damarları görünüyordu.

İhtiyar, hiç konuşmadan bana bakıyordu. Öylece kalakaldım. Bir şeyler soracaktı herhalde, ama hiç sesini çıkarmadan bakmaya devam etti. Aslında, ben onun bulunduğu alana girmiştim. Soru sorma hakkı onundu. O kadar çekimser duruyordu ki, bu hakkın bana geçtiğini hissettim.

"Kimsiniz?" diye korkuyla sordum.

"Kim miyim?" diye soruma soruyla karşılık verdi ve yine sustu.

Israrla, "Evet, kimsiniz?" diye sorumu tekrarladım.

"Bir insanın kim olduğunu nasıl öğrenirsin ki?" diye sordu.

Bunu hiç düşünmemiştim.

"Örneğin, ismi olur," dedim ve gururla ekledim: "Benim var."

Kısık sesle, "Elbette, benim de ismim var. Ama onu kullanmaya kullanmaya unuttum," dedi. Sanki uzun zamandır konuşmamış gibiydi. Sesi çok derinlerden geliyordu.

"İsimsiz olmak korkunçtur," dedim. "Benim ismim olmasaydı, ölürdüm herhalde."

Çocuk gibi göz kırptı bana. "Ben yaşıyorum. Hiç de sıkıntı çekmiyorum. Aynaya baktığımda, 'Bu gördüğüm insanın ismi ne?' diye düşünmüyorum. Biliyorum ki, o *ben*'im!" Sesi normale yaklaşmıştı.

"Evet, haklısınız," dedim. "İnsan kendi kendine niye ismiyle hitap etsin ki!"

Güldü. "İnsan yalnız yaşadığında, isme ihtiyacı olmuyor," dedi.

Karşılıklı sustuk.

"İsimler, başkalarının başkalarını başkalarından ayırmak için uydurduğu şeyler," diye söylendi.

Ben de yine, "Haklısınız," dedim.

Ve yine sustuk. İki insan aynı fikri savunduğunda sohbet ilerlemiyor. Karşındakine hak verip durunca, konuşmak anlamsızlaşıyor. O yüzden ona zıt fikirler bulmaya çalıştım. Debelenip durdum, ama aklıma hiçbir şey gelmedi.

Yaşlı adamın kafasının benimki kadar karışık olduğuna karar verdim. Buna rağmen, bütün söyledikleri de doğruydu. Kalıbımı basarım ki, bu adam

filozoftu. Don Kişot'a da ne kadar benziyordu. 'O olmasın sakın?' diye için için düşünmedim değil.

"Ben Serdar," dedim ve elimi uzattım.

Yaşlı adam elime bakmadı bile. Başını çevirdi ve, "Ben öksüzüm," dedi. "Annem babam yaşamıyor."

Elimin havada kalmasını önemsemedim. "Doksan yaşında var mısınız?" diye sordum.

"Belki de," diye cevap verdi. "Ben yılları saymıyorum. Sayılınca, çabuk geçiyor."

"Haklısınız," dedim. "Ama bazen saymak gerekir. Örneğin, ben on bir yaşındayım. Kırk kiloyum. Bir kırk beş boyum var."

Öksüz Adam, "Sayılabilir olmak hiç hoşuma gitmez," diye mırıldandı.

"Nüfus sayımı yaptıkları zaman da mı?"

"Kendimi saydırmak hiç hoşuma gitmez. Sonuçta, bir eksik bir fazla fark etmez, öyle değil mi?"

"İster saydırın, ister saydırmayın, yine de *bir* kişisiniz. Sonuç aynı," dedim. "Hem, sizin yaşınızdakilerin anne ve babasının yaşıyor olması çok zor. En az yüz on yaşında olurlardı şimdi. Bu yüzden, hayatta olmamaları gayet doğal. Doksan yaşındaki herkese öksüz dememiz gerekirdi o zaman."

"Ama ben onları küçükken kaybettim," dedi yaşlı adam. "Öksüzlüğü ancak başına gelen bilir... O za-

mandan beri evde yaşamıyorum."

"Seksen üç yıldır falan mı?"

"Bilmiyorum. Bazen sokakta, çatıda, terasta, kumsalda, bazen sandalda veya iskeledeyim. Ya da ormanda ya da ağaç kovuğunda..."

Yaşlı adamı dikkatle inceledim. Sokakta yaşayanlara hiç benzemiyordu. Üstü başı son derece temizdi.

"Karnınız acıkınca ne yapıyorsunuz?" diye sordum.

"O sorun olmuyor. Bitirilmemiş sandviç, koparılmamış olgun erik, şişesinde yarım bırakılmış süt vardır bir yerlerde mutlaka."

Gerçeklerle ilk defa karşılaştığımı hissettim. Öksüz Adam bir roman kahramanı olabilirdi. Romanlarla beraber sanki o da çatı katına atılmıştı. Sormak istediğim o kadar çok soru vardı ki...

"Hiç yıkanmaz mısınız?" sorusu bunlardandı. Çekinerek sordum.

O da sanki şiir okuyormuş gibi, "Yağmurda yıkanır, denizde ıslanır; rüzgârda, güneşte kururum," diye cevap verdi.

"Peki, hiç hasta olmaz mısınız?"

"Bu duruma alıştım. Herhalde sıcak bir evde yaşamaya kalksam, hasta olurum."

Aniden yürümeye başladı. Ben de onu takip et-

tim. Nedense, ondan öğreneceğim çok şey var gibi geliyordu.

Terasa açılan demir kapıdan çıktı. 'Nasıl olsa geri dönerim,' diye düşünüp, ben de çıktım. Merdivenlerden indi. İki üç kat sonra, merdiven sahanlığına açılan kapıdan, cam bir tünele çıktık. Tünelin altındaki kahvede insanlar oturmuş, çay içip tavla oynuyordu. Onların üzerinden yürüyerek yan binaya ulaştık. Burada, küçük küçük işyerleri vardı. Bazı insanlar kutu gibi odalara girmiş, titrek ışıkların altında harıl harıl çalışıyordu.

Odalardan birinin içine kafamı uzatınca, çok şaşırdım. İçeride ben yaşlarda, üstü başı kirli onlarca çocuk, plastik bebeklerle oynuyordu.

"Bu yaşta hâlâ bebeklerle oynuyorsunuz!" diye gülerek dalga geçmek istedim. Ama dikkat edince, yanıldığımı anladım.

Plastik bebek üreten bir atölyeydi burası. Çocukların hepsi işçiydi. Kimi işçi bebeğin kafasını, kimisi kollarını takıyor; kimisi elbisesini dikiyor, bir başkası da yüzünü boyuyordu. Oyuncakların nasıl üretildiğini o zamana kadar hiç düşünmemiştim. Kolu bacağı olmayan yüzlerce bebek, köşeye atılmış, sıranın kendisine gelmesini bekliyordu. Parçaları tamamlanınca canlanacak gibiydiler. Yıllardır benden saklanan bir sırrı açığa çıkarmış gibi, onları keyifle

seyre daldım. Çocukların ustalık kazanmış kirli elleri beni büyülemişti. Az sonra kendime geldim.

Öksüz Adam'ı kaybetmemeliydim. Panik içinde yoluma devam ettim. Yaşlı adam yarım kat inmiş ve açık duran kapıdan sokağa çıkmak üzereydi.

Ben de peşinden koştum. Ama sokağa çıkmaya çekindim. Ne de olsa, bizim evde "sokağa çıkma yasağı" vardı. Kapıda kalakaldım. Ne ileri ne de geri gidebiliyordum. Kararsızlığımı Öksüz Adam'la paylaşmak ister gibi, "SOKAK!" diye bağırdım.

İhtiyar oralı bile olmadı. Belki de beni duymamıştı. Yürümeye devam etti.

Peşinden gidemedim.

Annem, teyzem, dayım, halam sokakla ilgili hep korku dolu hikâyeler anlatmışlardı. Onlara göre, oralarda neler neler olmuyordu ki? Sokaklarda, çocukların böbreklerini çalıp satan çeteler kol geziyordu. Kimisi de çocukları kaçırıyor, dilenci olarak çalıştırıyordu.

Anlatılanların çoğu deli saçmasıydı. En vurucu olanı, kaçırılan iki çocuğun kafasının kesilerek birbirleriyle değiştirilmesiydi. Hiç inandırıcı olmamasına rağmen bu hikâye beni çok korkutmuştu. Her iki çocuk da *"ben"*ken *"o"* olmuştu. Anneleri bile çocukları ayırt edememişti. Çocuklar da, ne olduğunu anlamadan yaşamlarını sürdürmüşlerdi.

Sokağa Çıkmalı mıyım?

Bu korkunç hikâyeler, içimdeki sokak merakını bastırmaya yetmedi. Ayağımı, soğuk denize daldırırcasına, yavaşça kapıdan dışarı çıkardım. Sokağın taş zeminine bastım. Ayağım yere değer değmez, mutluluk, huzur, huzursuzluk, endişe gibi duygular beni esir aldı. Zeminden gelen ısı yavaş yavaş vücuduma yayıldı.

'Zehirlenmiş olabilir miyim?' diye endişelendim. Sonra da, böyle düşündüğüm için kendi kendime güldüm. 'Amaan boş ver!' dedim.

Bir adım sonra sokaktaydım. Sokakta ne yapılır, bilmiyordum. Ama fazla düşünmeme gerek kalmadı. Bedenim, ne yapılacağını biliyordu: Çılgınca koşmaya başladım. Neşe içindeydim. Endişelerim yok olup gitmişti. Kaybolmayı göze alarak, hiç durma-

macasına koştum, koştum, koştum...

Daha önce hiç bu kadar büyük alanda bulunmamıştım. Evimizin odaları, salonu, koridorları, apartmanımızın merdivenleri, hatta okulumuzun bahçesi bile böyle büyük değildi. Okul bahçesinin etrafını üç dakikada turlamak mümkündü, oysa sokak sonsuza kadar uzanıyordu, ucu bucağı yoktu.

Kan ter içinde kalmıştım. Nefes nefese duvara yaslandım.

'Bunca evin arasında bizim evi bulabilir miyim?' diye düşündüm. Ne de olsa, sokaktan yürüyerek evimize ulaşmışlığım yoktu.

İçim ürperdi. Geri dönüp yürüdüm. Sağımda ve solumda uzanan apartmanlar bildik gelmiyordu. Sokakta koşuşturanlara bakıp, tanıdık yüzler arandım. Hepsi de ilk defa gördüğüm insanlardı.

Tuhaf bir sesin bana yaklaşmakta olduğunu hissetmem, tedirginliğimi iyice artırdı. Peşimdeki ses yavaş yavaş büyüyordu. Beton zeminde aksak adım yürüme ile yere vuran kedi kuyruğu sesi karışımıydı. Korkmuştum. "Böbrek çalan" beni takip ediyor olabilir miydi? Ya da benim gibileri kaçırıp dilenciye dönüştüren "çocuk hırsızı"?

Soğuk soğuk terledim. Korkumu kendi kendime büyüttüm. Bu kadar korkmayı nasıl başarabildiğime ben de çok şaşırdım.

'Ne olursa olsun artık,' diye düşündüm ve aniden durdum. Ses yaklaştı, yaklaştı, yaklaştı ve yanımdan geçti gitti. Hay Allah! Sesi çıkaranın, böbrek hırsızına benzeyen bir yanı yoktu. İp atlayarak yürüyen küçük bir kız çocuğuydu. Üstelik, çok da neşeli görünüyordu. Suratında endişenin esamesi okunmuyordu.

Tam o sırada, mavi gözlü, tombiş, pamuk gibi bembeyaz bir kedi gördüm. O an nasıl rahatladım, anlatamam. Derin derin oh çektim. Sokakta dolaşan tombiş kedi, bütün mahalleyi evim gibi hissetmemi sağladı.

Aniden başıma ağır bir darbe yedim. Gözlerim kararda. Az daha bayılıyordum. Beni kaçırmak isteyen hırsızlar, bayıltmak için kafama vurmuş olmalıydı. Onlara teslim olmamalı, direnmeliydim.

Gözlerimin kararması geçince, karşımda iki üç çocuğun belirdiğini gördüm. Bunlar annemin korkuyla bahsettiği, ceplerinde bıçak taşıyan, sigara içen, gözleri morartan sokak çocukları olmalıydı. Onlardan korkmalı mıydım? Don Kişot gibi konuşmam işe yarayabilir miydi?

"Ben, Mançalı Asilzade Şövalye Don Kişot, hepinizi düelloya davet ediyorum. Titreyin canavarlar!" falan diye bağırmayı planlamıştım ki, çocuklar, "Hey, topu bu yana atsana!" diye bağırdılar.

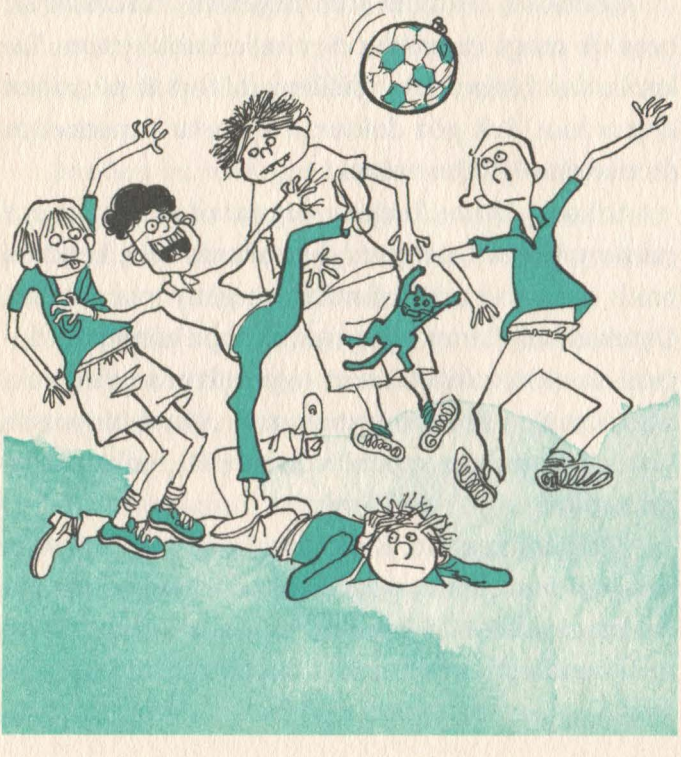
Meğer başıma çarpan, boş arsaya kale kurup futbol oynayan çocukların topuymuş! Ayağımın dibine düşmüş yırtık pırtık topa öyle esaslı bir vuruş yaptım ki, mermi gibi uçtu. Çocuklar, korunmak için sağa sola kaçışmak zorunda kaldı.

Bu vuruşu nasıl becerdiğimi ben bile anlayamamıştım. Belki de, doğduğumdan beri gerçek bir topa vurmaktan mahrum kalışımın öcünü almıştım.

Çocuklar, çektiğim şutu beğenmiş olacaklar ki, beni de maça çağırdılar. Sevinçle kabul ettim. Takımlardan birine girip, deliler gibi topun peşinden koşturdum. Pek göz dolduran vuruşlar yapamasam da durumu iyi idare ettim.

Sakarlıklarımı, bağırıp çağırarak perdelemeye çalıştım. Haksız olduğum durumlarda bile, kendimi haklı çıkarmak için elimden ne geliyorsa yaptım. Oyunun kurallarını hiçe sayarak topa elimle vurduğum da oldu, rakip takımın oyuncularına çelme taktığım da. Kendimi tanıyamıyordum. Nasıl oluyor da bu tür haksızlıklar yapabiliyordum? Hiç anlam veremiyordum.

Dizimi kanattım. Kafamı bir çocuğun kafasıyla tokuşturdum... Ama o zamana kadar, böylesine güzel bir oyun oynadığımı hiç hatırlamıyorum. Bir tanesi kendi kalemize olmak üzere, iki tane gol bile attım.

Maç bitince, saha arkadaşlarımla sarmaş dolaş, sokaklarda yürüdük. Kan ter içinde kalmıştık. Eve gidip duş almak istiyordum. Ama kir pas içinde hep beraber sokakta yürümenin zevki de vazgeçilecek gibi değildi. Sokakta tehlike yaratan berduşlardan biriydim sanki. Annem beni bu halde görse ne düşünürdü acaba?

Kalabalık grup yavaş yavaş eksilerek yoluna devam etti. Evinin önüne gelen, gruptan ayrılıyordu. Sonunda, adının Cezmi olduğunu öğrendiğim çocukla baş başa kaldık. Onunla köşedeki bakkala uğradık.

Kel kafalı, beyaz bıyıklı, tombik bir amcaydı bakkal. Cezmi'ye göz kırptı ve, "Nerdesin? Ortalıkta yoksun... Bak, Sevgi sana ders notlarını bıraktı," dedi ve bir tutam kâğıdı futbol arkadaşıma uzattı. "Bakalım bu sefer sınavdan iyi not alabilecek misin?"

Cezmi notları alelacele pantolonunun arka cebine sıkıştırdı. "Sağ olun," dedi. Birer su alıp çıktık.

Bakkal suyu verirken, benimle de ilgilendi. "Seni buralarda hiç görmedim. Yeni mi taşındınız?"

Ne cevap vereceğimi bilemedim. Gülümsemekle yetindim.

Cezmi'yle sularımızı yudumlarken, gevezelik ettik. Onunla ilgili çok şey öğrenmek istiyordum. Nedense, onu soru yağmuruna tutmayı kendime yedi-

remiyordum. Çünkü Cezmi beni tanımak için hiç gayret sarf etmiyordu. Soru sormak, karşındakini tanımanın en kestirme yolu olmalıydı. Ama futbol arkadaşım bu isteği uyandırmıyordu.

Sonunda, o da evinin önünde durdu. "Burası bizim ev işte," dedi. "Ben de kaçıyorum. Sahi, sizin ev nerede?"

Şaşkınlıkla Cezmi'ye bakakaldım.

"Bilmiyorum," dedim.

"Gerçekten mi? Şaka yapıyorsun."

"İnan, bilmiyorum. Evdeydim. Kendimi sokakta buldum."

Cezmi bizim takımdandı. "Kendi kalemize gol attığında, sende tuhaflık olduğunu sezmiştim zaten," dedi. "Kayıp mı oldun yani?"

Utanarak yere baktım. Yüzümün kızardığını hissediyordum. Ayakkabımın burnuyla yerdeki taşlara hafifçe dokundum. Yeni ayakkabımın burun derisinin topa vurmaktan soyulmuş olduğunu fark ettim. İçim sıkılmıştı. Suçluluk duygusunun vücudumu sarıp sarmaladığını hissettim.

"Galiba," dedim. "Buralarda dolaşacağım. Umarım, bizim apartmanı bulurum."

Cezmi, alaycı alaycı, "Hangi sokakta oturduğunu bilmiyor musun?" diye sordu.

Bu soru içimi rahatlattı. Kendimi öyle havaya

sokmuştum ki, kaybolduğuma inanmıştım. Oysa, adresi biliyordum. Kime sorsam, bana yolu gösterebilirdi.

"Reçel Sokak, 21 numara," dedim.

Cezmi güldü. "Şu an zaten Reçel Sokak'ta bulunuyorsun," dedi. "Bizim ev, 6 numara. 21 için karşı tarafta, sağdan yürüyeceksin."

Utanarak Cezmi'ye baktım. "Teşekkür ederim," dedim.

Gülümsedi. Belli ki beni, oturduğu sokağı bile tanımayan muhallebi çocuğu yerine koymuştu.

Her sabah babamın arabası öbür taraftan çıktığı için, sokağın bu yanını hiç görmemiştim.

Karşıya geçtim. Elli metre sonra, 21 numarayı buldum. Apartmanımıza, iyice hafızama yerleştirmek isteyerek dikkatlice baktım.

Binanın kapısı kapalıydı. Bizim evin zilini çalmak, annemi heyecanlandırabilirdi. "Çatıya" diye çıkıp, aşınmış ayakkabılarla sokaktan gelmem, çatı hakkımı sonsuza dek kaybetmeme neden olabilirdi. Anne ve babamın, dış kapının anahtarını bana vermemeleri büyük adaletsizlikti!

Çaresizlik içinde, alt zillerden birine bastım. Kapı açıldı. Hemen içeri daldım. Derin derin nefes aldım. Oh, kurtulmuştum işte! Kendimi nasıl güvende hissettim, bilseniz.

Yukarıdan gelen, "Kim o?" sesi, ismini bilmediğim alt komşumuza aitti.

"Benim," diye titrek sesle cevap verdim. "Kapıda kalmıştım da, yanlışlıkla sizin zili çalmışım."

Bunun üzerine komşumuzun, "Peki evladım," deyip, konuyu kapatacağını sandım, ama yaşlı kadın, külyutmazın tekiydi. Dairesinin kapısına çıkıp, merdivende beni yakaladı. Şüphe dolu, soğuk bakışlarıyla beni tepeden tırnağa süzdü. Gülümsememe, gülümseyerek değil, elini beline koyup, suratıma dik dik bakarak cevap verdi. Off! O an keşke yer yarılsaydı da bin kat dibine girseydim!

Önünden geçip bizim kata çıkarken bile, kararlı bakışlarını üstümde hissettim. Sırtıma saplanmış birer bıçak gibiydiler.

Şu işe bakın, bizim dairenin kapısı ardına kadar açıktı! Neden olduğunu düşünmeden, fırsat bu fırsat deyip, hemen içeri girdim. Ayakkabılarımı çıkardım; yıpranmış burunlarını dolabın altına gizledim. Kanayan dizimi kimse görmesin diye, apar topar odama girdim, üstümü başımı değiştirdim.

Banyoda yüzümü yıkarken, aynadaki görüntüme baktım. Hayat deneyimi kazanmış iki göz göreceğimi umuyordum. Az şey yaşamamıştım hani! Ama tam tersi oldu. Karşımda, şaşkınlık ve korkudan gözleri irileşmiş, endişeli bir çaylağın yüzü vardı.

Annemin içeri girişini ve kapının kapanma sesini duydum.

"Serdar!" diye seslendi.

"Efendim, anneciğim," diye cevap verdim. Ağzımdan öyle bir kelime çıktığına inanamadım. Anneme hiç *anneciğim* demem ben, *anne* derim.

Bu değişiklik, annemin de dikkatini çekmiş olacak ki, "Ne o, bir şey mi kırdın?" diye sordu.

"Yoo, neden?" yerine, "Kapı niye açıktı?" diye sordum ben de.

Annem, "Üst kata çıktım," dedi. "Pasta tarifi için. Bugün doğum günün, unuttun galiba? Akşama çikolatalı pasta yapacağım."

Rahatladım. Evet, bugün benim doğum günümdü! Gülümseyerek yatağıma uzandım. On birden on ikiye geçiyordum. Müthiş aşamalar kaydetmiştim. Çatılardan çatılara atlamış, ilk defa sokağa çıkmış, biri kendi kalemize olmak üzere iki gol atmış ve dizimi kanatmıştım. Üstelik, bütün bu maceraları yaşamama rağmen hâlâ çift böbrekliydim.

Kaybolanlar Listesi

Terasa çıktıktan sonra çatıya tırmanıp sokağa inmeyi alışkanlık haline getirdim. Yaptığım işin tehlikesinin farkındaydım, ama umursamıyordum. Öksüz Adam'ı bulup konuşmak, sokağa çıkıp yeni yerler keşfetmek isteğiyle yanıp tutuşuyordum. Defalarca apartmanın yanındaki binanın terasına gitmeme rağmen Öksüz Adam'la karşılaşamadım. Sokağa inip, ileri geri dolaştım, ama futbol oynadığım çocukları da bulamadım. Cezmi'nin evinin önünden birçok kez geçtim. Ortalıkta yoktu. Zillerini çalmaya da nedense cesaret edemedim.

Apartmanımızın kapısından girmek yerine de, geldiğim yoldan geri dönmeyi tercih ettim. Ama insan hep aynı yerlerde dolap beygiri gibi dolanmaktan sıkılıyor.

Dışarı her çıktığımda, gezindiğim alanı genişletmeye başladım. Sokakta yürüme korkum azaldı. Buna neden olan en önemli şey, benim gibi çocukların rahatlıkla gezip tozup oynadığını keşfetmem olmuştu. Tabii bir de, şapkalıları fark etmem.

Çatıseverleri yolda görmem, kendime güvenimi artırmıştı. Aynı kulübün üyesi olduğumuza göre, onlardan rahatlıkla yardım alabilirdim. Kaybolursam, yolu tarif ettirebilirdim. O kadar da abartılacak bir durum yoktu yani!

Hem, her defasında kaybolmamayı başarmak hiç de zor değildi. Buna rağmen aşağı, limana kadar inmeyi bir türlü göze alamadım. Aslında, büyük hayal kırıklığı yaşıyordum. Sokak ilgimi çekmiyordu. Nedense hep çatıya dönüyordum. Öksüz Adam'sa yer yarılmış da dibine girmişti sanki. Ben değil ama o kaybolmuştu.

Babama bir akşam sordum: "Şehirde kaybolmuş insanlar nasıl bulunabilir?"

Babam başını kaşıdı. Bu tür sorulara bayılırdı. Dolambaçlı yollardan cevap vermenin ustasıydı. Genellikle böyle durumlarda soruya soruyla cevap verirdi. Yine beni şaşırtmadı.

"Kaybolmak nedir?" diye sordu.

Sustum.

"Geçen yıl annenle sokakta birbirimizi kaybet-

tik. İkimiz de karşımızdakinin kaybolduğunu sandık."

Ne demek istediğini anlamıştım. Öksüz Adam da beni kaybetmiş olmalıydı.

Koca şehirde her gün neler neler kayboluyordu kim bilir! Kolyeler, şemsiyeler, bozuk paralar, takma dişler, gözlükler, kurabiyeler, kitaplar, ceketler, çoraplar, insanlar...

İnternete girdim. "Kaybolmuşlar Listesi" sitesini buldum. Yüzlerce insanın fotoğrafı vardı. 'Ne kadar çok kaybolmuş insan varmış!' diye düşündüm. Bunların önemli bir bölümü çatı katlarında olmalıydı.

Üşenmedim, kendi kaybolanlar listemi çıkardım. Dokuz maddelikti:

1. mavi çiçekli şemsiyem
2. kırmızı yün atkım
3. patlıcan moru hırkam
4. babamın sarı montu
5. doğum günü hediyemin paketinin pempe puanlı kurdelesi
6. Öksüz Adam
7. başta Cezmi olmak üzere futbol arkadaşlarım
8. Hidayet Bey
9. Cerenimo!

Evet, Cerenimo... O da uzun süredir ortalıkta görünmüyordu. Nereye gitmişti?

Cerenimo'ya olup biteni anlatmalıydım... O da kaybolmuş olabilir miydi? Facebook'tan Cerenimo'ya mesaj göndermeyi düşündüm ama hemen vazgeçtim. Çatısever biri olarak Facebook mesajlaşmasını hoş karşılamayabilirdi. Hatta, emindim bundan. Küçücük lastik topla yüzlerce metre ötedeki çatılara mesaj ulaştırabilen bir yetenekti, ne de olsa.

Aşağı inip, kapılarını tıklatmalıydım. Öyle de yaptım.

Kapıyı, düz saçlı, ince yapılı bir kadın açtı. Kendimi tanıttım. Ceren'i uzun süredir görmediğim için meraklandığımı anlattım.

Ceren'in okulda olduğunu söyledi.

Şaşkınlıkla, "Ama o sabahçı değil mi?" diye sordum.

"Öyleydi, ancak şimdi değişti. Hem sabah, hem de öğleden sonra gidiyor. Ben temizlikçiyim. Annesi de işe girince, etüt merkezine verdiler onu. Sabahları bırakıp, iş çıkışı alıyorlar. Ceren'in bütün günü okulda geçiyor."

Kös kös yukarı çıktım.

Çatıyla ilgili yaşadıklarımı paylaşacağım kimse yoktu. Oysa birilerine Öksüz Adam'ı, Don Kişot'u, Moby Dick'i, Kaptan'ı anlatma isteğiyle dopdoluy-

dum. Burada yaşadıklarımı internet ortamında paylaşmam da hoş karşılanmazdı. Çatı katının ruhuna aykırı kaçardı.

Yine de internette "Çatı Katı" diye bir grup kurabilirdim. Çatıya çıkmaya gerek kalmadan, herkes mesaj atarak haberleşebilirdi. Bu da, yaşadığımız güzel şeylerin sonu olurdu. Facebook arkadaşlarıma asla bu konudan bahsetmemeliydim. Cerenimo'ya olan sevgimden dolayı yapmamalıydım bunu.

Ama belki, çok uzakta yaşayan birilerine söz edebilirdim... Yok yok, kesinlikle hiç kimse bunu duymamalıydı.

Peki, ya Amerika'da yaşayan Facebook arkadaşım Barut Fıçısı? Ona anlatmanın ne zararı olabilirdi ki? Kendimi bu kadar da kısıtlamamın âlemi yoktu.

Sonunda, Barut Fıçısı'na çatı arasından söz etmeye karar verdim. Başıma gelenleri uzun uzun yazarak anlattım. Hatta, küçük çizimlerle destekledim. Başkasına anlatmak beni rahatlatmıştı.

Ne ki, Barut Fıçısı beni hayal kırıklığına uğrattı. Mesajımı okumuş olmasına rağmen bana cevap yazmadı. Çok kızmıştım doğrusu. İletişim arkadaşlığımıza ihanet etmiş gibi geldi bana... Ona bu kadar emek vererek gönderdiğim mesajlara en küçük bir yorumda bile bulunmaması, tam bir fiyaskoydu. Uzun süre, onu arkadaşlıktan çıkarmam gerek diye düşün-

GULLIVER

düm, ama yapamadım. Hem zaten, amacım ondan cevap almak değildi. Yazdıklarımı paylaşmak –belki paylaşmak da değil– başkasına aktarmaktı, o kadar. Sonuçta, başarmıştım işte! Daha fazla ne isteyebilirdim ki? Aktarmış ve rahatlamıştım.

Cerenimo'nun eksikliğini hissediyordum sadece. Çünkü onunla çatıya çıkmak bambaşkaydı. Çatının nasıl kullanılabileceğini sanki sadece o biliyordu. O olmadan ne işe yaradığını bilmediğim bir alet edinmiş gibiydim. Ama çatıda yalnız başıma kalmak da zevkliydi. Kimseyle paylaşmadığım, tamamı bana ait kocaman bir gezegenim vardı sanki. Kitaplar beni büyülemişti.

Michael Ende adlı yazarın, *Bitmeyen Öykü* adlı kitabını bulunca, her şeyi unutmuştum. Kitaba öyle gömülmüştüm ki, Kaybolanlar Listesi'ne kendimi de ekleyebilirdim. *Gulliver'in Maceraları*'nı okurken de iyice havaya girdim. Kendimi bir devaynasında görüyordum artık. Sokaklarda dolaşan insanların, sağa sola koşuşturan cüceler olduğuna inandım. Romanın her satırında, cücelerin dev bedenimi esir alacağı korkusunu hissettim.

Okuduğum kitaplar, yazı yazma iştahımı da kabartmıştı. Çatıdaki zamanımın yarısını okumakla, diğer yarısını yazmakla geçiriyordum. Yaşadıklarımı mı yazıyordum, yoksa yazdıklarımı mı yaşıyordum?

Hepsi birbirine karışmıştı. Bazen, yazdıklarım gerçek değil de, masal gibi geliyordu bana. Tıpkı, Kaptanın Seyir Defteri'nde okuduğum hikâyeler gibi...

Sayıların Dünyası

Bir gün Seyir Defteri'ni karıştırırken, gerçekle masalın karıştığı harika öyküler buldum. Kaptan, gezilerini anlatıyordu:

Hint Okyanusu'nun azgın dalgalarıyla mücadele ettiğimiz günlerin ertesinde, sinyal sesleri aldım. Bir gemi yardım istiyordu. Hemen rotamızı, verdiği koordinatlara yönlendirdim. Denizde yardım çağrısı aldığınızda ona sırtınızı dönmek, cinayet işlemekle eşdeğerdir. Eğer siz gitmezseniz, bilin ki, hiç kimse gitmez ve kazazedeler hayatını kaybeder. Gemicilerin tek kurtarıcısı, gemicilerdir. Ama onları asıl kurtaran, bambaşka bir güçtür. O olmadan şuradan şuraya gidemezsiniz. Denizin içinde kaybolursunuz. O

güç, "matematik"tir. Matematik bilirseniz, uzayda bile kaybolmazsınız. Nerede olduğunuzu sayılarla iletebilirseniz, yeriniz hemen tespit edilir. Bu yüzden, ben bir matematik âşığıyım.

Bu söylediklerimi karadakilerin anlamasının biraz zor olduğunu biliyorum.

Okyanusun ortasında, kendinizi kaybolmuş hissettiğinizde, sayılar imdadınıza yetişir ve sizi bu duygudan kurtarır. Ama gelin görün ki, hayatın çok önemli bulduğumuz yanlarını da sayılarla anlatamayız. Sevgimizi sayılarla ifade edebilir miyiz? Ya kızgınlığımızı, kıskançlıklarımızı? Sakın ha, böyle şeyler yapmaya kalkışmayın! Hayatı sayıya indirgemek hastalıktır. Özellikle karada... Bu alışkanlığını karada da sürdüren denizcilere acırım. Onları belki deniz tutmaz, ama kara tutar.

Neyse, hikâyemize dönersek; 14 derece 15 dakika 16 saniye kuzey, 87 derece 03 dakika 27 saniye doğu yönünden gelen sinyale yöneldik. Direği kırılmış yelkenliyi elimizle koymuş gibi, şıp diye bulduk. Kocaman tekneyi bir kişinin yalnız başına yönetmeye çalıştığını görünce, çok şaşırdık. Üç saatlik uğraş sonunda, tekneyi olmasa da, gemiciyi kurtarmayı başardık. Gemici neredeyse tüm hayatını denizde geçirmişti. Sürekli

sayılardan söz edip duruyordu...

Kaptan'ın notlarını okurken, Öksüz Adam'ın söyledikleri geldi aklıma. Sayılmak ve saymak istemediğiyle ilgili ne kadar çok şey anlatmıştı.

Defter'e geri döndüm.

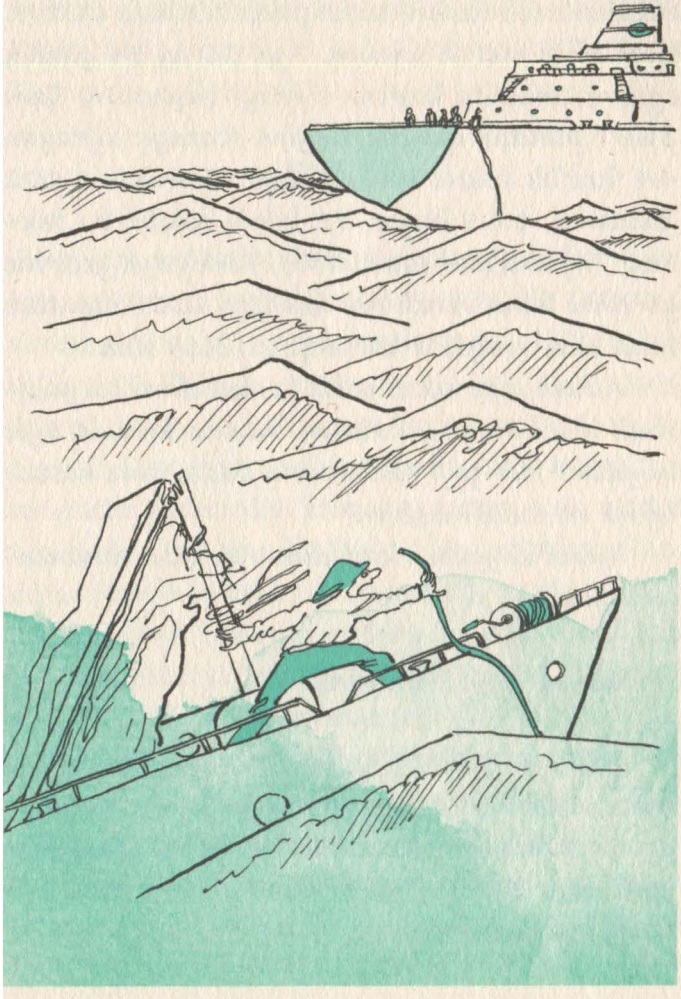
Kurtardığımız denizciye, "Nasılsınız?" diye sorduğumda, "Tam 3 saat 10 dakikadır buradayım," diye cevap verdi. Yani, 14 derece 15 dakika 16 saniye kuzeydeyim. 16:30 sularında tam 0,5 metrekarelik bir delik açıldı ve içeriye tonla su girdi, batma tehlikesiyle karşı karşıya kaldık.

Kaptan her durumu sayılarla ustaca ifade edebiliyordu. Teknik bilgisi çok gelişmişti. Ancak karada onunla ilişki kurmak oldukça zor oldu.

"Kendinizi nasıl hissediyorsunuz?" sorusuna bile, "Dört dörtlük," diyerek, rakamla cevap veriyordu.

Gevşeyip kendini bıraktığında, ismini sorma fırsatı elde ettim.

"Benim ismim Birinci," diye cevap verdi ve devam etti: "İlk çocuk olduğum için bu isim verilmiş. Her biri yılda 35'er kilo zeytin veren 72 tane zeytin ağacı olan, 2350 metrekarelik bahçede geçmiş çocukluğum. 72'yi 35'le çarparsak,

2,5 ton zeytin eder ki, bu 10 kişilik aileyi geçindirmez. Sonunda, 15 yaşına bastığımda 80 metrekarelik evimizden uzaklaşmak zorunda kaldım. Gemiciliğe merak sardım. 7 yıl 10 ay 34 günlük eğitim sonunda kaptan olmayı başardım. Tam 3667 gündür denizlerdeyim. Kazaya uğrayan 44 feet'lik tekne benim değil. Geminin 1902 doğumlu, 1.65 boylu, 75 kilolu sahibi, bu tekneyi Tayland'dan satın almış. Türkiye'ye getirme görevini bana verdi. Ama saatte 100 kilometre hızla esen rüzgârla karşılaşınca olan oldu..."

Adam öyle sıkıcı geldi ki, kendimi sorgulamak durumunda kaldım. Acaba ben de öyle miydim? Her şeyi rakamlarla ifade etme hastalığına mı tutulmuştum?

Tuhaf kaygılara kapıldım. Karanlık düşüncelere daldım.

Kaptan devam ediyordu:

Belki de 2000'li yıllarda, diye düşündüm, matematik herkesi ele geçirecek. İnsanların duyguları tamamen ölecek. Herkes her şeyi sayılarlarla ifade edecek. Şiirler bile harflerle değil rakamlarla yazılacak.

Kaptanın Seyir Defteri'ni kapattım. Yazdıklarından gerçekten çok etkilenmiştim. 2000'li yıllardaydık. Durum, Kaptan'ın korktuğu kadar vahim gözükmüyordu. Belki öyleydi de, ben bilmiyordum. Çevreme Kaptan'ın gözüyle bakmaya karar verdim.

Ertesi gün annemin, akıllı telefonuna yeni bir uygulama programı indirdiğini fark ettim. Bu program sayesinde her gün kaç kilometre yürüdüğünü hesaplıyordu. Daha önce kendini çok sportmen sanan annem, programı kulanmaya başladığından beri değişmişti. Kaygılı ve çevik bir insana dönüşmüştü. Yeteri kadar yürümediği kanısına varması, onu sürekli kendinden şikâyet eden biri haline getirmişti. Günde en fazla 3 ya da 4 bin adım attığı ortaya çıkınca, kendini eksik hissediyor, daha fazla yürümek için elinden geleni yapıyordu. Her gün mutlaka adım sayısını 10 bine tamamlıyordu.

Telefondaki ses, kaç adım daha atması gerektiğini buyurgan bir tonda hatırlatıp duruyordu. *"7 bin adım daha atmanız lazım,"* ya da *"6 bin kaldı,"* ya da *"5 bin 200 adım daha atın,"* diyerek, annemin başının etini yiyordu. Zavallı annem, cep telefonunun esiri olmuştu. Bazı akşamlar yemekten sonra,

telefondan gelen uyarılara dayanamayıp, "Bugün 4 bin adım eksik attım," diyor, telaşla dışarıya fırlıyor, yarım saat hızlı hızlı yürüyüp geliyordu.

Neredeyse her şeyi, telefonuna yaranmak için yapar olmuştu. Bir akrabamızın düğününde dans ederken bile, cep telefonunun komutlarına uymaya çalışmış, hepimizi hayretler içinde bırakmıştı. "Tek dans süresinde, 700 adım atıyorum. 15 kişiyle dans edersem 10 bin adımı tamamlayabilirim," demişti. Annem, hepimizin şaşkın bakışları altında, düğün boyunca çılgınca dans edip durmuştu. Ta ki, 10 bin adım atana kadar.

15 dansın sonundaysa, telefondan her zamanki gibi alkış sesleriyle beraber, *"Bravo, yaşa!"* nidaları yükselmişti. O an annemin suratındaki zafer ifadesi görülmeye değerdi doğrusu.

Annemin durumu bana, Kaptanın Seyir Defteri'nde yazılanları düşündürmüştü. Acaba sayılar dünyayı yavaş yavaş esir mi alıyordu? Yoksa çoktan almıştı da, bizim haberimiz mi yoktu?

Annemdeki bu değişim babamı endişelendirmeye başlamıştı. O gece boyunca, "Bu telefonlara neden *akıllı telefon* diyorlar, anladım," diye söylenip durmuştu. "Eğer sen onu değil de, o seni yönetiyorsa, o telefon akıllı telefondur."

Babam annemi eleştiriyordu ama o da aynı yol-

da ilerliyordu. Sadece değişik bir teze sarılmıştı, o kadar. "Sağlıklı yaşamak için, çok az hareket etmek yeterlidir. Önemli olan, ihtiyacın kadar yemek yemek," diyordu. Bu yüzden, artık yemeklerini çoğunlukla kendisi yapıyordu. Hepimizi hayrete düşürecek kadar küçük bir mutfak tartısı bile almıştı.

"Bu öğlen 100 gram patates, 10 gram soğan, 50 gram fasulye ve 14 gram ekmek yiyeceğim," diyordu. Sonra da, dediklerini teker teker tartıyor. Kimsenin ismini bilmediği yemekler pişiriyordu. Kısa sürede, babam için rakamlar, yemeğin lezzetinden daha önemli hale gelmişti. Sanki yemeği değil, sayıları yiyordu.

Zaten bir süre sonra da, yemeklerinin ismi yerine, kalori değerleri geçti.

"Bu akşam ne yiyeceksin?" diye soranlara, yemeğin kalori değerini söylüyordu; "680 haşlama," ya da, "Bugün nefis 540 yahni yapacağım," gibi şeyler.

'İnsanlık bu hallere mi düşecekti!' diye kara kara düşünüyordum. Demek ki, Kaptanın Seyir Defteri'nde yazılanlar doğruydu. Sayılar hayatımızı esir almıştı. Evde babamın gramları, annemin adım hesapları ve kalori sayılarından başka şey konuşulmaz hale geldi. Her gün en az iki kere, göbek çevresi mezurayla ölçülüyor; sabahları boş mideyle tartıya çıkılıyor, kaç kilo verildiği hesaplanıyordu. Rakamlar

havada uçuşmakla kalmıyor, hayatımızı da yönlendiriyordu.

Bu durum bende öyle tepki oluşturdu ki, anlatamam. Çok sevdiğim matematik derslerine bile ayağımı sürüyerek giriyordum. Matematik sınavındaki problemleri çözmek istemiyordum. Sınav kâğıdımın üstüne, "Sayıların ne önemi var, mühim olan insanlık!" gibi bir cümle yazmamak için kendimi zor tutuyordum.

Sayı Perhizi

Bir pazar günü, nihayet Cerenimo'yla çatı katında karşılaştık. Ona, Kaptanın Seyir Defteri'ndeki hikâyeyi okudum. Doğrusu çok etkilenmişti. Sayıların dünyayı ele geçirdiği tezi, çatı arkadaşıma da çok mantıklı gelmişti. Kendi yaşadıklarından örnekler verdi. Tamamen sayıların belirlediği bir düzen içinde hareket ediyordu. Yataktan kalkması için saatin yedi, yatması içinse on olması gerekiyordu. Bu konu Cerenimo'yu da çok rahatsız ediyormuş meğer.

Ondan önce davrandım ve, "Biz çatıseverler ne yapmalıyız?" sorusunu ortaya attım.

Cerenimo, "İçinde sayı olmayan cümleler kurmaya çalışabiliriz," dedi. "Tabii, matematik sınavları dışında... O kadar saçmalamanın da âlemi yok!"

Bunun ne faydası olacağını bilmiyorduk, ama

harika bir buluş olduğu konusunda hemfikirdik. En azından, beraber bir şey yapmış olmanın mutluluğunu yaşayacaktık. Bu da az şey değildi hani!

Ancak, bu harika keşfin herkes tarafından kolayca kabul göreceğinden emin değildik. Önce ikimiz deneyebilir, yapılabilirliğini test edebilirdik. Sonra da, lastik top vasıtasıyla, çılgın fikrimizi çatıdakilere anlatabilirdik.

Konunun ikimiz arasında kalması için karşılıklı söz verdik. Pazartesiden itibaren, "sayısız" cümlelere başlayacak ve arada buluşup, yaşadıklarımızı paylaşacaktık. Önümüzdeki haftaya "Sayı Perhizi Haftası" adını verdik. Böyle bir hafta icat ettiğimiz için öyle gururlandık ki, sormayın. Yıllar içinde Hindistan, Çin, Japonya, Amerika ve Rusya gibi ülkelerde bu haftanın kutlanacağına neredeyse emindik.

Tabii, işimiz hiç kolay değildi. Hafta boyunca "sayı perhizi" yapabilmeyi başarabilecek miydik?

Bana çocuk oyuncağı gibi geliyordu. Konuyu fazla abartmamaya karar verdim. Gerçekten de başlangıçta pek zor olmadı. Pazartesi günü saatlerce, içinde sayı geçen cümleler kurmam gerekmedi.

Pazartesi akşamüstü, babam eve geldiğinde, annemle beraber fasulye ayıklıyorduk.

Babam sırtımı sıvazladı ve, "O fasulyeden sadece 100 gram yerim," dedi.

"Olur," dedi annem. "Senin için buharda 15 dakika, tamamen yağsız, 100 gram pişireceğim. Bizim içinse, içine 2 kaşık yağ, 5 gram da tuz atacağım."

Babam yorgun pozlarda, kendini koltuğa bırakt1. Sonra bana bakarak, "Saat kaçta eve geldin?" diye sormaz mı?

Ne diyeceğimi şaşırdım. Hem, annemle beraber geldiğime göre, ikimize birden sorulması gereken bu soru neden sadece bana yöneltiliyordu ki?

Bu soruya, sayı kullanmadan cevap vermem olanaksızdı. Ama yine de bir yol bulabildim.

"Sanırım, apartman kapıcısı çöpleri almaya yeni başlamıştı."

"Yani?" diye sordu babam.

"Nasıl yani?" diye ben de ona sordum.

"Yani saat kaçtı?" diye ısrar etti babam.

Daha ilk cümlede pes edecek halim yoktu.

Her gün öğle saatlerinde sokaktan avaz avaz bağırarak musluk tamircisi geçiyordu.

"Muslukçu daha yeni geçmişti," diye cevap verdim.

Babam onun saat kaçta geçtiğini gayet iyi bilirdi.

"Saat ikiye on vardı demek," dedi.

Ben de, "Olabilir," diye cevap verdim. "Kaç olduğuyla hiç ilgilenmedim."

O gün yatana kadar, içinde sayı geçen cümle kurmam gerekmedi. Ama tam ben yatarken, "Yarın kaçta kalkıyorsun?" diye sormaz mı babam yine!

Neyse ki, buna cevabım hazırdı.

"Her zamanki gibi," demem yeterliydi.

Babam, "Yarın okullar tatil, biliyorsun. Erken kalkmak zorunda değilsin," diye yapıştırdı.

"O halde, istediğim zaman," diye cevap verdim.

Fakat babamın pes etmeye niyeti yoktu.

"Yarın kahvaltıda sana kaç dilim ekmek kızartayım?" sorusu, bayağı ağırdı.

Önce cevap vermemeyi denedim, ama kurtuluş yoktu.

"Sana, 'Kaç tane?' diye sordum. Dilini mi yuttun?" diye üsteledi.

Elimle iki işareti yapabilirdim gerçi ya, bu hiç de etik olmazdı. Çünkü işaretle sayı yapmakla, konuşurken sayılardan bahsetmek arasında fark olmadığına karar vermiştik Cerenimo'yla.

Biraz düşündükten sonra, doğru cevabı buldum. Güvenle, "Ben yarın sabah kızarmış ekmek yemek istemiyorum," diye cevap verdim. Bilseniz, nasıl rahatladım!

Annem şaşkınlıkla, "Aaa neden? Sen bayılırsın kızarmış ekmeğe! Eski köye yeni âdet mi?" diye sormaz mı!

"Yarın istemiyorum, hepsi o," diye cevap verdim.

Annem ısrar ederek, "Ama niye?" diye sordu.

Bu soruya uygun cevap bulmakta epey zorlandım.

Annem elindeki akıllı telefona baktı ve, "Yarın iyi bir planlama yapmalıyım," dedi. "Kahvaltıdan sonra 10 bin adım atmam lazım. Bugünden 1235 adım borcum var. Önceki günden de 125 adım. Daha öncekinden de 148 adım. Ne eder, söyle bakalım?"

Şaşırıp kalmıştım. "Bu çok kolay bir soru. Cevabını sen de bulabilirsin," diye cevap verdim.

"Tabii, bulabilirim. Buldum bile. Ama konu, senin bulabilmen."

Paçamı kurtarmanın olanağı yoktu. Hesap ediyormuş gibi yaptım.

Annem, "Hadi söyle," diye üstelemez mi!

Derin derin nefes aldım. "Söylemeyeceğim," dedim. "Bu kadar basit bir soruyu bana sorduğuna inanamıyorum. Kendimi aşağılanmış hissediyorum."

Annem, çocuk psikolojisinden anlar tavırla, sorusundan vazgeçti. "Peki o zaman. Ama hâlâ kahvaltıda kaç dilim kızarmış ekmek yemek istediğini söylemedin," diye ısrar etti.

"Canım istemiyor."

"Ama neden?"

"Çünkü..." dedim. Bir neden söylemek zorundaydım. Uzun bir sessizlik oldu. Zaman durmuştu sanki.

Annemle babam bu kadar uzun sessizliğe dayanamayıp, koro halinde, "Evet, çünküüü?" diye bastırdılar.

"Çünkü bugünlerde sayılabilir şeyler yemek istemiyorum," diye cümlemi tamamladım.

Şaşkınlıkla bana baktılar.

"Bugünlerde evde her şeyin sayıyla ifade edilmesinden bıktım. Sayılardan soğudum."

"Çok saçma," dedi annem.

"Anlamsız kere anlamsız, 100 bin kere anlamsız," diye ona eşlik etti babam. "Ama yumurta yiyorsun, öyle değil mi?" diye sordu sonra.

"Bir adet yumurta," dedi annem. Sonra kahkaha atıp, "Unutma, *bir* de sayıdır," diye ekledi.

"Ben saymıyorum," diye karşılık verdim.

"Senin saymaman gerçeği değiştirmiyor. Sonuçta, bir adet yumurta yiyorsun."

"Yoksa, bir yumurta yediğin halde, iki yumurta yediğini mi sanıyorsun?"

"Umurumda değil, kaç adet ya da kaç gram ya da kaç dilim olduğu. Ben sayı yemek istemiyorum. Yemek yemek istiyorum!" diye bağırdım.

Uzunca bir sessizlik oldu. Nihayet pes etmişlerdi.

Yok, yanılmışım. Babam ellerini beline dayayarak, karşıma dikildi,

"Sence biz kaç kişilik aileyiz?" diye sinirli sinirli sordu. Anlaşılan, bu sayı konusunu kişilik meselesi haline getirmişti.

Ben de ayağa kalktım.

"Sizleri saymak aklımın ucundan bile geçmez. Siz benim annem ve babamsınız. Sizi sayılarla ifade edemem. Siz rakam değilsiniz."

Bizimkiler tuhaf olmuştu. Konuyu nihayet anlamışlardı.

Hepimiz birbirimize sarıldık. Dakikalarca öyle hiç kıpırdamadan durduk. Hatta, gözlerimiz bile yaşardı.

Hafta sonu Ceren'le çatı katında buluştuk.

"Nasıl gidiyor?" diye sordu.

"Zor oluyor ama kendimi sayıyla ifade etmemeyi başarıyorum," dedim. "Senin nasıl gitti?"

"Sözümüze sadık kaldım," diye cevap verdi. Yüzü sıkıntılıydı. "Doğrusu çok zorlandım. Özellikle anneannem, boyumun kaç santim olduğunu sorduğunda."

"Bayağı zor soru. Nasıl cevap verdin?"

Parmağını bana doğrulttu. "'Serdar'dan az uzun, Mete'den az kısa,' demek zorunda kaldım."

Kendimi tuhaf hissettim. Ölçü birimi gibi görülmeye alışık değildim.

"Biliyor musun? Annannem bu tarz ölçülendirmeyi çok sevdi. Geçen gün bana, 'Sizin okul bizim evden kaç *Serdar boyu* uzaklıkta?' diye sormaz mı! Çok şaşırdım."

Bozulmuştum. Ama çaktırmadım.

Cerenimo, "Tabii, en zorlandığım konu, kompozisyon dersinde oldu," diye devam etti. "Öğretmen öyle bir ödev verdi ki, korkudan küçükdilimi yutacaktım."

"Ödevin konusu neydi?"

"Herkes, doğduğu yılın ve ayın özelliklerini anlatacaktı."

"Epey zor soruymuş. Ben olsam altından kalkamazdım. Sayı kullanmadan cevap vermeyi başarabildin mi?"

"Elbette," dedi Cerenimo. "Yazıma, *'Size rakamlardan bahsetmek istemiyorum,'* diye başladım. *'Ben badem ağaçlarının henüz açtığı şubat ayında doğmuşum. Yıllardan, dedemin tuttuğu takımın şampiyon olduğu yıldı. Günlerdense, babamın oto ehliyet sınavına girdiği, Muazzez Teyzeler'in köpeği Pati'nin kaybolduğu gündü. Babam sınavda başa-*

rılı olmuş, hemen ehliyeti kapmış. Pati'yi bir türlü bulamamışlar. Annemse o yıl nedense saçlarını sarıya boyamaya karar vermiş. Babamın söylediğine göre, beni doğurduktan sonra annemin saçlarındaki beyazlar artmış. Boyayla onları kapatmaya karar vermiş. Yani ben annemi tanıdığımda, sarışındı. Oysa, babam ona hep esmermiş gibi davranırdı. Bu da beni şaşırtırdı tabii. Annem ne zaman siyah bluz giyse, "Sen esmersin, daha açık renkler giymelisin," diyerek onu uyarırdı...' İşte, ödevime böyle devam ettim. Öğretmen o kadar sevdi ki, en yüksek notu bana verdi. Ama sakın bu notun kaç olduğunu sorma, cevap veremem."

Günlerce hiç rakam kullanmadan konuşmaya çalışmak bizi hikâyeci yapmıştı. Ama yaşadıklarımızı çatıdakilerle paylaşıp paylaşmamakta kararsız kaldık. Çatıseverler olarak, sayı kullanmadan konuşma kararı almalı mıydık, emin olamadık.

Sonraki günler çatıya yalnız başıma çıkmaya devam ettim. Burada her şeyin değişim içinde olduğunu fark ettim. Bir ara, terasları güvercin satıcıları bastı. Kuşları, teraslarda kurdukları küçük tahta kulübelerde saklıyor, gün boyunca havaya salıp eğitiyorlardı. Takla atan, mesaj taşıyan bembeyaz güvercinler gökyüzünü kaplayıvermişti. Sonra yok oldular. Nereye gitmişlerdi? Belki güvercinciler de, tıpkı kuş-

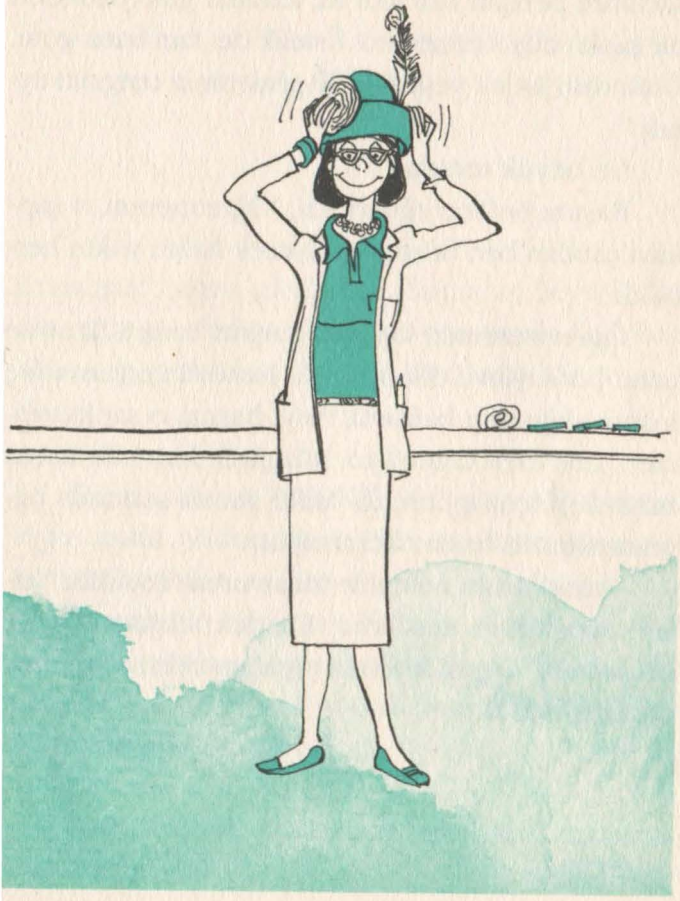
lar gibi, çatıdan çatıya uçuyordu. Kimseden izin almadan bir çatıya yerleşiveriyor, apartman sahipleri fark edip, şikâyet ederse, başka bir çatıya geçiyorlardı.

Çatılarda olan biteni gözlemek, aşağıda olan bitenle ilgili fikir sahibi olmamı sağlıyordu. Koca şehrin sırlarına ulaşmış gibi hissediyordum kendimi.

Öğretmenimizin Şapkası

O gün öğretmenimiz sınıfa girdiğinde şaşkınlıktan küçükdilimi yutacaktım. Başında bir şapka vardı. O da çatıseverler kulubünün üyelerinden miydi yoksa? Ya da pahalı butikten yeni moda şapkalardan birini mi satın almıştı? Şapkayı hemen hatırladım. Terastan fırlatıp attığım şapkanın ta kendisiydi. Hani o uçarak sokağa düşen ve yürümekte olan birinin başına konan şapka!

Öğretmenimiz, "Çocuklar, geçen ay yaşadığım bir rastlantıyı anlatmak istiyorum," dedi. "Tesadüf mü desem, şans mı desem, bilemiyorum. Ama her şeyi yeni baştan düşünmeme neden oldu... Bir gün yolda yürürken, aniden sağanak boşandı. Yanıma şemsiye almamıştım. Zaten ben ne zaman şemsiye alsam yağmur yağmaz, almasam yağar. O yüzden, yağmur

yağmamasını istiyorsam, yanıma şemsiye alırım; yağmasını istiyorsam şemsiyemi evde bırakırım. Ama ne zaman ne yaptığımı bazen ben bile unutuyorum. Neyse, o gün şemsiyem yoktu çocuklar. Yağmurdan saçlarım perişan olacaktı ki, kafama gökyüzünden bir şapka düşüvermez mi! Üstelik de, tam bana göre. Üstündeki ördek yeşili tüy de gözlerimin renginin aynısı."

Ne büyük tesadüf!

Başımı önüme eğdim. Eh, "Öğretmenim, o şapkayı çatıdan ben fırlattım," diyecek halim yoktu herhalde.

Öğretmenimiz, konuyu şansın önemi üzerine uzun bir söyleve dönüştürdü. Kendisinin şansa hiç inanmadığından bahsetti. Ama başına o şapka resmen şans eseri düşmüştü. Rüzgârda kim bilir kimin başından uçmuş, havada turlar atarak sonunda öğretmenimizin başına konmuştu.

"Artık şansın önemine inanıyorum çocuklar," diye konuşmasını sürdürdü. Elindeki kâğıt parçasını sallayarak, "O günden beri piyango bileti alıyorum," diye de ekledi.

Şans

Ertesi gün çatıya çıktığımda, Kaptanın Seyir Defteri'ne göz gezdirdim. Tesadüf veya şansla ilgili başlıklar arayıp durdum. Köşeye düşülmüş, bir not buldum:

Deniz, şans ve tesadüfle doludur. Hiç ummadığın anda gökkuşağının tüm renkleri gökyüzünü kaplayabilir, aniden büyük fırtınalar çıkabilir ya da ortalık sütliman olabilir. Hatta, yıllarca arayıp da bulamadığın bir dostunu, denizin ortasında bulabilirsin. O sonsuz mavilikte seni bekleyen sürprizler vardır.

Daha sonra Kaptan Ahab ilginç bir karşılaşmadan söz ediyordu.

Emekli olunca tek başına okyanusu geçmeye karar vermiş, şans eseri bulduğu bir yelkenliyi ucuza satın almıştı. Kendini çok yalnız hissettiği bir anda da, okyanusun ortasında eşiyle tanışmıştı.

Ticari yük gemilerine kaptanlık yaparken, Atlas Okyanusu'nu çok geçtim, ama bu beni tatmin etmedi. Kendim için de aynı yolu yapmak istedim. İş için değil, sadece zevk için. Arkadaşlarım benimle dalga geçtiler. "Ne fark var ki? Öyle ya da böyle, ikisi de aynı şey değil mi?" dediler. Onlara bir türlü anlatamadım. "Para kazanmak için hamallık yapmakla, spor için yük taşımak arasındaki fark gibi," dedim. "Hamallık değil, spor yapmak istiyorum," dedim.

Bazı dostlarım ne demek istediğimi kavrayamadı.

"Neden okyanusu geçen gemilerde kaptanlık yaptım zannediyorsunuz?" diye sordum.

Cevaplayamadılar.

"Bir gün aynı yolu yalnız başıma yapabilecek parayı biriktirebilmek için," dedim.

Dostlarım kafamın iyice karıştığına hükmettiler. Aslında "postacının, emekli olup şehri dolaşmaya çıkması" gibiydi istediğim.

Küçük bir yelkenli satın alıp yola koyuldum.

Yaşadıklarım kesinlikle öncekilere hiç benzemiyordu. Meğer, daha önce ben hiç okyanusu geçmemişim. Dev su kütlesinin bir ucundan öbür ucuna götürülmüşüm, o kadar. Gemiye kaptanlık etmem bile bu sonucu değiştiremez. Okyanusu yelkenle tek başına geçmek tamamen farklıydı. Denize çok daha yakındım, tehlikelere çok daha fazla açıktım. Hızımı artıracak herhangi bir makineden yardım beklemiyordum. Zaman tamamen bana aitti, ben de ona. Bir yerlere yetişmeye çalışmıyordum. Rüzgârın ve dalgaların izin verdiği kadar yol alabiliyordum. Aynı yolu yapan yelkenlileri tek tek izliyor, fırsat bulduğumda, içindekilerle sohbet edebiliyordum.

Kaptan'ı, uçsuz bucaksız okyanusta en çok zorlayan şey, yalnızlıktı. Günlerce kimselere rastlamadan yol almaktan sıkılmıştı. Ama bu çok uzun sürmedi. Şansı yaver gitmişti. Yolda, Atlas Okyanusu'nu küçücük teknesiyle yalnız başına geçmeye çalışan Hollandalı bir kadınla tanışmıştı. Arkadaş olmuşlar, sonra bir okyanus adasında evlenmişler ve yolculuğa beraber devam etmişlerdi. Sonra başka bir adaya gidip, günlerce orada yaşamışlardı.

Kaptan, gittikleri adada yaşadıklarını anlata anlata bitiremiyordu.

Tarımla ilgilenmeyen insanların var olabileceğini hiç düşünmemiştim. Dış dünyaya o kadar kapalı yaşıyorlardı ki, dünyanın sadece kendilerinden ibaret olduğunu sanıyorlardı. Adada tam üç yüz kişi vardı. (Orada kaldığım kırk gün boyunca, üşenmeyip saydım.) Eminim ki, dünya nüfusunun üç yüz kişi olduğunu sanıyorlardı.

Beni en çok şaşırtan şey, bize yabancı gibi davranmamalarıydı. Çok kolay kabul görmemiz, bizim de önyargılarımızı kırmıştı. Çevremizde meraklı bir topluluk oluşturmadılar; oramızı buramızı çekiştirerek, "Bu ne?", "O ne?" diye sormadılar. Oysa elimde, çelikten yapılmış, ahşap saplı tüfek, belimdeyse gümüş bir tabanca vardı. Şaşılacak şeydi doğrusu. Üstelik, üstümüzde elbiselerimiz vardı. Onlarsa, bellerine taktıkları, ottan yapılmış etekleri saymazsak, çırılçıplaktılar. Kıyafetlerimiz bile ilgilerini çekmedi. Köyde gözlüklü kimse olmamasına rağmen, altın çerçeveli gözlüğümü de normal karşıladılar.

Anna ise yerlilerin dikkatini çekecek biriydi. Adadakilerin esmer, koyu tenli ve kısa boylu olmalarına karşılık, Anna sarışın, beyaz tenli ve uzun boyluydu. Ona benzer birini daha önce gördüklerini sanmıyorum. Yine de eşime şaşkınlıkla

bakmadılar. Kendilerinden neden farklı olduğunu sorgulamaya çalışmadılar. Tam tersi, biz onlarla daha fazla ilgilendik. Soru yağmuruyla kafalarını şişirdik, ama cevap alamadık. Dilimizi bilmiyorlardı ki! Kendimizi el kol hareketleriyle ifade etmeye uğraştıysak da, onlar ne demek istediğimizi anlamaya çabalamak yerine gülümsemekle yetindiler.

Bize, içinde iki tane hamak asılı, ottan yapılmış bir kulübe verdiler, o kadar. Bir şey ikram etmeye de çalışmadılar. Sonra herkes işine gücüne devam etti. Sanırım, bildiğimiz kalıpların dışında davranışlar görmek, eşimi de beni de altüst etmişti. Nasıl davranacağımı bilemiyordum. Kabul edildiğimiz an sanki orada doğmuş gibi hissettim kendimi.

Kulübemizdeki hamaklara uzanıp dinlendikten sonra köyde dolaşmaya çıktık. Hayat çok sakindi. Evlerinin önünde sepet ören birkaç kadını saymazsak, kimse çalışmıyor gibiydi.

Anna, sepetin tekini tutup havaya kaldırdı. "Olağanüstü hafif!" diye bağırdı.

Gerçekten de öyleydi. Örgü tekniği ilgimi çekti. Hafif rafyalar çapraz örülmüştü. Sepetin altına yakın olan rafyalar, ortalarına yaklaştıkça, eşit mesafeyle birbirinden uzaklaşıyor, üst

tarafa gelince tekrar birleşiyordu. Bu mükemmellik, Anna ve beni çok etkilemişti. Daha sonra, yaptıkları her şeyde bu özeni keşfettik. İlkel diye kabul ettiğimiz insanlara bakışımız değişmişti.

Akşama doğru, karnımızın açlığını ve susuzluğumuzu nasıl gidereceğimizi pek bilemedik. Onları izlemeye karar verdik. Ormanın içi meyve ağaçlarıyla doluydu. Daha önce hiç görmediğimiz türden meyvelerden yükselen iştah açıcı kokular, yenilebilir olduklarının işaretiydi. Hiç düşünmeden, sulu ve kokulu meyvelerden koparıp yedik.

Ormanın derinliklerine doğru ilerleyince ise, masmavi bir gölle karşılaştık. Suyu cam gibiydi. İçindeki mavi yosunların arasında, gümüş renkli kocaman balıklar yüzüyordu. Adadakilerin neden ekip biçmek zorunda kalmadıklarını anladık. Meyveleri, balıkları ve besledikleri tavukların yumurtalarını yiyip, gölün suyunu içmek onlara yetiyor olmalıydı.

Daha sonra, göldeki suya çok özenli davrandıklarını fark ettik. Kirlenmesin diye ellerini göle değdirmekten bile çekiniyorlardı. Uzun saplı tahta maşrapaları göle daldırarak su içiyorlardı. Bize de birer tane hediye ettiler. Biz de suyu hep öyle içtik.

İki hafta sonra, Bu iyi insanlara yardımımız

dokunur mu acaba? diye düşündük. En azından, evlerine su sistemi bağlanmasına yardımcı olabilirdik. Gölün seviyesinin konutların olduğu yerden daha yüksek olduğunu fark edince, bunun çok kolay olabileceğini anladık. Gölün etrafındaki bambu ağaçlarının gövdelerini su borusu olarak kullanabilirdik. Onları birbirlerine ekleyerek bir ana su borusu yapabilirdik. Bu boruya, daha ince bambular takarak, evlerin içine su ulaştırabilirdik. Gölün seviyesinin yüksek olması, suyun rahatlıkla evlere ulaşmasını sağlardı.

Köylülerin bir kısmına bu fikrimizi aktarmaya çalıştık. Dillerindeki bazı kelimeleri anlamaya başlamamız, iletişim kurmamızı kolaylaştırmıştı. Ayrıca, kestiğimiz bambu gövdelerini yere sıralayarak yaptığımız basit maket de, konuyu açıklamamıza yardımcı oldu. Sonunda, ne demek istediğimizi anladılar. Çok sevindiler. Ya da, üzülmeyelim diye seviniyormuş gibi yaptılar. Ama nedense, onları ikna edemedik.

Yaptıkları el kol işaretlerinden, mimiklerden ve kullandıkları kelimelerden, dediklerini kavramaya çalıştık. Çok zorlandık. Ama galiba en sonunda anlamayı başardık: Su içmek için göle kadar yürümek hoşlarına gidiyormuş... Suya değmemeyi öğrenerek su içenlerin, başkalarına

asla kötülük yapmayacağını düşünüyorlarmış. Ayrıca çocuklarının, kaynağını görmeden su içmesini de istemiyorlarmış. Suyun nereden geldiğini bilmeyenlerin, onu korumayı da bilemeyeceğine inanıyorlarmış.

Suyu, ormana ve göle bakarak içmeyi de önemli buluyorlardı. Evin içinde su içilmesini hoş karşılamıyorlardı.

Onlarla bir süre yaşayınca, söylediklerinin doğruluğunu biz de anladık. Maşrapayı uzun sapından tutarak göle daldırmanın, ormana bakarak su içmenin zevkine vardık.

"Peki, ya gün gelir de göldeki su, artan nüfusa yetmezse?" diye sormaya çalıştık. Şekiller çizdik, kaş göz oynattık, el kol hareketleri yaptık, hatta kelimeler uydurduk. Onlar da benzer yöntemlerle bize cevap vermeyi denediler. Sonunda, onlar sorumuzu anladılar, biz de cevaplarını...

'Suyun yeteceği sayıda olmayı tercih ediyoruz,' demek istemişlerdi. Nüfuslarının neden hiç artmadığını böylece anlamış olduk.

Kaptan, belli ki bu insanlardan çok etkilenmişti. Yıllarca orada yaşamak isteyebileceğini yazmıştı. Ama yerlilerin alışkanlıklarını bozmaktan korkmuş-

tu. Bu yüzden, eşiyle birlikte adayı terk edip, yolculuklarını sürdürmüşlerdi.

Kaptanın Seyir Defteri, heyecanlı hikâyeler, rüyalar, denizciliğe ve hayata dair bilgi ve tavsiyelerle devam ediyordu. Yıllar sonra bulunsun ve okunsun diye yazılmıştı. Defter'in sayfalarını karıştırırken, Kaptan'ın beni gözlediğini düşünmem bu nedendendi.

Cerenimo Sokağa Çıkmak İstemiyor

Nedense Cerenimo'ya çatının tepesine tırmanıp, yan binanın terasına indiğimi söyleyememiştim. Tabii, sokağa çıktığımı da...

En sonunda, bir pazar günü itiraf ediverdim.

Gözlerini fal taşı gibi açarak, sevinçle, "Sokağa çıktın ha!?" diye bağırdı.

"Evet," dedim. "Hem de kaç kere! İstersen, beraber de çıkabiliriz."

Cerenimo endişeyle, "Sizinkilerin haberi var mı?" diye sordu.

"Elbette ki yok," dedim. "Annem duysa, beni bir daha çatı katına asla salmaz."

Cerenimo, "Bizimkiler için de aynısı geçerli," dedi.

Sevinçle, "İstiyorsan deneyebiliriz," dedim.

Cerenimo düşündü. "İsterim tabii," dedi. "Ama yapamam."

"Neden? Annenlerden mi çekiniyorsun?"

Cerenimo başını öne eğerek, "Evet," dedi. "Ama daha da önemli olan..."

"Nedir?" diye merakla sordum. "Korkuyor musun yoksa?"

Cerenimo, "Hayır," dedi. "Çatı katının, önemini kaybetmesini istemiyorum. Burası, sokağa çıkmak için kullanılan bir koridor olmamalı."

Ne demek istediğini şıp diye anlamıştım.

"Tam tersi, benim için çatı katı, varılmak istenen yer. Çoğu yerden daha değerli. Tabii ki, sokaktan da!"

"Tabii ki," dedim. "Ben de bunu, deneyerek anladım zaten."

"Çatıdaki yaşamı sokakta bulabileceğimizi sanmıyorum," dedi. *"Don Kişot, Moby Dick, Robinson Cruose, Gulliver'in Maceraları, Binbir Gece Masalları* ve *Dede Korkut Hikâyeleri*, Kaptanın Seyir Defteri, pul koleksiyonları, eski pikaplar ve plaklar hep burada. Daha önemlisi, buradaki yavaş akan zaman hiçbir yerde yok... Benim amacım, çatıdan sokağa ulaşmak değil, tam tersi."

"Yani ne?" diye sordum.

"Sokaktakileri ve evlerdekileri çatıya çıkarmak."

Şaşırıp kalmıştım.

"Bunu yapabileceğine inanıyor musun?" diye sordum.

"Ne yazık ki, hayır. Bunu başaramam. Sadece istiyorum, o kadar. Belki bir gün olabilir."

Bunu ben başarabilmek isterdim doğrusu. Ama nasıl yapabilirdim ki? Sokaktakileri havalandırıp çatılara çıkaracak halim yoktu herhalde. Korkunç bir sel felaketi olsa, belki insanlar çatılara kaçabilirdi. Yakın zamanda öyle bir ihtimal gözükmüyordu. Ayrıca, sel olmasını da hiç istemezdim.

Gözucuyla Cerenimo'ya baktım.

"Gerçekten herkesin çatılara çıkacağını düşünüyor musun?" diye sordum.

"Elbette," dedi. "Bir gün mutlaka gerçekleşecek."

"Ne güzel olurdu! Bütün kayıp insanlar aniden ortaya çıkardı."

"Sadece insanlar mı? Kayıp gömlekler, kravatlar, şemsiyeler, şapkalar..."

Aslında bunun olamayacağını ikimiz de biliyorduk.

Herkes Çatıya Çıkabilir mi?

O gece, herkesin çatılara çıktığını rüyamda görmek için çabalayıp durdum. Yatakta kan ter içinde kaldım. Kahvaltıdan sonra da hemen kendimi çatı katına attım. Tedirgindim.

Çatı katının ışığı açıktı. İçeride birisi vardı. Emindim bundan. Bazı tıkırtılar işittim. Çok korkmuştum. Cerenimo olabilir miydi acaba?

"Cerenimo?" diye seslendim. Hiç ses gelmedi. Korkarak gizlendim ve yavaş yavaş kitaplığın olduğu tarafa doğru ilerledim.

Koltukta biri vardı. Beni fark etmemişti. Hiç ses çıkarmadan yanına yaklaştım.

Ne göreyim! Koltukta bir çocuk oturmuyor mu!

Tam, "Sen de kimsin?" diye bağıracaktım ki, yüzü tanıdık geldi.

Okuduğu kitaba gömülmüş kişi, internet arkadaşım Barut Fıçısı'ydı! Onunla yüz yüze gelmemiştik hiç, ama kalıbımı basarım ki, oydu!

Beni görmemişti bile. "Barut Fıçısı..." diye fısıldadım.

Gözlerini, okuduğu satırlardan ayırmadan gülümsedi.

"Burayı bulmayı nasıl becerdin?" diye sordum.

Oralı bile olmadı. Sanki yıllardır çatı katında buluşuyormuşuz gibiydi.

"Hem sen Amerika'da yaşamıyor muydun?"

"Golbasto momeron evlame," diye cevap vermekle yetindi.

"O da ne demek?"

"Gurdilo shefin mully gua."

"Söylediklerini anlamıyorum."

Barut Fıçısı elindeki kitabı neşeyle sallayarak, "Lilliputça konuşuyorum," dedi. *"Gulliver'in Maceraları* adlı kitabı okuyorum; Jonathan Swift'in romanını..."

Kitabı hatırladım, Lilliput ülkesini de.

"Harika bir roman. Okumadıysan, mutlaka oku. Bir haftadır buraya takılıyorum. Daha önce de *Dede Korkut Hikâyeleri*'ni okudum. Hikâyelerin anlatıcısı Korkut Ata'nın 295 yıl yaşadığına inanılıyor. Tanrı ile pazarlık edip, istediği zaman ölme hakkını elde et-

miş. Belki hâlâ yaşıyordur. Masal anlatıcısının hayatı bile masal bu çatı katında!"

"Burayı nasıl buldun?" diye hayretle sordum.

"Özel bir çaba sarf etmedim. Sen anlattın ya," dedi gülerek. "Sizin iki kat üstünüzde oturuyoruz. Şimdiye kadar tanışmamıştık. Biliyorsun, bir insanla görüşmek istemiyorsan, onunla aynı apartmanda oturmalısın."

"Ben senin Amerika'da yaşadığını sanıyordum," dedim.

Güldü. "Kendimi öyle tanıtmak hoşuma gidiyor," dedi. "Bazı Facebook arkadaşlarıma Avustralya'da yaşadığımı da söylediğim oluyor. Onlar da bana, Peru'da ya da Küba'da yaşadıklarını yazıyorlar. Oysa, ya Cihangir'de ya da Kadıköy'de oturuyorlar. Karşı apartmanın kapıcısının oğlu, Japonya'da yaşayan bir mühendis olarak, bana her akşam mesaj atıyor."

Yıkılmıştım.

Cin gibi gözlerle bana baktı.

"Bu aralar mahalledeki bütün insanların çatılara çıkacağıyla ilgili söylentiler var," dedi. "O yüzden, ön teftiş yapayım dedim."

"Ciddi misin?" diye merakla sordum. "Benim kulağıma gelmedi. Ama keşke olsa. Buna en çok Cerenimo sevinir. Çünkü insanlar çatılara çıksın diye paralanıyor."

"Cerenimo'yu tanımıyorum. Bir Kızılderili mi?" diye sordu.

"Hayır," dedim. "Çatı katını bana ilk tanıtan arkadaşım. Onlar da bu apartmanda oturuyor..."

Bir Gezegende Yaşamak

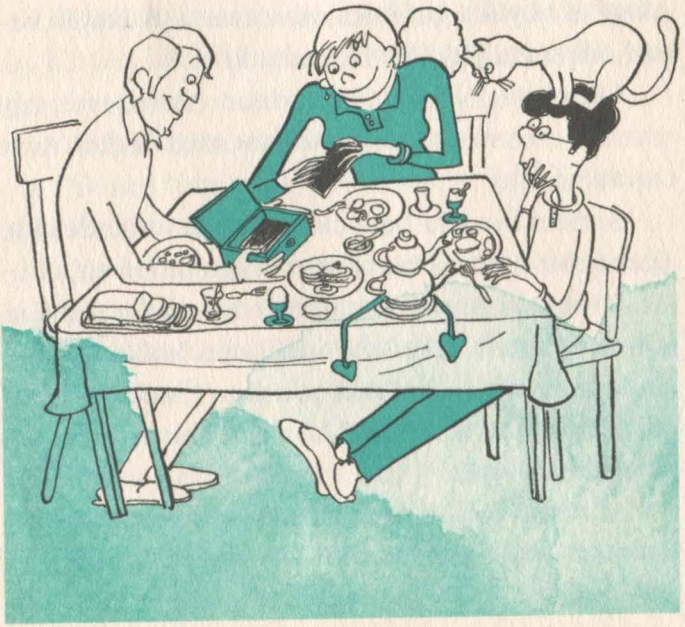
Bir sabah babam, annemle beni kahvaltı masasında tuttu. Çok önemli sırlarını açıklayacakmış gibi, çantasını açtı, içinden küçük bir kutu çıkardı.

"Önümüzdeki pazar temizlik yok," dedi.

Hayretle önce babama, sonra kutuya baktık. Kutu ile temizlik arasında ilişki kurmaya çalıştık. Babam fazla meraklandırmadan kutuyu açtı. İçinden, dikdörtgen şeklinde kesilmiş, el büyüklüğünde, üç tane siyah cam parçası çıkardı. Birini anneme, birini bana verdi. Sonuncusunu da kendisi aldı.

Açık söylemek gerekirse, daha önce hiç siyah cam görmemiştim. Camın kenarları, eli kesmesin diye tıraşlanmıştı. Üstelik, pırıl pırıldı. Işığa tuttum. Arkasını az da olsa gösteriyordu.

"Bu ne işe yarayacak?" diye sordum.

Annem pek oralı değil gibiydi.

Babam gülümsedi ve, "Pazar günü anlayacaksın," dedi.

Aynı gün okulda, beni çok şaşırtan bir olay oldu. Öğretmen ders ortasında, cep telefonunu bulmak için çantasını boşalttı. Çantasından neler çıkmıştı, neler. İğne iplik, defter kalem, mendil, pul, kırışık kâğıtlar... Ama en ilginci, çantanın derinliklerinden çıkan, el büyüklüğündeki siyah camdı. Babamın bana hediye ettiğinin bir benzeriydi.

Ders biter bitmez telaşla dışarı çıkmasaydı, öğretmene o camın ne işe yaradığını sorabilirdim. Ama başaramadım.

Annem bu defa beni okuldan tam vaktinde aldı. Apar topar arabaya binip, eve doğru giderken, okulun önündeki seyyar satıcının siyah camlar sattığını görmeyeyim mi! Tekerlekli tezgâhının üstü, aynı boyda kesilmiş siyah camlarla doluydu. Üstelik, etrafını çevrelemiş olan kalabalık, cam parçalarını kapış kapış satın alıyordu.

Anneme bunun nedenini sordum. Hınzırca gülümsedi, ama ağzını açıp da bir şey söylemedi.

İple çektiğim pazar günü nihayet geldi. Diğerlerinden farklıydı. Annem ve babam şirin mi şirindi. Ünlemli cümleler gitmiş, soru işaretli cümleler gelmişti. Pazar gününe has o tuhaf temizlik kıyafetlerini giymemişlerdi. İkisi de şık şıkırdımdı.

Uzun süren, harika bir kahvaltı yaptık. Tam ortalığı topluyorduk ki, kapı çaldı. Koşarak açtım.

Gelen, Cerenimo'ydu. Her zamankinden farklıydı. En güzel elbisesini giymişti.

"Hadi, hazırlanmadınız mı?" diye sordu heyecanla. Elinde, bizimkilerin aynısı, küçük siyah bir cam parçası vardı.

"Neye?" diye sordum.

"Güneş tutulmasını seyretmeye tabii," diye cevap verdi.

"Umarım, siyah cam almışsınızdır. Güneşe çıplak gözle bakmayı düşünmüyorsunuz herhalde."

Babam gülerek, "Tabii ki," dedi. "Ama daha kırk beş dakika var."

Annemse, "Ben cam yerine, babamın kaynakçı gözlüğünü kullanacağım," dedi ve pazar günlerinin korkulu rüyası o korkunç gözlüğü takıverdi.

Cerenimo umursamadı bile. Hemen çatıya çıkmak istiyordu. Bizi telaşla peşinden sürüklerken,

elindeki siyah camı bulabilmek için ne kadar uğraştığını anlatıp durdu. Koskoca İstanbul'da bir tane bile siyah cam kalmamış! Herkes güneşe çıplak gözle bakılamayacağını biliyormuş. Bu yüzden, on binlerce siyah cam üretilmiş, ama ne yazık ki, onlar da çok kısa zamanda tükenmiş. Cerenimo sonunda annesine karaborsadan zar zor iki tane aldırabilmiş.

"Bu seferki tam tutulma olacak," dedi. "Yani Ay, Güneş'i nerdeyse tamamen örtecek."

Kendimi cahil hissettim. Güneş tutulmasının ne olduğunu bilmiyordum bile.

Cerenimo'nun peşinden ailecek çatıya çıktık.

Çok şaşırdık. Teras tıklım tıkış doluydu. Bütün apartman halkı, ellerinde küçük siyah cam parçaları, terasa çıkmışlardı. Cerenimo'nun anne ve babasıyla ilk defa uzun uzun konuşma fırsatı buldum. Barut Fıçısı'nın babası, babamın askerlik arkadaşı çıktı. Değil aynı apartmanda, aynı semtte, hatta aynı şehirde yaşadıklarını bile bilmiyorlarmış.

Diğer insanlarla da tek tek tanıştık. Yıllardır bu apartmanda yaşıyor olmamıza rağmen dairelerde kimlerin oturduğunu bilmiyorduk.

Babam, çatıdakilere hitaben kısa bir konuşma yaptı. "Demek ki, tanışabilmemiz için, Ay'ın Dünya ile Güneş'in arasına girmesi gerekiyormuş," diyerek bitirdi sözlerini.

Gizli gezegenimizin keşfedilmesine üzülsem de, herkesin saklandığı yerden çıkmasına çok sevinmiştim. Aynı şey, vadiyi dolduran tüm apartmanlar için geçerliydi. Herkes çatılara ve teraslara çıkmıştı. Sokakta dolaşan kimse kalmamıştı neredeyse.

Eminim, diğer apartmanlardakiler arasında da, yıllardır aynı binada yaşamalarına rağmen yeni tanışanlar vardı.

Bir an Cerenimo'yla göz göze geldik. Mutluluktan uçuyordu.

"Bir gün olacak bu, dememiş miydim sana!" diye bağırdı. Zafer kazanmış gibiydi. Cebinden lastik topu çıkardı ve, "Bak, bunu Ay olarak kabul et," dedi ve topu güneşe tuttu. "Az sonra Ay, Dünya ile Güneş arasına girecek. Ay, Güneş'i örtecek. Bizler de, siyah camlarımızın arkasından, bütün olan biteni gözleyebileceğiz."

Camı gözüme tuttum. Heyecanla beklemeye koyuldum. Gerçekten de, Cerenimo'nun dediği gibi oldu. Nereden çıktığı belli olmayan Ay, Güneş'i yavaş yavaş örtmeye başladı.

Hava kararıyordu. Cerenimo'ya baktım. Ay'dan çok, çatılardaki insanlara bakıyordu o.

"İnsanlar ilk defa çatıya çıkmakla kalmadı, ilk defa ortak şeyler de paylaştılar," dedi.

Gerçekten de öyleydi.

"Ben de ilk defa bir gezegende yaşadığımı hissediyorum," dedim.

"Sanırım, çatılardakilerin hepsi de öyle," dedi Cerenimo.

Büyülü bir andı. Çatılara çıkmış insanları gözlemeye koyuldum. Herkes, kımıldamadan, elindeki siyah camın arkasından Güneş'e bakıyordu. Bol bol zamanları var gibiydi. Çatılardan çatılara atlayan tavuklar ve kuşlar hariç, herkes taş kesilmişti adeta. Rüzgâr bile durmuştu. Şehrin kanıksadığımız gürültüsü de duyulmaz olmuştu. Bu, arabaların, vapurların, örgü şişlerinin, inşaat çekiçlerinin, hatta çatal kaşıkların bile durduğu anlamına geliyordu. Ne mükemmel bir andı!

Birden, önümüzdeki çatıda kıpırdamadan durup göğe bakan Öksüz Adam'ı fark ettim. Don Kişot kılıklı, Hidayet Bey'in hemen yanındaydı. Başka çatıda küçük bir kız çocuğu dikkatimi çekti. Patlıcan moru rengindeki, kayıp hırkamı giymişti. Mavi çiçekli şemsiyemse, yaşlı bir kadının kolundaydı. Yanındaki küçük kız, doğum günü hediyemin pembe puanlı kurdelesini saçına bağlamıştı. Hemen yanlarında, futbol arkadaşım Cezmi vardı; kayıp futbol takımı da etrafını sarmıştı. Kırmızı yün atkım ise, Şair Nâzım Sevgi'nin yanındaki kadının beline dolanmıştı. Babamın sarı montunu giymiş bir adam, uzaklarda, yıkık ba-

caların yanındaydı. Büyülenmiş gibi Güneş'e bakıyordu.

Ay'ın Güneş'i tamamen örtmesiyle ortalık iyice karardı. Sanki gece olmuştu. Rüzgâr saklandığı yerden aniden çıktı. Elbiselerimizi yelken gibi şişiriverdi. Tam o sırada, kocaman bir şilebin karanlık sularını yararak Boğaz'dan geçtiğini gördüm. Hayır hayır, bu şilep falan değildi, kocaman bir balinaydı.

"Bu, Moby Dick!" diye neşeyle bağırdım.

Kimse beni duymadı. Sadece çok uzaklardaki bir çatıdan, Dede Korkut el sallayarak neşeme katıldı. Sekiz yüz yaşında gibiydi. Demek ki, hâlâ yaşıyordu, ölmekten vazgeçmişti. Moby Dick'i eski bir yelkenli takip ediyordu. Geminin güvertesinde, balina kemiğinden yapılmış takma bacağıyla dikilen kişi, Kaptan Ahab olmalıydı. Moby Dick'i avlamayı kafasına koymuştu. Korkuya kapıldım. İkisine de zarar gelmemesi için kimden yardım isteyebilirdim?

Yan çatıda, defterine bir şeyler karalayan yazar Herman Melville, değil miydi? Evet! Kesinlikle oydu! 'Acaba hikâyenin sonunu yazara değiştirtebilir miyim?' diye düşünürken, çatılardan çatılara atlayan güvercin satıcılarını gördüm. Onların da, güvercinler gibi kanatları vardı. Kapkara gökyüzünden yağan şapka yağmurundan korunmaya çalışıyorlardı.

Don Kişot siyah bir bulutun üstünde, atı Rosi-

nante'yi koşturuyor; "Yıkılın sefil bozguncular!" diye bağırarak, şapkalara saldırıyordu. Ona ulaşmak istiyordum. Nasıl yapabilirdim? Kaptanın Seyir Defteri'nden yardım alabilir miydim? Kocaman bir elin, beni sırtımdan tutup havalandırdığını hissettim. Gulliver'in eliydi bu. Küçük bedenimi, Don Kişot'un yanı başındaki bulutun üstüne koyuverdi.

Don Kişot, "Gezgin şövalyelik kuralları gereği, tüm istekleriniz benim için emirdir efendim," dedi ve önümde eğildi. Tam iki laf edecektim ki, Ay'ın yavaş yavaş Güneş'in önünden çekildiğini fark ettim. Hava tekrar aydınlanıyordu. Güneş ışıkları Don Kişot, Moby Dick, Gulliver, Kaptan Ahab ve Dede Korkut'u yok ediyordu. Artık terasa geri dönmenin zamanıydı.

Olup biteni anlamaya çalışırken, çatılarda dolaşan bir fısıltı kulağıma kadar ulaştı.

"Ortalığın aydınlanmasıyla hayaller yok oluyor. Gulliver, Dede Korkut, Don Kişot, Moby Dick, Kaptan Ahab kitap sayfalarına geri dönüyorlar!"

Heykel gibi, kıpırdamadan durdum. Siyah camın arkasından Güneş'in tekrar ortaya çıkışını izledim.

Gündüz vakti geceyi yaşamanın mutluluğu, güneşe kavuşmanın sevinciyle yer değiştiriyordu. O an, Cerenimo'nun hemen yanımda olduğunu hissettim.

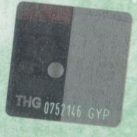

BEHİÇ AK

Çatıdaki Gezegen

Mizah ustası, yazar Behiç Ak, *Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği!*, *Postayla Gelen Deniz Kabuğu* ve *Bebek Annem* gibi çocuk romanlarından oluşan koleksiyonuna yenisini ekledi. Sanatçı bu kez bakışlarını, roman kahramanlarıyla dolu gökyüzüne çevirip, masmavi bir düş evreni yaratıyor. Özgürlük, keşif ruhu, iletişim, tüketim gibi pek çok temayı barındıran roman, yetişkinlerin koyduğu sınırları zorlamayı başaran çocukların hayallerine ortak oluyor.

Evden okula bile yalnız gidemeyen Serdar, sokakta top koşturmayı bilmeyen, sıradan bir kentli çocuktur. Başka bir dünyanın mümkün olduğunu hayal bile etmemiştir. Ta ki, apartman arkadaşı Ceren'in peşi sıra çatı katına, bambaşka bir "gezegene" çıkana kadar. Şairler, hikâyeler, canı sıkılan çocuklar, hatta Don Kişot bile çatıya kaçmıştır! Üstelik, eski bir seyir defteri, yepyeni maceralar ve düşünceler gizlemektedir...

günışığı kitaplığı

ISBN 978-605-9952-96-5